

PINPIIK

Ki jün Pinpiik gbouŋ na po

Gbouŋ na beerit durinya na pinpiik nan nisaarii pinpiik nan Israel teeb pinpiik poe. Linba kur ki Yennu din nan na din ŋan. Gbouŋ na beerit bianŋinba ki yanbɔmm baar durinya na nie. Baatusir ni, bi yi gbouŋ maŋe Jenesis.

Bianŋinba ki Yennu din nan durinya

¹ Pinpiik ni dinn ki Yennu nan sanpaak nan tiŋ. ² Ki tiŋ na din ki mɔk ninnaun, ki bonfoor kaa. Li din tee bunbɔnne, ki nyun gbee li munn po, ŋaan ki Yennu maŋ Seek* be nyun na paapo. ³ Ki ŋɔɔ Yennu yet a, “Ŋaant ki yentu-ii be.” Ki yentu din be. ⁴ Ki u din la ki yentu na ŋan. Ki u bokit yentu nan bunbɔnn. ⁵ Ŋɔɔ Yennu din pur yentu na “Yonnu” ni, ki pur bunbɔnn na mun “Nyiɔk.” Ki nyiɔk bɔnn ki li yent, sinsinn daar.

⁶ Ki Yennu yet a, “Ŋaant sanpagbouŋ n dɔɔr nyun nba be sanpaapo na, nan nyun nba be tiŋ ni na sinsuuk ni.” ⁷ Ki ŋɔɔ Yennu te ki sanpagbouŋ dɔɔr ki bokit nyun nba be sanpagbouŋ louŋ ni na, nan nyun nba be sanpagbouŋ paapo na, ⁸ ki yiin yiar na “Sanpaak.” Ki nyiɔk bɔnn, ki li yent, daa ŋanlee.

⁹ Ki Yennu yet a, “Ŋaant nyun nba be sanpagbouŋ louŋ ni na n taan kii be yennkɔɔ boor, ki ŋaan ki tinkooŋ n dɔɔr.” Ki li din teen nna. ¹⁰ Ki

* **1:2** 1.2 Seek koo wouŋ. Bi maan ni, “seek” nan “wouŋ” mɔbona tee yomme.

u din yiin tinkooŋ na “Tingboun,” ki yiin nyun nba taan be boyennkoo na “Mokir,” ki la ki li ŋan. ¹¹ Ki ŋoo Yennu yet a, “Ŋaant ki tin na n pɔt nan bonpiyat kur, linba mɔk bin, nan tiinii nba pia ki loon loona kur, nan tiik loonbooru kur, ki loonn kur nan u tiik-ii be tingboun na paak.” Ki li din teen nna. ¹² Ki tingboun na din pɔt nan mɔbooru kur, nan tiloonbooru kur, nan binbooru kur, nan tiik nba loon loona ki bin be lej kur, ki ŋoo Yennu la ki li ŋan. ¹³ Ki nyiok bonn, ki li yent, daa ŋantaa.

¹⁴ Ki Yennu yet a, “Ŋaant yentu-ii be yiar nba be sanpaapo na ni, ki bokit yonnu ni nan nyiok, kii tee nyina, kii want daa nan ŋmaarii nan bina nan marint saka. ¹⁵ Ŋaant ki bii be sanpaapo kii teen tin yentu.” Ki li din teen nna. ¹⁶ Ki ŋoo Yennu nan yentii bongbeŋa ŋanlee, a yentu nba yab-ii dia yonnu ni, ki yentu nba waar-ii munii dia nyiok; ki u bia nan ŋmaabira, ¹⁷ ki teemm sanpaapo, a bii teen tingboun yentu, ¹⁸ kii dia yonnu ni nan nyiok, ki bia bokit yentu nan bunbonn. Ki ŋoo Yennu la ki li ŋan. ¹⁹ Ki nyiok bonn, ki li yent, daa ŋanna.

²⁰ Ki Yennu yet a, “Ŋaant nyun na n pɔt nan bonfoa, ki tingboun na n mun pɔt nan bon-yuyukit nba sii yuuk sanpaapo.” ²¹ Ki ŋoo Yennu nan bonfogbeŋa nba be nyun ni, nan linba kur mɔk manfoor ki lin nyun ni, bonfoor kur nan u booru, bonyuyuk kur nan u booru, ki la ki li ŋan. ²² Ki ŋoo Yennu teen piisin bi paak, ŋaan yet a, “Ii mar man, ki pɔt gbeen nyun, ki bon-yuyukit na n pɔt tingboun na paak.” ²³ Ki nyiok bonn ki

li yent, daa ɲanɲmu.

²⁴ ɲanne ki Yennu yet a, “ɲaant ki tingboun na n pɔt nan bonfoa nba sii lin, li bonkobit nan bonbubokit, nan muuk ni bonkobit nan bi booru.” Ki li din teen nna. ²⁵ Nnae ki ɲɔɔ Yennu nan muuk ni bonkobit kur, bonkobit nan bi booru, nan bonbubokit kur nba bɔɔk tiɲ paak nan bi booru, ki la ki li ɲan.

²⁶ ɲanne ki Yennu yet a, “ɲaant man ki ti nan nisaarii† ki bii tee nan timm na, kii naant, ki ɲaan ki bii mɔk paɲ kii dia janii nba be nyun ni, nan bon-yuyukit nba yuuk sanpaapo, nan bonkobit nba somm, nan bonbubokit nba bɔɔk tiɲ na paak.” ²⁷ Ki ɲɔɔ Yennu nan nisaarii ki bi tee nan u mɔɲ na. Yennu ninnaunɲ nie ki u nan nisaarii, jɔɔ nan poo, ²⁸ ki teen piisin bi paak, ɲaan yetib a, “Ii pɔt man ki nɔbir, ki gbeen tingboun na ki yentir. Ii mɔk janii nba be nyun ni na paɲ, nan bon-yuyukit nba yuuk sanpaapo, nan bonfoa nba kur be tiɲ ni na paɲ,” ²⁹ ki bia yet a, “N turi bonbuburit kur nan li bin nba be tingboun na paak, nan tiinii kur nan bi lɔɔna, lii tee i jeet. ³⁰ ɲaan bonkobit kur nba be tingboun na paak, nan bon-yuyukit kur nba yuuk, nan bonbubokit kur nba bɔɔk tingboun na paak, linba kur mɔk manfoor, n jii mɔɔt kur ki turib, ki li tee bi jeet.” Ki li din teen nna. ³¹ Ki ɲɔɔ Yennu la linba kur ki u nan na, ki li ɲan bonchiann. Ki nyiɔk bɔnn, ki li yent, daa ɲanloob niɲe na.

† **1:26** 1.26 Nisaarii koo Adam. Adam paake tee “nisaarii.”

2

¹ Li yoo na, ki sanpaak nan tiŋ, nan linba kur be li ni na naamii gbenn. ² Daa ŋanlore daar ki soɔ Yennu gbenn u naamii toona kura, ki ji foi daa ŋanlore daar maŋ ni, ki ki tun naamii toonn, ³ ki teen piisin daa ŋanlore daar maŋ paak, ki teenir dagaŋir, kimaan li daar na ki soɔ ki u gbenn u namii toonawa.

Ki jiiŋ Edenn kpaab na po

⁴ Biaŋinba ki Yennu din nan durinyae na: Waa din nan durinya na, ⁵ bonbubursiar daa din ki be, ki bonpipiasiar mun daa din ki pia, kimaan ŋɔɔ Yennu daa din ki te saak baa tiŋ na paaki, ki nisaarik bia din kaa ki saa ko tiŋ na, ⁶ ŋaan nyun din tuu nyi tiŋ nie ki maant tiŋ na.

⁷ Ki ti Yomdaano Yennu maŋ jii tant tiŋ* ni, ki nan niro, ki foont manfoor foon ki teen u manbona ni, ki niro na piin ki fo, ki tee nisaarik.

⁸ Ki ti Yomdaano Yennu ŋamm kpaab yondopo, ki bi yi leŋ Edenn. Leŋe ki u din jii nisaarik nba ki u namo na ki teeno. ⁹ Tiŋ maŋ nie ki u din nan tibooru kur nba ŋan, ki bia loon loonŋana nba tee jeet. Kpaab maŋ sinsuuk nie ki manfoor tiik din be, nan tiik nba teen yan nba bokitir bonŋann nan bonbiir na.

¹⁰ Mɔkir din nyi Edenn ni ki maant kpaab na. Edenn tiŋ po, mɔkir maŋ din bokite ki tee mɔka ŋanna. ¹¹ Ki sinsinn mɔkir na tee Pisonn, li din puub lintir yent nba ki bi yi Hafila nae, yent nba mɔk salima na. ¹² Ki yent maŋ ni salima

* **2:7** 2.7 Bi maan ni, “nirɔ” nan “tiŋ” mɔbona naane.

ɲan, ki bia din mək tulaarii nba nubir fanu, nan tanbinyinyira nba daauk paar. ¹³ Ki məkir nba pukin ɲanlee na sann tee Gihonn. Li mun puub lintir yent nba sann tee Kus nae. ¹⁴ Məkir nba pukin ɲantaa tee Tigris. Li mun puub ki jir Asiria yondopoe. Ki məkir nba pukin ɲanna tee Yufrates.

¹⁵ Ki ti Yomdaano Yennu jii kpaab nba be Edenn na ki guun nisaarik, a wuu gorii, kii biaki ɲamii, ¹⁶ ki beto a, “A mək yaak ki saa di tiik nba kur be kpaab na ni, ¹⁷ ɲaan a daa di tiik nba teen bannu ki gaan bonɲann nan bonbiir po na. Daar nba ki a dii, a saa kpo nnae.”

¹⁸ ɲanne ki ti Yomdaano Yennu yet a, “Li ki ɲan joo-ii be u kuukoo. N saa nan sooe ki wuu tee u sommitoo nba jaɲ nano.” ¹⁹ U din jii tante ki nan bonkobit kur, nan noonii kur, ki baar namm nisaarik Adam† boor, a wun purib sana. Ki sann nba kur Adam pur, ɲanne tee bi sana. ²⁰ U din pur bonkobit maɲ kur sana, nan bon-yuyukit kur, nan muuk ni bonkobit nba be tingbouɲ na paak kur. ɲaan Adam din ki la sommitoo nba jaɲ nano.

²¹ Ki ti Yomdaano Yennu te ki gochiɔɲ soor Adam, ki u door goon, ki Yennu jii Adam maɲ kapiru,‡ ɲaan loon leɲ nan nant, yoo nba ki u doo goont na. ²² Kapiru§ nba ki ti Yomdaano Yennu nyinnir joo niɲ na, ki u jiir ki nan poo, ki jiiu kubin Adam maɲ. ²³ ɲanne ki u yet a, “Kpabir nba tee n kpabir,

† **2:19** 2.19 Bi maan ni, Adam paake tee “nisaarik.” ‡ **2:21** 2.21

Kapiru: Bi maan ni, bi sob a “joo na lokir waan.” § **2:22** 2.22
Kapiru, koo lokir waan.

nan gbanant nba tee n gbanante na.

U sanne sii tee poo, * kimaan u nyii joo nie.”

²⁴ Li paake, joo tuu nyik u baa nan u naa, ñaan koon u poo, ki bi niib banlee n taan ki teen gbananyennkoo.

²⁵ Bi kur din somm yanne, joo nan u ñaapoo, ki ki mi fei.

3

Ki jiin nisaarii moyêtuk po

¹ Waauko din tee wunba mok kpinkpanii yan ki gar bonkobit nba kur ki Yennu nan. Nanne ki waauk mañ din tan boi poo na a, “Yennu set beti a i daa di tisiak loona kpaab na ni-i?”

² Ki poo na jiin a, “U yaa tii di tiloona kur nba be kpaab na ni, ³ ñaan tiik nba see kpaab sinsuuk ni na, Yennu yet a ti daa di tiik mañ loona, a ti-i siir gbaa ñaan see ki ti kpo.”

⁴ Ki waauk mañ yet poo na a, “Li ki tee monii kaa. I kan kpo, ⁵ kimaan Yennu mi nan daar nba ki i dii tiik na loona, i numpo saa yente, ki i ji tee nan Yennu mañ na, ki sii mok yan nba bokitir bonñann nan bonbiir.”

⁶ Ki poo na la ki tiik na ñan nan dinu, ki u numm gboo tiik mañ, ki u mok niɔñ nan wun di loona na kii sub. Ki u pɔɔr tiik na loona ki dii, ki bia tur u sɔɔɔ, ki u mun dii. ⁷ Li yoo na ki bi kur numpo yent, ki bi ji bann nan bi somm yanae. Ki bi ji konn faat ki nyaa bi toona po.

⁸ Tɔn, li poorpo ki bi gbat ki Yennu somm kpaab na ni, daajoouk. Ki bi ji tiin bɔrii bi mɔñ

* **2:23** 2.23 Bi maan ni, “joo” nan “poo” mɔbona naane.

tiinii ni, kpaab na niŋ, ki ki loon Yennu n labi.
⁹ Njaan ki Yennu yiin Adam a, “A be lee?”

¹⁰ Ki Adam jiin a, “N gbat a sommire kpaab na ni, ki janmaanii mokin, ki n bɔrii, kimaan n be yanne.”

¹¹ Ki Yennu boio a, “Nmee beta nan a be yanni? A dii loona nba ki n beta nan a daa di na amii?”

¹² Nanne ki Adam jiin a, “Poo nba ki a turin a min nan ŋoo-ii be na, ŋooe turin loona man, ki n dii.”

¹³ Ki ŋoo Yennu boi poo na a, “Bee ki a tun nna?”

Ki u jiin a, “Wauk nae kpannin, ki n dii.”

Bianjinba ki Yennu sat buut nisaarik paak

¹⁴ Ki ŋoo Yennu bet wauk na a, “Mɔtont be a paak, linba na paak, bonkobit kura, njaan a kuukoo paake ki mɔtont be. Laa nyii dinna ki saa, a sii book a poor paake, ki sii moo tant, a manfoor ni kur. ¹⁵ N saa teen dataar fin nan poo na sinsuuk ni, ki a yaaboona nan u yaaboona sii tee datai. U yaaboonn saa mat a yur, ki a mun saa jun u yaaboonn taagbinn.”

¹⁶ U din yet poo na mun a, “N saa tura daamii, poor sooru ni, nan matuk tonu. Linba na kur lek, a bia sii nian a soro, ki u sii tee a yomdaano,”

¹⁷ ki bia yet joo na mun a, “A gbiint a njaapoo momaame, ki dii tiik loona nba ki n daan yet maa a daa di na. Faa tun nna na, mɔtont waa-a tin na paak, a tuu saa tun bonchiannewa ki tan la jeet ki di. ¹⁸ Li tuu saa pia mobiit nan kunkoniie, a bia sii di faate. ¹⁹ A tuu saa tume bonchiann ki nyi naauka ki tin n fit nan jeet, nan faa tan saa

ηmat tant nba ki a nyii na ni. Tante ki n jii nama, a bia tan saa ηmat kpant tant maηe.”

20 Tɔn, ki Adam pur u ηaapoo sann Iif,* kimaan ηɔɔe tee nisaarii kur naa. 21 Ki ti Yomdaano Yennu jii bonkobit gbant ki ηammir bongbabkaa, ki tur Adam nan u ηaapoo, ki bi gbab.

Bianjinba ki Yennu nyinn Adam nan Iif kpaab na ni

22 Ki ti Yomdaano Yennu yet a, “Mɔtana, nisaarik tee nan timm nae, ki mɔk yan nba bɔkitir bonηann nan bonbiir. Naant ki u daa di manfoor tiik na lɔna, kii be mɔkmɔk nan mɔkmɔki.” 23 Nanne ki ti Yomdaano Yennu ber nyinnɔ Edenn kpaab na ni, ηaan te ki u ko kpaab, tiη nba ki ηɔɔ Yennu jii namɔ na paak. 24 Nanne ki Yennu te ki bonfoa nba mɔk kpinkpant† be Edenn kpaab na yondopo, ki mɔk jukbanjiak, ki li tee nan muu na, ki ηmantir ki guu sɔnu nba saa manfoor tiik na boor.

4

Ki jiin Keenn nan Abel po

1 Ki Adam dɔɔr nan u ηaapoo, ki u soor poor ki mar bik, ki puro Keenn,* ki yet a, “Yennu sommir paake ki n la jɔɔ.” 2 Li poorpo ki u mar u waarɔ Abel. Ki Abel din goon pei, ηaan ki Keenn tee kpakooro. 3 Ki dasiar Keenn tan jii u kpaab jeet

* **3:20** 3.20 Bi maan ni, “Iif” nan “manfoor” mɔbona naane, ki bi bia yi nisaarii “manfoa.” Siab mun yiu Hawa. † **3:24** 3.24 Bi maan ni, bi yib “cherubim.” Bi nyii Yennu boore. * **4:1** 4.1 Bi maan ni, “Keenn” nan “la” mɔbona naane.

ki baar nann, a wun tur Yennu. ⁴ Ki Abel mun jii u sinsinn bonkobit matii yemm nant nba ñan ki tur Yennu. Ki Yennu numm gboo Abel nan u piinii, ⁵ ñaan ki u numm ki gboo Keenn piinii. Ki Keenn wutoor doo bonchiann, ki u numpo biir. ⁶ Ki Yennu boi Keenn a, “Bee ki a wutoor doo? Bee ki a numpo bi? ⁷ A-i bonni tun linba ñan, n bo kan gaarani-i? Ñaan faa tun linba ki ñan na, bonbiir dɔɔ a tɔɔnn po, ki teen siir ki guua, ñaan a yabir ki nyanno.”

⁸ Ki Keenn pak nan u waarɔ Abel a, ((“Ñaant ki tin saan muuk ni.”)) Baa saan ki be muuk ni yoo nba, ki Keenn wor u waarɔ Abel ki kpiiu.

⁹ Ki Yennu boi Keenn a, “A waarɔ Abel be lia?”

Ki u jiin a, “N ki mi. Mine tee n waarɔ guuto-ɔ?”

¹⁰ Ki Yennu yet a, “Bee ki a tun nna? Gbiintir, a waarɔ sɔn yikin, ki nyi tin ni ki baatin. ¹¹ Mɔtana, a be mɔtont nie, ki ji kan fit ko tin nba yaat u mɔb ki gaan a waarɔ sɔn, wunba ki a kpiiu na. ¹² Li-i tee ki a koo kpaab, li ji kan nan jeet ki turani, ki a sii tee niyann nan nilinlinjir tingbounj na paak.”

¹³ Keenn din yet Yennu a, “N tubdatu saa gar n pañ terika. ¹⁴ Dinna daar nba na, a beerin ki nyintin tin na ninj, ki n sii lin bakii, ki ki laata, ki sii tee nilinlinjir tingbounj na paak, ki wunba kur lan, u saa kpime.”

¹⁵ Ki Yennu yetɔ a, “Li ki tee nna. Wunba kur kpil fin Keenn, biak be li daano paak, u saa la tubdatu taar munlore.” Nanne Yennu tur Keenn dɔk, a wunba kur lau, u daa kpiu. ¹⁶ Ki Keenn

nyii Yennu boor, ki saan kar tin nba sann tee Nod,† ki li be Edenn yondo po na.

Ki jiin Keenn yaaboona po

¹⁷ Keenn din door nan u njaapoo. Ki u soor poor, ki mar Enok. Keenn daa din maa dooe, ki din pur doo man sann ki gaan nan u bik Enok. ¹⁸ Enok din mar Irad, ki Irad mar Mehujael, ki Mehujael din mar Metusael, ki Metusael mar Lamek. ¹⁹ Ki Lamek koon poob banlee. Poo yeno sann din tee Ada, ki loo sann mun tee Sila. ²⁰ Ki Ada din mar Jabal: njooe tee binba poon lanbont‡ ki koo ki bia goon bonkobit na baa. ²¹ Ki u waaroo sann din tee Jubal: njooe din tee binba peeb naatuna nan naagbai na baa. ²² Sila mun din mar bik, ki puroo Tubal Keenn, ki u kur saauk. Tubal Keenn waarpook din tee Naama.

²³ Lamek din yet u njaapoob Ada nan Sila a:
“N njaapoob, gbiintir man, n kpil naasimo,
kimaan u turin dan.

²⁴ Li-i tee tubdatu njanlore saa pa Keenn kpinu paak,
nann li-i tee wunba kpil min Lamek,
tubdatu piinlore nan njanlore-e saa nyi pa n paak.”

Ki jiin Sef nan Enos po

²⁵ Ki Adam door nan u njaapoo biak, ki u mar bik, ki yet a, “Yennu turin bik ki senn Abel, wunba ki Keenn kpil na taar niwa.” Li paak, ki u

† **4:16** 4.16 Ki Nod paak tee “nilinlinir.” ‡ **4:20** 4.20 Bi din jii bonkob-gbante ki poon bi lanbont.

purɔ Sef. § 26 Sef mun din mar bik ki purɔ Enos. Li yooe ki bi din piin ki dont* Yennu sann.

5

Laa nyii Adam ki saan tuu Nowa (1 Barkperii 1.1-4)

¹ Bianjinba ki li sob wann Adam maarue na: Yennu nba din nan nisaarik, u din namɔ ki u tee ɲɔɔ Yennu ninnaunjo. ² U din nan jɔɔ nan pooe, ki teen piisin bi paak, ki purib “Nisaarii.”* ³ Yoo nba ki Adam la bina kobik nan piintaa, ki u mar bik ki u tee u ninnaun, ki u purɔ Sef. ⁴ Adam nba din mar Sef, ɲaan u din dii bina kobii ɲanniin, ki mɔk bonjai nan bonpoi. ⁵ Bina nba Adam din dii u manfoor ni tee kobii ɲanyia nan piintaae, ki kpo.

⁶ Ki Sef dii bina kobik nan ɲanɲmu ki mar Enos. ⁷ Sef nba din mar Enos, li poorpo u din dii bina kobii ɲanniin nan bina ɲanlore, ki mɔk bonjai nan bonpoi. ⁸ Sef din dii bina kobii ɲanyia nan piik nan ɲanlee-e, ki kpo.

⁹ Enos nba din dii bina piinyia na, ki u mar Kenann. ¹⁰ Enos nba din mar Kenann, li poorpo ki u ji tee bina kobii ɲanniin nan piik nan ɲanɲmu, ki mɔk bonjai nan bonpoi. ¹¹ Enos din dii bina kobii ɲanyia nan ɲanɲmue, ki kpo.

¹² Ki Kenann dii bina piinlore ki mar Mahalalel. ¹³ Kenann nba din mar Mahalalel na, li poorpo ki u ji tee bina kobii ɲanniin nan piinna,

§ 4:25 4.25 Bi maan ni, “Sef” nan “tur” mɔbona naane. * 4:26
4.26 Dont, koo mɔɔntir. * 5:2 5.2 Bi maan ni, nisaarik paake tee “Adam.”

ki mək bonjai nan bonpoi. ¹⁴ Kenann din dii bina kobii ɲanyia nan piike, ki kpo.

¹⁵ Ki Mahalalel dii bina piinloob nan ɲanɲmu ki mar Jared. ¹⁶ Mahalalel nba din mar Jared na, li poorpo ki u ji tee bina kobii ɲanniin nan piintaa, ki mək bonjai nan bonpoi. ¹⁷ Mahalalel din dii bina kobii ɲanniin nan piinyia nan ɲanɲmue, ki kpo.

¹⁸ Ki Jared dii bina kobik nan piinloob nan ɲanlee, ki mar Enək. ¹⁹ Jared nba din mar Enək, li poorpo ki u ji tee bina kobii ɲanniin ki mək bonjai nan bonpoi. ²⁰ Jared din dii bina kobii ɲanyia nan piinloob nan ɲanlee-e, ki kpo.

²¹ Ki Enək dii bina piinloob nan ɲanɲmu ki mar Metusela. ²² Enək nba din mar Metusela, li poorpo ki u be nan Yennu fanu, ki dii bina kobii ɲantaa ki mək bonjai nan bonpoi. ²³ Enək din dii bina kobii ɲantaa nan piinloob nan ɲanɲmu. ²⁴ Enək din waa Yennu fanu, ki bi din tan ki lau, kimaan Yennu-e din jiiu.

²⁵ Ki Metusela dii bina kobik nan piinniin nan ɲanlore ki mar Lamek. ²⁶ Metusela nba din mar Lamek, li poorpo ki u ji tee bina kobii ɲanlore nan piinniin nan ɲanlee ki mək bonjai nan bonpoi. ²⁷ Metusela din dii bina kobii ɲanyia nan piinloob nan ɲanyiaɛ, ki kpo.

²⁸ Ki Lamek dii bina kobik nan piinniin nan ɲanlee ki mar bik, ²⁹ ki yet a, “Tiɲ na nie ki Yennu sat mətont, bik nae saa baar nan foon ti toona ni.” Li paak, ki u pur bik maɲ sann Nowa.†
³⁰ Lamek nba din mar Nowa, li poorpo ki u ji

† 5:29 5.29 Bi maan ni, “foon” nan “Nowa” məbona naane.

tee bina kobii ñanñmu nan piinyia nan ñanñmu, ki mək bonjai nan bonpoi. ³¹ Lamek din dii bina kobii ñanlore nan piinlore nan ñanlore-e, ki kpo.

³² Ki Nowa dii bina kobii ñanñmu, ki mar bonjai bantaa, ki bi sana tee Sem nan Ham nan Jafef.

6

Ki jün nisaarii tonu po

¹ Yoo din tan baar, ki niib pət durinya ni ki maar bonpoi. ² Ki nijaana* din laat nisaarii bonpoi na ki bi fan bonchiann, ki bi gani kəont. ³ Ki Yennu yet a, “N foon kii be niro ni yoo kuri, n kan sak ki niro-ii be məkmək nan məkməki, kimaan u kpan tee nisaarike, u bina sii tee kobik nan piinlee-e.” ⁴ Nifopaarit din be tingbouñ na ni, yoo mañ nan li poorpo, yoo nba ki nijaana din kəon nisaarii bonpoi, ki din mar waas na. Bi waas mañe din tee nijaana nan paarib nba mək sann.

⁵ Ki Yennu la nisaarik tonu nba yabit tingbouñ na ni, nan u dudukit kur nba tee bonbiir bianjinba, ⁶ ki li biir u par, ki u mə kəo nan waa nan nisaarik tingbouñ na ni na. ⁷ Ñanne ki u yet a, “N saa biir nisaarik nba ki n namə tingbouñ na niñ nawa, li niib nan bonkobit nan bonbubəkkit nan bon-yuyukit, kimaan n mə kəo nan maa namm nawa.” ⁸ Ñaan Yennu numm din gboo Nowa, ki u tino ninbaauk.

* **6:2** 6.2-4 Nijaana, koo yennii bonjai, ki li paake tee “niib nba naan yennii.”

Ki jiin Nowa po

⁹ Nowa labaare na: Nowa din tee niñanɔe ki be nan Yennu fanu. Nɔɔ kɔɔe din tee niñanɔ li yoo. ¹⁰ Nowa din mɔk bonjai bantaa, ki bi sana tee Sem nan Ham nan Jafef. ¹¹ Tingboun na niib din biir, ki be nan ñmabir nan mukisuk. ¹² Ki Yennu got tingboun na, ki la ki li bi, kimaan nisaarii kur din be jakint nie.

¹³ Ki u yet Nowa a, “N saa boont nisaarii kur tingboun na niwa. N saa biirib, kimaan bi toonbiit nan mukisuk paake te ki n yaa n biir ñamm nan tingboun na. ¹⁴ Jiin taabɔna ki kpaa ñarun, ki teen diit li ni, ki taan nɔɔk ni nan poorpo nan kɔtaar. ¹⁵ Kpaan, ki li fɔkint tin niñ-ii tee taabana kobii ñanna nan piinɔmu, ki li yarimu-ii tee taabana piinlore nan ñanɔmu, li fɔkint sanpaapo-ii tee taabana piinna nan ñanɔmu. ¹⁶ Fi-i kpaa, fan pin ñarun na yur paak, ñaan nyik yiar taabann nan bonjinn lokir ni maar paak. Teent tammɔkɔkir lokir ni, ñaan teen ditɔotii ñanlee. ¹⁷ N yaa n baar nan nyungbeeuko tingboun na ni, ki lin di bonfoor kur. Linba kur mɔk manfoor tingboun na ni saa kpo, ¹⁸ ñaan n sii dia n molor nana. A saa kɔɔ ñarun na ni, fin nan a waas nan a ñaapoo nan a sipoi, kii be lej. ¹⁹⁻²⁰ Bonkob-booru kur banlee-lee, jɔɔ nan poo, nan bon-yuyukit booru kur banlee-lee, jɔɔ nan poo, nan bonbubɔkit booru kur banlee-lee, jɔɔ nan poo, saa baar a boor, a bin foor, ki a kɔɔmm ñarun na ni, ki bin foor. ²¹ Ki a saa jii jeet nba ki i sii di, ki taan bekir li kur ñarun na ni, ki li sii tee fin nan ñamm jeet.”

22 Ki Nowa tun nan Yennu nba wannɔ bianjinba na.

7

Ki jiiin nyungbeeuk na po

¹ Ki Yennu yet Nowa a, “Kɔɔn ɲarun na ni, fin nan a ɲaateeb kura, kimaan n la nan a kuukɔɔe tuun fanu tingboun na ni. ² Jiiin bonkobit booru nba kur ki tee kɔɔr, bonjai banlore-lore, nan bonnaanii banlore-lore, ki bia jii bonkobit booru nba kur tee kɔɔr, banlee-lee, bonjak nan bonnaan, ³ ki bia jii bon-yuyukit booru kur bonjai banlore-lore, nan bonnaanii banlore-lore, ki ɲaan bi booru kur-ii fo ki pɔt tingboun na ni. ⁴ Daa ɲanlore poorpoe ki n saa te ki saak n baa tingboun na paak, yonnu ni piinna, nan nyiɔk piinna, ki li saa biir bonfoor kur nba ki n din nan na.” ⁵ Ki Nowa tun linba kur ki Yennu wannɔ.

⁶ Nowa din mɔk bina kobii ɲanloobe, yoo nba ki nyun dii tingboun na na. ⁷ Ki ɲɔɔ Nowa nan u bonjai, nan u ɲaapoo, nan u sipoi kɔɔ ɲarun na ni, kimaan nyungbeeuk na paak. ⁸ Ki bonkobit nba ki kɔɔr, nan binba kɔɔ, nan bon-yuyukit, nan linba kur bɔɔk tin na paak ⁹ mun bia kɔɔ Nowa boor ɲarun na ni banlee-lee, bonjak nan bonnaan, nan bianjinba ki Yennu wann Nowa na. ¹⁰ Ki daa ɲanlore na poorpo, ki saak baa tingboun na paak.

¹¹ Binn nba pukin ki teen Nowa bina kobii ɲanloob na ni, li ɲmaarii ɲanlee ni, daa piik nan ɲanlore daar nae, ki tingboun na lokir kur po put nan jinjabii, ki sanpagboun loot, ¹² ki saak baa tingboun na paak yonnu ni piinna, nan nyiɔk

piinna. ¹³ Daar maŋ niŋe ki Nowa nan u bonjai Sem nan Ham nan Jafef, ki pukin u ŋaapoo nan u sipoi bantaa, ki bi koo ŋaruŋ na ni. ¹⁴ Bi din koo nan muuk ni nan ŋaak ni bonkobit booru kur, nan bonfoor nba kur book tiŋ na paak booru kur, nan noonii booru kur, nan bonfoa nba yuuk booru kur. ¹⁵ Bonfoa kur din tok banlee-lee, bonjak nan bonnaan, ki baar Nowa boor, ki koo ŋaruŋ na ni. ¹⁶ Bonfoor booru kur din koo, nan Yennu nba senn Nowa bianŋinba na. Ŋanne ki Yennu loon gann Nowa paak.

¹⁷ Ki saak baa dapiinna tingbouŋ na paak, ki nyun tan gbee ki yabit, ki ŋaruŋ na pukit. ¹⁸ Ki nyun na pukin bonchiann tingbouŋ na paak, ki ŋaruŋ na din puuk nyun na paak, ki lin purin. ¹⁹ Nyun na din pukin bonchiann tingbouŋ na ni, ki joot nan kunkona kur din piin. ²⁰ Nyun na din doo ki gar joot nan kunkona na, ki li gar taabatii piinleewa, ²¹ ki bonfoa kur nba din be tiŋ na paak kpo kpo, li noonii, nan ŋaak ni nan muuk ni bonkobit, nan bonbubokit kur nba book tiŋ na paak, nan nisaarii kur. ²² Linba kur foi, ki din be tinkoon na paak, ki li kpo. ²³ Ki Yennu boont bonfoor kur nba be tingbouŋ na ni, nisaarii nan bonkobit, nan bonfoa nba book tiŋ na paak, nan noonii nba yuuk sanpaapo, see Nowa nan binba kur be ŋaruŋ niŋ na kuukooe din biar. ²⁴ Nyun na din yent tingbouŋ na, daa kobik nan piinŋmue.

8

Ki jiin nyungbeeuk na gbennu po

¹ Yennu din ki tamm Nowa nan bonkobit nba kur be ɲarun ni na po, ki din te ki wouŋ da tingbouŋ na paak, ki nyun na fɔɔr, ² ki soɔ nyuntona nba nyi tin ni, nan linba nyi sanpaapo na kur loona, ki saak bia nyik baanuwa. ³ Nyun na din wariie waan waan ki saa tuu daa kobik nan piinɲmu. ⁴ Nmaarii ɲanlore ni, li daa piik nan ɲanlore daar, ki ɲarun na din saa set jɔfoouk ki bi yir Ararat na paak. ⁵ Nyun na din waabite nan laa din tan baar ɲmaarii piik ni, li pinpiindaar, ki kunkona nan jɔɔt yura paak nyɔɔnt.

⁶ Li daa piinna poorpo, ki Nowa loot ɲarun na takorbonn, ⁷ ki nyinn kinkaauk, ki u ji ki jen Nowa boor, ɲaan yuuk lin nan nyun nba tan fɔɔr ki gbenn. ⁸ Nowa ji din nyinn lanjerike, a wun laan nyun na fɔɔr gbenna-a. ⁹ ɲaan nyun na daa din be tin paak, ki lanjerik na kɔŋ waa saa set sian, ki yukir ɲmat ɲarun na boor. Ki Nowa tant nuu ki sooro kɔɔn ɲarun na ni, ¹⁰ ki din guur daa ɲanlore ki pukin, ki ɲamm nyinn lanjerik na biak. ¹¹ Ki lanjerik na tan jen u boor daajoouk, ki bab olif tutuuk. Ki Nowa ji bann nan nyun na fɔɔra. ¹² Ki u ɲamm guur daa ɲanlore ki pukin, ki bia nyinn lanjerik na. Waa nyii, u ji ki jeni.

¹³ Nowa bina kobii ɲanloob nan yennkɔɔ ni, li ɲmaasinsinn pinpiindaare, ki nyun na fɔɔr gbenn. Ki Nowa bakit linba baak yiar nba be maar paak na, ki got lint, ki la nan tin na koote. ¹⁴ Nmaarik nba pukin ɲanlee na, li daa piinlee nan ɲanlore, ki tin koor ki gbenn.

¹⁵ Ki Yennu bet Nowa a, ¹⁶ “Nyimin ɲarun na ni, fin nan a ɲaapoo, nan a bonjai, nan a sipoi.

17 Nyimin nan bonfoa kur, li bon-yuyukit, nan bonkobit nan bonbubokit nba kur be a boor, ki bin pət kii be tingbouŋ na kur po.” 18 Ki Nowa nan u bonjai, nan u ŋaapoo, nan u sipoi din nyii ŋaruŋ na ni. 19 Bonkobit kur, nan bonbubokit kur, nan bon-yuyukit kur, bonfoor booru kur nan u ləo din nyii ŋaruŋ na niŋ.

Bianŋinba ki Nowa mann maruŋ

20 Ki Nowa maa maruŋ binbintir ki tur Yennu, ki din nyinn bonkobit nba ki koo na booru kur ni siab, nan bon-yuyukit nba ki koo na booru kur ni siab, ki mann mujoonu maruŋ, binbintir na paak. 21 Maruŋ na nubiru din nubir koo Yennu, ki maŋo, ki u yet u mən a, “N lek mi nan laa nyii nisaarik bisin niwa, u dudukit tee biite, ŋaan n ji kan ban mə tingbouŋ na mətont, u biit paaki. N ji kan ban biir bonfoor kur nba be, nan maa tun mətana na. 22 Nan durinya nba sii be na, burint yoo sii be, ki jaanu yoo be, ki waat yoo sii be, ki naauk yoo sii be, ki siok nan piar sii be, ki yonnu ni nan nyiok sii be.”

9

Ki jiin Yennu məlor po

1 Yennu din teen piisin Nowa nan u bonjai paak ki yet a, “Ii mar man waas bonchiann, ki pət gbeen tingbouŋ na. 2 Ki bonkobit nan bon-yuyukit, nan nyun ni bont kur sii tiini janmaanii, ki i sii diab, ki mək yiikoo bi paak. 3 Bonfoor kur nba be, i saa jiir ki lii tee i jeet, nan bonbuburit kur nba ki n turi. 4 Ŋaan bonyennkooe ki i daa di, ŋanne tee nant nba ki u sən biar u ni, kimaan

bonfoor manfoor be u sɔn nie. ⁵ Ki wunba nyinn nirɔ manfoor, n tan saa boio manfoor maŋ powa, ki bonkobuk nba nyinn nirɔ manfoor, n tan saa boio li powa. ⁶ Wunba nyinn nirɔ manfoor, nirɔe mun bia tan saa nyinn u manfoor, kimaan min Yennu ninnauŋo ki n nan nisaarik.

⁷ “Yimm ŋarin, ii mar ki pɔt bonchiann. Ii mar ki pɔt gbeen tingbouŋ na.”

⁸ Ki Yennu ŋamm pak Nowa nan u bonjai a, ⁹ “Mɔtana, n sent n mɔlor nan yimm, nan i yaaboona nba tan saa wei i poorpo, ¹⁰ nan bonfoa kur nba be nani, li bon-yuyukit nan bonkobit kur nba nyii ŋaruŋ na ni na, ¹¹ n sent n mɔlor maŋ nan yimme, a n ji kan ban biir bonfoor kur nan nyungbeeuku. N bia kan ban ki biir tingbouŋ na nan nyumi. ¹² Mɔlor nba ki n teen yimm nan bonfoor kur nba be i boor, ki li sii tee mɔlor yaayoo nan yaayoo na nyinne na: ¹³ N saa boon naatooruk sanpaapo, ki li sii tee min nan tingbouŋ na mɔlor na nyinn. ¹⁴ Ki li-i tee saak yin sanpagbant ni, ki naatooruk boon, ¹⁵ n saa tiar n mɔlor nan yimm, nan bonfoor booru kur, ki nyun ji kan ban di boont bonfoor kuri. ¹⁶ Li-i tee naatooruk boon sanpagbana ni, n saa la, ki tiar mɔlor kangbennuk nba be min Yennu nan bonfoor booru kur nba be tingbouŋ na paak sinsuuk ni. ¹⁷ Mɔlor nba ki n senn min nan bonfoor kur nba be tingbouŋ na paak sinsuuk ni na nyinne na.”

Ki jiiŋ Nowa bonjai po

¹⁸ Nowa bonjai nba din nyii ŋaruŋ ni na tee Sem nan Ham nan Jafef. (Ham-e din tee Keenann

baa.) ¹⁹ Nowa bonjai bantaa nae tee durinya niib kur yeejamm.

²⁰ Nowa din tee kpaarɔe, ɲɔɔe din tee sinsinn nirɔ nba bur daan tilontii. ²¹ Ki u din nyuu u tilɔɔna maɲ daan, ki yib, ki yokit dɔɔ yann, u lanbouɲ* ni. ²² Yoo nba ki Ham, wunba tee Keenann baa na la ki u baa dɔɔ yann, ki u nyii ki saa kumii u ninjamm banlee na, Sem nan Jafef. ²³ Ki Sem nan Jafef jii chinchenn ki paan bi bɔpiat paak, ɲaan somm kɔɔ lanbouɲ na ni potuntuna, ki saa bakin bi baa. Bi din ki jiant, bi din tor numme ki ɲmat nyii, ki ki la bi baa fei. ²⁴ Nowa nba din tan yerik u dayibint ni, ki bann u bijoontik na nba tun bianɲinba, ²⁵ ki u yet a:

“Mɔtont be Keenann paak,

ki u sii tee daaba daabir u yɔɔrib peɲ.

²⁶ Dontir be Yennu nba tee Sem Yennu na paak, ki Keenann sii tee u daabir.

²⁷ Yennu saa tant Jafef yent, ɲɔɔ nan Sem sii mɔk mɔtaauk, ki Keenann sii tee Jafef daabir.”

²⁸ Tɔn, nyungbeeuk na poorpo, Nowa din dii bina kobii ɲantaa nan piinɲmue. ²⁹ U din be u manfoor ni bina kobii ɲanyaia nan piinɲmue, ki tan kpo.

10

Ki jiiin Nowa yaaboona po

¹ Binba nae tee Nowa bonjai, Sem nan Ham nan Jafef. Nyungbeeuk na poorpo, bonjai maɲ mun din mar bi bonjai.

* **9:21** 9.21 Bi din jii bonkob-ɲbante ki faa bi lanbont.

Ki jün Jafef yaaboona po

² Jafef bonjai din tee Gomer, nan Magog, nan Madai, nan Jafann, nan Tubal, nan Mesek, nan Tiras. Namme ki bi yaaboona pur bi booru sana ki gaan namm na. ³ Gomer bonjai din tee Askenas, nan Rifaf, nan Togarma. ⁴ Jafann bonjai din tee Elisa, nan Speenn, nan Saiprus, nan Rodes. ⁵ Namme din tee boorganu nba koo məkgbianu, nan tij nba nyun lintir na ni yeejamm. Bi kura din tee Jafef yaaboona, soo kur nan u naakuuk, nan u danmaan, nan u tij.

Ki jün Ham yaaboona po

⁶ Ham bonjai din tee Kus nan Ijpt nan Libia nan Keenann. Namme ki bi yaaboona pur bi booru sana ki gaan namm. ⁷ Kus bonjai din tee Seba, nan Hafila, nan Sabta, nan Raama, nan Sab-teka. Raama bonjai din tee Seba nan Dedann. ⁸ Kus-e din tee Nimrod baa. Ki Nimrod din fiir ki tee kunkonkwakitir tingbounj na ni. ⁹ U din tee waarcheenne Yennu sommir paak. Li paak ki bi yeen a, "Ki tee nan Nimrod na, wunba tee waarcheenn, Yennu sommir paak na." ¹⁰ Sinsinn, u yent din tee Babilonn, nan Erek, nan Akad, nan Kalne: li kur be Babilonn tingbounj ni. ¹¹ U din nyii yent man niye ki saan Asiria, ki saa sibir Ninefe, nan Rehobof Ir, nan Kala doi, ¹² nan Resenn doo nba be Ninefe nan Kala sinsuuk ni na. Kala din tee digbansaakare.

¹³ Ki Ijpt din mar Lidia teeb, nan Anam teeb, nan Lehab teeb, nan Naftu teeb, ¹⁴ nan Patrus teeb, nan Kaslu teeb, nan Kret teeb. (Kret teeb nie ki Filistia teeb nyii.)

¹⁵ Keenann bonjaie din tee Sidonn nan Hef. Sidonn-e din tee u bikperik. Namme ki bi yaaboona pur bi booru sana ki gaan namm. ¹⁶ Keenann yaaboona din tee Jebus teeb, nan Amor teeb, nan Girgas teeb, ¹⁷ nan Hif teeb, nan Aak teeb, nan Sinn teeb, ¹⁸ nan Afad teeb, nan Semar teeb, nan Hamaf teeb. Ki boorganu nba tee Keenann teeb na yat, ¹⁹ ki bi kpaar nyii Sidonn diitu po, ki saa tuu Gerar, doo nba kpia Gasa na, ki saa yondopo ki saa tuu Sodom, nan Gomora, nan Adma, nan Seboyim, ki li kpia Lasa. ²⁰ Booru na tee Ham yaaboonae, soɔ kur nan u naakuuk, nan u danmaan, nan u tinj.

Ki jiin Sem yaaboona po

²¹ Ki Sem, wunba tee Jafef waarɔ* na, u yaaboonae tee Eber teeb. ²² Sem bonjai din tee Elam, nan Asur, nan Apaksad, nan Lud, nan Aram. Namme ki bi yaaboona pur bi booru sana ki gaan namm na. ²³ Ki Aram yaaboona boorue tee niib nba din be Us, nan Hul, nan Geter, nan Mesek na. ²⁴ Apaksad-e din tee Sela baa, ki u mun tee Eber baa. ²⁵ Eber din mɔk bonjai banlee. Yenɔ sann yi Peleg, kimaan u mimmar binne ki durinya ni niib din bokit. Ki loɔ na sann tee Joktann. ²⁶ Joktann yaaboona din tee Almodad, nan Selef, nan Hasar-mafef, nan Jera, ²⁷ nan Hadoram, nan Usal, nan Dikla, ²⁸ nan Obal, nan Abimael, nan Seba, ²⁹ nan Ofir, nan Hafila, nan Jobab. Bi kur yeejae din tee Joktann. ³⁰ Tinj nba ki bi koo na nyii Mesa, ki lat saan tuu Sefar

* **10:21** 10.21 Li saa fit tee u waarɔ koo u yɔɔɔɔ.

kunkona nba be yondo po na. ³¹ Booru nae tee Sem yaaboona, soɔ kur nan u naakuuk, nan u danmaan, nan u tinj.

³² Binba na kur din tee Nowa yaaboona, booru booru, soɔ kur nan naakuuk nba ki u nyii. Nyungbeeuk na poorpo, nibooru kur nba be tingbouj na ni tee Nowa bonjai na yaaboona.

11

Bianjinba ki mabooru booru tan be

¹ Sinsinn, durinya niib kur din piak mabooryennkooe. Maganii din kaa ki pukin maan nba ki bi piak manj po. ² Baa din somm ki saa yondo po, bi din saa la paanu nba yab bonchiann, digbann nba ki bi yi Babilonn na yent ni. ³ Nanne ki bi pak nan bi leeb a, “Baat man, nyaant tin fib birikii ki pur birikii manj ki lin koor wakir kenkema.” Bi din ki jii tana nan tantaakit kaa, nyaan jii birikii nan kpaboujo ki saa maa. ⁴ Baa teen siir gbenn yoo nba, ki bi yet bi leeb a, “Nyaant man ki ti maa nasaakak, ki nyaak man-ii fok bonchiann kii sakii tuut sanpagbana. Li saa te ki tin taan kii be yomm, kii mok sanjaann.”

⁵ Nyaan Yennu din sik tan la bi doo nan bi nasaakak nba ki bi daa maa na, ⁶ ki yet a, “Li-tee ki nibooryen nba piak mabooryen na piin tuun linba na, siar sii kaa ki bi saa gbar tumu. ⁷ Baat man, nyaant ti sik ki saa nmat bi maan nba ki bi piak na, ki bi soɔ ji daa gbia u loo maame.” ⁸ Nanne ki Yennu sik ki tan nmat bi maan manj, ki yatib tingbouj na kura po, ki bi ji gbar bi doo manj maanu. ⁹ Nanne teen ki bi din

pur doo maŋ sann Babel,* kimaan leŋe ki Yennu din ŋmat tingboun na ni niib kur maan. Laa din nyii leŋ, Yennu din yat niib nae ki koomm tingboun na kur po.

*Ki jün Sem yaaboona po
(1 Barkperii 1.24-27)*

¹⁰ Sem yaaboona: Bina ŋanlee nba din gar nyungbeeuk na poorpo, ki Sem ji mək bina kobik, ki mar Apaksad. ¹¹ Waa mar Apaksad, ki u dii bina kobii ŋanŋmu ki pukin, ki mək bonjai nan bonpoi.

¹² Apaksad nba dii bina piintaa nan ŋanŋmu na, ki u mar Sela. ¹³ Waa mar Sela, ki u dii bina kobii ŋanna nan bina ŋantaa, ki mək bonjai nan bonpoi.

¹⁴ Sela nba dii bina piintaa, ki u mar Eber. ¹⁵ Waa mar Eber, ki u dii bina kobii ŋanna nan bina ŋantaa, ki mək bonjai nan bonpoi.

¹⁶ Eber nba di bina piintaa nan ŋanna, ki u mar Peleg. ¹⁷ Waa mar Peleg, ki u dii bina kobii ŋanna nan piintaa, ki mək bonjai nan bonpoi.

¹⁸ Peleg nba di bina piintaa, ki u mar Reu. ¹⁹ Waa mar Reu, ki u dii bina kobii ŋanlee nan bina ŋanyia, ki mək bonjai nan bonpoi.

²⁰ Reu nba dii bina piintaa nan ŋanlee, ki u mar Serug. ²¹ Waa mar Serug, ki u dii bina kobii ŋanlee nan bina ŋanlore, ki mək bonjai nan bonpoi.

* **11:9** 11.9 Bi maan ni, “Babel” nan “ŋmatir” məbona naane.

²² Serug nba dii bina piintaa, ki u mar Nahor.
²³ Waa mar Nahor, ki u dii bina kobii ŋanlee, ki mək bonjai nan bonpoi.

²⁴ Nahor nba dii bina piinlee nan ŋanyia, ki u mar Tera. ²⁵ Waa mar Tera, ki u dii bina kobik nan bina piik nan ŋanyia, ki mək bonjai nan bonpoi.

²⁶ Tera nba dii bina piinlore, ki u mar Abram, nan Nahor, nan Harann.

Ki jiin Tera yaaboona po

²⁷ Tera, wunba din tee Abram nan Nahor nan Harann baa na yaaboonae na: Harann din mar Lot. ²⁸ Li poorpo, ki u din tan kpo u dandoo nba ki li sann tee Ur, ki li be Babilonn yent ni na, ŋaan ki u baa Tera daa fo. ²⁹ Abram nan Nahor kura din koon poob, ki Abram ŋaapoo sann tee Sarai, ki Nahor ŋaapoo sann mun tee Milka. Milka maŋ nan Iska din tee Harann waase. ³⁰ Sarai din tee kanmatire.

³¹ Li yoo na, ki Tera jii u bija Abram nan u yaaboonn Lot, wunba tee Harann bija na, nan u sipook Sarai, wunba tee Abram ŋaapoo na, ki nyii namm Ur, Babilonn tiŋ ni, ki saa namm Keenann, ŋaan baa baar doo nba ki bi yi Harann na ki bi kar leŋ. ³² Tera din dii bina kobii ŋanlee nan bina ŋanŋmue, ki kpo, Harann tiŋ maŋ ni.

12

Biaŋinba ki Yennu yiin Abram

¹ Yennu din pak Abram a, “Nyin a tiŋ ni, nan a niib, nan a baa ŋaateeb kura ni, kii saa tiŋ nba ki n saa wanna na ni. ² N saa tura yaaboona

bonchiann, ki bi tan sii tee boorgbenjir. N saa teen a sann sangbenjir, ki a sii tee piisin daano.

³ Binba kur teena piisin, n mun sii teemm piisin, ñaan binba waanta mōbiit, n mun sii waantib mōbiit, ki a yaa paak, n saa teen piisin nisaarii kur paak.”

⁴ Ki Abram yaat saan nan Yennu nba wannō bianjinba na; ki Lot weio. Abram nba din nyii Harann yoo nba na, u din mōk bina piinlore nan bina ñanñmue. ⁵ U din jii u ñaapoo Sarai, nan u ninja Harann bija Lot, nan bi niib nba ki bi mōk, ki pukin bi mōkint kur, ki yaat saa Keenann nan baa saa baar leñ.

⁶ Abram din somm tiñ mañ ni nan waa saa baar tisaakak nba see siaminba ki bi yi Mōre, ki leñ tee Sekem tiñ kasii boor na. Li yoo na ki Keenann niib daa be tiñ mañ ni. ⁷ Yennu din dōkit Abram paak, ki pakō nan u tan saa jii tiñ mañ ki teen ñōō Abram yaaboona nuu ni. Nanne ki Abram maa maruñ binbintir leñ, ki jiant Yennu nba dōkit u paak mañ. ⁸ Waa nyii leñ, u din saan siaminba po ki kunkona be na, digbann nba ki bi yi Betel na yondo po, ki saa chaan lanbouñ,* Betel nan Ai sinsuuk ni, ki Betel be yonbaa po, ki Ai mun be yondo po. Leñ mañ u bia din maa maruñ binbintir ki jiant Yennu. ⁹ Li poorpo, ki ñōō Abram ñamm tukin u sommir, ki took tiñ nba be diitu po, ki bi yi Negef na.

Bianjinba ki Abram saan Ijpt tiñ ni

* **12:8** 12.8 Bi din jii bonkob-gbante ki faa bi lanbont.

¹⁰ Kon din tan baa bi doo na ni bonchiann. Nanne ki Abram fiir saan Ijpt, a wun saa kar lej waan, kimaan kon na din tee konnaadaake.

¹¹ Waa saa per Ijpt yoo nba, ki u pak u njaapoo Sarai a, “N mi nan a tee poofaje. ¹² Li-i tee ki Ijpt niib la-a, bi saa yet a, ‘U njaapooe na.’ Li paak nna bi saa kpime, njaan fan biar. ¹³ Bi-i boia, fan yetib nan n waaroe teea. Nanne ki bi kan kpimi, ki a yaa paak n saa la manfoor, ki bi bia saa dian fanu.”

¹⁴ Baa baar Ijpt yoo nba, ki lej niib na set la Sarai nba fan bianjinba.

¹⁵ Kpanbar Faaro saakab nba la nan Sarai fan na, ki bi piak u fant po njo kpanbar Faaro boor. Faaro nba tan gbat, ki u te ki bi baar nana u njaak ni. ¹⁶ Sarai paak, Faaro din dia Abram fanu, ki turo nei, nan pei, nan bonii, nan laagumiinba, nan daabjai, nan daabpoi.

¹⁷ Njaan Sarai paak ki Yennu te ki yiarrii baa kpanbar Faaro nan u njaateeb paak bonchiann.

¹⁸ Nanne ki kpanbar Faaro yiin Abram ki tan boio a, “A teen bee ki turin na? Bee ki a ki pakin nan Sarai tee a njaapooe, ¹⁹ njaan yet a u tee a waaroe, ki te ki n jiiu kun nana n njaak ni maa n kooono? Motana, a njaapooe na. Jiimo kii saa.”

²⁰ Li yoo na ki Faaro tur u niib sennu ki jiin Abram po, ki bi chabo yaak, ki u jii u njaapoo nan u mokint kur ki yaat.

13

Bianjinba ki Abram nan Lot yat leeb

¹ Li yoo na ki Abram nyii Ijpt ki saan Keenann tinj diitu po. U din jii u njaapoo nan linba kur tee

u yar, ki Lot weio ki saan. ² Abram din mokit bonchiann. U din mək bonkobit nan likirii nan salima, ki li kaa mōbu. ³ Ki u nyii len, ki somm loon digbana nan waa saa baar Betel, ki koo Betel nan Ai sinsuuk ni, siaminba ki u din chaan lanbouŋ,* ⁴ ki bia maa maruŋ binbintir na. Len mane ki u jiant Yennu.

⁵ Lot, wunba din waa Abram ki bi lin na mun din mək bonkobit nan niib. ⁶ Naan baa lakin be na paak, tiŋ na ji din pōoribe, kimaan bi bonkobit na din yabit paak nan bin lakin kii bewa. ⁷ Nanne ki kunkonn tan baar Abram bonkob-kpaarii nan Lot bonkob-kpaarii sinsuuk ni. Li yoo na ki Keenann niib nan Peris niib kura be tiŋ na ni.

⁸ Nanne ki Abram yet Lot a, “Ti tee ninjanne. Li ki ŋan ki ti bonkob-kpaarii-ii kōn nan leebi. ⁹ Tiŋ na kura ki be a nuu ni kaa-a? Naant ti yat leeb. Li-i tee ki a gaar gaŋ po, man gaar diitu po. Li-i muni tee ki a gaar diitu po, man gaar gaŋ po.”

¹⁰ Lot nba got lint tiŋ na, ki u la ki Joōdann paaun na ŋan bonchiann, ki naan nan Yennu kpaab na, koo Ijijit paaun nba dōō ki jiin Soann po na. (Li yoo na, ki sōō ki Yennu daa din ki joo Sodom nan Gomora† muu.) ¹¹ Ki Lot gaar Joōdann paaun na kur ki teen u yar, ki fir saan yondo po, Joōdann paaun maŋ ni. Nnae ki bi jab banlee na din yat leeb. ¹² Abram din be Keenanne, ki Lot mun chaan u lanbouŋ Joōdann paaun

* **13:3** 13.3 12, 18 Bi din jii bonkob-gbante ki faa bi lanbont.

† **13:10** 13.10 Sodom nan Gomora din be Joōdann paaun nie.

na ni, ki kpian Sodom. ¹³ Sodom niib na din tee nɔɔnbiit damme, ki tuun bonbilankant ki teen Yennu.

¹⁴ Lot nba yaat, li poorpo ki Yennu pak Abram a, “Jiantir got tɔɔnn, nan poor, nan gan, nan diitu. ¹⁵ Tiŋ nba kur ki a laat na, min Yennu saa jii ki tura. Ki li sii tee fin Abram nan a yaaboona yar yaayoo. ¹⁶ N saa te ki a yaaboona sii yab ki tee nan tanbiinii na, ki wunba fit kan tanbiinii, wun mun fit kan a yaaboona. ¹⁷ Saant ki ŋmaa tiŋ maŋ, kimaan n jikitir ki teen fine.” ¹⁸ Ki Abram chaat u lanbouŋ, ki saan chaan kpian Mamre tijakpera nba be Hebronn na, ki maa maruŋ binbintir ki tur Yennu.

14

Bianjɪnba ki Abram nyinn Lot mudinu ni

¹ Li yoo na ki Babilonn bat Amrafel, nan Elasar bat Ariok, nan Elam bat Kedolaomer, ² nan Goyim bat Tidal din faa tɔb ki took Sodom bat Beera, nan Gomora bat Birsa, nan Adma bat Sinab, nan Seboyim bat Semeber, nan Bela (koo Soar) bat. ³ Batnba na kur din piin kɔnn Sidim yakir nie, linba tee Yaarin Mɔkgbenjir mɔtana na. ⁴ Bina piik nan ŋanlee nba din gar na, bat Kedolaomer-e din tuu diab. Naan binn nba ji saa pukin piik nan ŋantaa na ni, ki niib na ji yêto. ⁵ Binn nba wei piik nan ŋanna ni na, ki bat Kedolaomer nan u bat leeb saan faa tɔb ki nyann Refa teeb, binba be Asterof Kanaim yent ni, nan Susi teeb, binba be Ham yent ni, nan Em teeb, binba be Kiriataim paanu ni, ⁶ nan Hor teeb, binba be Edom jɔot paak na, ki gar saa

baar siaminba ki bi yi Elparann, ki li kpia nan kunkoouk na. ⁷ Li yoo na ki bi ηmat saan En-mispat (ki bi bia yir Kades), ki kɔn nyann Amalek teeb nan Amor teeb yent ni kur, binba kur din be Hasasonn Tamar yakir ni na.

⁸ Nanne ki Sodom bat, nan Gomora bat, nan Adma bat, nan Seboyim bat, nan Beera bat nyii ki taan bi jab, ki teen siir Sidim baauk ni ⁹ a bin took Elam bat Kedolaomer, nan Goyim bat Tidal, nan Babilonn bat Amrafel, nan Elasar bat Ariok, batnba banna, ki bi tookit batnba banηmu. ¹⁰ Sidim baauk na mun din gbee nan kpabouη bootite, ki Sodom nan Gomora batnba nba chiar na sik kpabouη bootit na ni, ηaan ki leeb na chiar ki doo kunkona. ¹¹ Batnba banna na din fat Sodom nan Gomora bonηana, nan bi jeet kure, ki yaat. ¹² Bi bia din yent Lot, wunba tee Abram yɔɔɔ bik na, nan u mɔkint kur, kimaan waa din be Sodom na.

¹³ Sɔɔ din nyii tɔb maη ni, ki tin paak ki tan baar Abram, wunba tee Hiibru nirɔ na boor, ki wannɔ linba kur tun tɔb na ni. Li yoo na ki Abram daa kɔɔ ki kpia tijakpera nba tee Amor nirɔ Mamre yar na. Mamre nan u ninjamm Eskol nan Aner din tee Abram tɔb faarae. ¹⁴ Abram nba gbat nan tɔb na jii u ninja Lot na, u din gann u tɔb kaaj ni kunkɔnkɔnna kobii ηantaa nan piik nan banniime, ki bi wei batnba banna na, ki saa baar doo nba ki bi yi Dann na. ¹⁵ Leηe ki u bɔkit u jab maη, ki bi fiir nyiɔk ki sar bi datai na, ki weib halii nan Hoba nba be Damaskus niigan po na. ¹⁶ U din fat Lot nan u mɔkint na kura. U bia din fat baa jii doo na ni mɔkint nba kur, nan

poob, nan nisiab biak.

Bianjinba ki bat Melkisedek teen piisin Abram paak

¹⁷ Abram nba din kɔn ki nyann bat Kedolaomer nan u bat leeb, ki ji kpent na, ki Sodom bat cheto. U din cheto baauk nba ki bi yi Kpanbar Baauk (koo Safe Baauk) na nie. ¹⁸ Nanne ki Salem bat Melkisedek baar nan jeet nan daan. U din tee Yabint Yennu manntɔɔe. ¹⁹ Li yoo na ki u teen piisin Abram paak, ki yet a, “Yabint Yennu, wunba nan sanpaak nan tin na n teen piisin fin Abram paak. ²⁰ Nɔɔe tee dontir Yennu, wunba jii a datai ki kubin a nuu ni na.” Ki Abram jii bona nba ki u fat u datai boor ni na kur bokitu piik ni yenn ki turo.

²¹ Nanne Sodom bat na yet Abram a wun jii niib na ki turo, naan yent mɔkint na.

²² Naan ki Abram jiino a, “N poɔ senn mɔsonn ki tur Yabint Yennu, wunba nan sanpaak nan tin ²³ nan n kan gaar siar a boori, nan gunguɔa gbaa ki boi taasaat nmiuk. Nanne ki a tan kan fit yet a fine te ki Abram mɔki. ²⁴ N kan gaar siar a boor, see linba ki n poorpo jɔɔmu dii na, nan linba tee bi tora. Tɔn, Mamre nan Aner nan Eskol narin, a yabir ki namm n la bi tora.”

15

Bianjinba ki Yennu senn mɔsonn ki tur Abram

¹ Linba na poorpoe ki Yennu mɔmaan baar Abram, yirintu ni. Yennu maɔ din yeto a, “Abram, daa tiin janmaanii. N saa nyinna ninmɔnn ni, ki bia tura paab bonchiann.”

² Njaan Abram din jiin a, “Paŋ daano Yennu, a paab maŋ nyoot poŋ sii tee bee ki turimi, maa kaa bik ki u tan saa di n faar, see Elieser, wunba tee Damaskus nirɔ nae kaa?” ³ A ki turin bik ki u tan saa di n faari, n ŋaadaaba yence tan saa teen n fadiiro.”

⁴ Njanne ki Yennu yeto a, “Joo maŋ kaa saa di a faari, ŋaan wunba saa di a faar saa nyi fin Abram tiɔŋ tiɔŋ gbanant niŋe.” ⁵ Yennu maŋ din jiiu ki nyii nana nanyer, ki saa pako a wun got sanpaapo ki kan ŋmaabira na, a li-i tee ki u saa fit kan ŋmaabira maŋ, a ŋaan ŋoo Abram yaaboona tan sii tee nnae.

⁶ Abram din teen Yennu yadae, ki u yada maŋ paak ki Yennu jiiu ki u tee niŋano u toonn.

⁷ Yennu din pako a, “Min Yennu-e nyinna Ur doo ni, Babilonn tiŋ ni, maa n tura tiŋ na ki lii tee a yent.”

⁸ Ki Abram jiin a, “N saa teen nlee ki bann nan li set sii tee n yenti?”

⁹ Njanne ki Yennu yeto a wun baar nan naasar, nan buuk, nan pejak, bi kur-ii tee bina ŋantaa-
taa, ki bia pukin lanjerik nan ŋmann. ¹⁰ Ki Abram baar nan bonkobit maŋ Yennu boor, ki tan bokit bokit bonkobit na, ki jii bi boka na ki bir bokin bokin lia, ŋaan bon-yuyukit na, u din ki bokitibi. ¹¹ Juut din sik a bin di nant na, ŋaan ki Abram berib.

¹² Yonnu nba tan siik naanunmonn yoo nba, ki Abram door goon, ki bunbonchiɔŋ nan janmaansooruk baar u paak. ¹³ Ki Yennu yeto a, “Bant nan a yaaboona tan sii tee saamm digbangann ni. Bi tan sii tee yommii, ki bi saa

diab gbaka gbaka, bina kobii nanna. ¹⁴ Nnaan li poorpo n saa dat binba diab maŋ tuba, ki tiŋ na damm saa turib yaak ki bin nyi tiŋ maŋ ni nan mɔkint bonchiann. ¹⁵ Fin Abram narin, a saa di bina bonchiann ki kpet haliiewa, ki tan kpo, ki bin piia. ¹⁶ A yaaboona mun yaa yaaboona tan saa tunn ki jen nna, kimaan n daa kan biir Amor teebi; bi biit daa ki jaŋ nan man dat bi tuba.”

¹⁷ Ki yonnu nba tan baa ki li piin bonnu yoo nba, ki munyuuk nan mupeenu baar ki gar nant na sinsuuk ni. ¹⁸ Li yoo maŋ ki Yennu senn mɔsonn ki tur Abram. U din yet a, “N jikit tiŋ na ki teen a yaaboona, laa nyii Ijpt mɔkir paak, ki saa tuu Yufrates mɔkir: ¹⁹ Laa jii Kenn teeb, nan Kenis teeb, nan Kadmonn teeb, ²⁰ nan Hef teeb, nan Peris teeb, nan Refa teeb, ²¹ nan Amor teeb, nan Keenann teeb, nan Girgas teeb, nan Jebus teeb kura tiŋ na sii be a nuu ni.”

16

Ki jiin Hagar nan u bija Ismael po

¹ Abram nan u n̄apoo Sarai din daa ki mɔk bik nan yenɔkɔɔwa, n̄aan Sarai maŋ din mɔk daabpook, ki u tee Ijpt bik, ki u sann tee Hagar. ² Sarai din pak Abram a, “Yennu nba ki turin bik na, dɔɔt nan n daabir Hagar. Li ki gar wun mar bik ki turimi.” Ki Abram sak Sarai mɔb. ³ Ki Sarai jii u daabir maŋ ki tur n̄ɔɔ Abram, ki u kɔɔnɔ. (Abram nba baar Keenann li bina piik niŋe ki linba na din tun.) ⁴ Abram nba dɔɔr nan Hagar yoo nba, ki u soor poor. Hagar nba bann

nan u mək poor na, ki u ji dont u mən, ŋaan sian u daano Sarai.

⁵ Nanne ki Sarai yet Abram a, “Fine baar nan biit nba ki n di li fara na. Mine jii n daabir ki teen a nuu ni, ki motana, waa bann nan u mək poor na, ki u ji yisimin. Yennu-e saa bu min nan fin buut.”

⁶ Ki Abram jiin a, “A daabir be a nuu ni. Fi-dukun bianjinba, ki a tumo nna.” Ki Sarai ji din dia Hagar gbaka gbaka nna, ki u tan chiar yaat.

⁷ Yennu malaka din tan la Hagar bunbunn boor ni, foor niwa. Bunbunn na din kpia nan sonu nba saa digbann nba ki bi yi Sur nae. ⁸ Ki malaka na yet a, “Hagar, Sarai daabir, a nyii lee ki saa lia?”

Ki Hagar jiin a, “N tiin yaatir n daano Sarai boore.”

⁹ Ki malaka na yeto a wun ŋmat kun u daano Sarai boor, ki saa sikin u mən ki turo. ¹⁰ Malaka na bia din yeto a, “N saa tura yaaboona bonchiann, ki bi tan kii mək kanni. ¹¹ A poŋ mək poore na ki saa mar bonjak. A puro Ismael,* kimaan Yennu gbat faa di biak ki mək ninbaauk bianjinbawa. ¹² A bik maŋ binbenj sii tee nan boŋ binbenj nae. Dataar sii be ŋoo nan nisaarii kur sinsuuk ni, u kii loon niib maami. Ki ŋoo nan nisaarik kan taan benu.”

¹³ Hagar din tur Yennu nba pak nana na sann nba tee, “Yennu nba laatin,” kimaan u din yet a, “N la Yennu nba laatin.” ¹⁴ Nanne teen ki bi yi bunbunn nba be Kedes nan Bered sinsuuk

* **16:11** 16.11 Bi maan ni, Ismael paake tee “Yennu gbat.”

ni maŋ “Manfoor Daano Yennu nba laatin na Bunbunn.”

¹⁵ Hagar din mar Abram bonjak maŋ, ki ŋɔɔ Abram pur u sann Ismael. ¹⁶ Abram din mɔk bina piinniin nan ŋanloobe, ki Hagar mar Ismael.

17

Ki jiiŋ mɔlor na nyinn po

¹ Abram nba din mɔk bina piinyia nan ŋanya yoo nba, ki Yennu baar u boor ki tan yeto a, “Mine tee Yabint Yennu. Ii saak n mɔb, ki daa mɔk siara biiti. ² N saa gbeen min nan fin mɔlor na ki nɔbin a yaaboona.” ³ Abram din baa fabin tiŋ ni, ki Yennu yeto a, ⁴ “Min ŋarin, min nan fin mɔlore na: Niib bonchiann baae sii teea. ⁵ Soɔ ji kan yiina Abram-i. A sann ji sii tee Abraham-e, kimaan n te ki a ji tee nibur baae. ⁶ N saa tura yaaboona bonchiann, ki siab sii tee kpanbara. A sii mɔk yaaboona bonchiann, ki bi tan sii tee booru booru.

⁷ “Ki mɔsonn nba ki n senn ki tur fin nan a yaaboona na, n saa diar mɔkmɔk nan mɔkmɔk. Mine sii tee fin nan a yaaboona Yennu. ⁸ N saa jii tiŋ nba ki a be leŋ ki tee saamo na, ki tur fin nan a yaaboona. Keenann tingbouŋ na kur sii tee fin nan a yaaboona yente, ki mine sii tee bi Yennu.”

⁹ Ki Yennu ŋamm pak Abraham a, “Li kpaalase ki fin nan a yaaboona n sak kii dia n mɔlor na. ¹⁰ Fin nan a yaaboona kur n sak kii porii i bonjai puna. ¹¹⁻¹² Laa nyii dinna ki saa, i-i mar bonjak, yin tuu pot u punn, daa ŋanniin daar. Daaba nba ki bi marib i ŋei ni, nan daaba

nba ki i daab siar po na kur, ii tuu pot bi puna. Linba nae saa wann nan molor be min nan yimm sinsuuk ni. ¹³ See ki soɔ kur pot u punn, ki lii tee nyinn nba see paanu ni nan n molor na sii tun be nani. ¹⁴ Wunba ki pot u punn, u kan pukin n nigannkab na po, kimaan u ki dia n molor na.”

¹⁵ Yennu bia din yet Abraham a, “Laa nyii dinna ki saa, a ji daa yi a ŋaapoo Sarai, ŋaan u sanne tee Sara.* ¹⁶ N saa teen piisin u paak, ki saa te wun mar bonjak ki tura. N saa teen piisin u paak, ki u yaaboona tan sii tee booru booru, ki u yaaboona maŋ yemm tan sii tee kpanbarae.”

¹⁷ Abraham din baa fabin tiŋ ni, ki laa, ŋaan yeen a, “Jɔɔ nba dii bina kobika saa piin nleewa ki tan mar biki? Ki Sara nba dii bina piinyiawa na ji saa fit mar bika-a?” ¹⁸ Ŋanne ki u boi Yennu a bee ki u kan te Ismael n teen ŋɔɔ Abraham fadiiro.

¹⁹ Ki Yennu jiin a, “Aaii. A ŋaapoo Sara saa mar bonjak, ki a saa pur u sann Aisak. N molor sii tun be ŋɔɔ nan u yaaboona kur sinsuuk ni. Li molor sii tun bee yoo kur. ²⁰ N gbat a fabinii nba jiin Ismael po nawa. N saa teen piisin u paak, ki turo waas nan yaaboona bonchiann. U sii tee kpanbara piik nan banlee baae, ki u yaaboona tan sii tee boorgbenir. ²¹ Ŋaan n molor na ŋarin sii be nan Aisak-e, wunba ki Sara saa marɔ binn po, nna yoo na.” ²² Yennu nba faa u labaar nan Abraham ki gbenn yoo nba, ki u yaat nyik Abraham.

* **17:15** 17.15 Bi maan ni, Sara paake tee “kpanbar bipoo.”

²³ Li daar manj ki Abraham sak Yennu mɔb, ki pot u bija Ismael punn, nan jab nba kur be u njaak ni na. Daaba nba ki bi marib u njaak ni na, nan binba ki u daab na kur, u din pot bi punae. ²⁴ Abraham din mɔk bina piinyia nan njanviae ki pot u punn, ²⁵ ki u bija Ismael mun mɔk bina piik nan njanjaa. ²⁶ Bi banlee kur din pot bi puna dayennkɔɔe, ²⁷ ki kpab nan Abraham daaba na kur.

18

Bianjinba ki Yennu senn mɔsonn ki tur Abraham

¹ Yennu din baar Abraham boor, siaminba kpia nan Mamre tijakpera nae. Dasiar yenlekire ki Abraham kar u lanbouŋ* tammɔb boor, ² ki tan jiant ki la jab bantaa, ki bi see ki ki fɔk nanɔ. Waa lab yoo nba, ki u tin chetib ki saa baa fabin bi tɔɔnn, ³ njaan yet a, “N yomdamm, daa gaar mani, n be nna ki saa sommi. ⁴ Njaant ki n turi nyun ki yin wuur i taapant, ki kar tiinii na maasu, ki foi waan. ⁵ N bia saa turi jeet waan ki yin di ki tukin paŋ, ki lian fit gar. Yaa baar n njaak ni na, i turin baakira, li paak, njaant man sommi.”

Ki bi jiin a, “Ti saka, gaat niipoouk.”

⁶ Li taakpaak ni ki Abraham kɔɔ lanbouŋ ni, ki saa pak u njaapoo Sara a, “Kakitir, jiin bɔtoouk nba ki li yon nan fanuwa, ki teen boroboro.”

⁷ Li yoo na ki Abraham saan u nei boor, ki saa soor naabir nba mɔk gbanant fanuwa, ki tur u

* **18:1** 18.1 6, 9, 10 Bi din jii bonkob-gbante ki faa bi lanbont.

toontunno, ki u kpiiu ki nammoo yiama. ⁸ Baa teen jeet na ki gbenn, ki u jii naabikpan nan naabiin, ki pukin nant na po, ki tur jab man. U tiɔno din jii jeet man ki saan tiinii na maasu, ki saa turib ki bi di, naan ki u see kpiab.

⁹ Li poorpo ki bi boio a u naapoo Sara be lia. Abraham din jiin a u be lanbouŋ na ni.

¹⁰ Saamm† man yeno din yet a, “Binn po, nna yoo, n saa jen, ki Sara sii mɔk bonjak.”

Sara mun din biak lanbouŋ na tammɔkpianue naan gbiin. ¹¹ Abraham nan Sara kur din kpet bonchiann, ki Sara poŋ ji ki siik pookpenu kaawa. ¹² Sara din laae, naan dukin a, “Maa kpet ki jooa na, n saa la parpeenn maŋa-a? Ki jenna, n sorɔ mun bia kpeta.”

¹³ Nanne ki Yennu boi Abraham a, “Bee ki Sara laa naan yet a waa tan kpeta na, u saa fit mar bikaani? ¹⁴ Siar be ki min Yennu kan fiti-i? Nan maa kpan pak bianjinba na, binn po, nna yoo, n saa jen, ki Sara sii mɔk bonjak.”

¹⁵ Janmaanii din soor Sara, ki u ji noi a u ki laa. Naan ki Yennu yeto a, “Barmonii, a laawa.”

Bianjinba ki Abraham barin Yennu, Sodom paak

¹⁶ Jab na nba din fiir, ki Abraham chiantib a wun chabib; ki bi numm paan Sodom paak.

¹⁷ Yennu din dukin u par ni a, “N kan bor Abraham maa yaa n tun linba na. ¹⁸ U yaaboona tan sii tee boorgbenjire, ki u yaa paak, n saa teen piisin booru kur paak. ¹⁹ N ganno a wun pak u waas nan u yaaboona, ki bin sak n mɔb, ki bia

† **18:10** 18.10 Saamm man yeno na din tee Yennu-e.

tun linba ŋan ki took. Bi-i tun nna, n saa tun linba kur ki n senn mɔsonn nan n saa tun ki turɔ na.”

²⁰ Nanne ki u yet Abraham a, “Niib mɔnii nan fabinii baar n boor bonchiann, ki jiin Sodom nan Gomora bichion na po. ²¹ N yaa n saan leje, ki laan maa gbat bianinba ki jiin bi toonbiit maŋ po na, li tee mɔnii amii faake.”

²² Ki jab banlee na seet ki saa Sodom po, ŋaan ki Yennu nan Abraham biar. ²³ Abraham din chat nakin Yennu ki boio a, “A set yaa a kpab nibiit nan niŋamm kur ki biiribe-e? ²⁴ Li-i tee ki niŋamm baar niib piinŋmu doo maŋ ni, a saa biirira-a? A kan nyik doo maŋ biiru ki tinn niŋamm piinŋmu na-a? ²⁵ A kan sak biir niŋamm nan nibiit kur yommi. Li paar nan ki a tun nna. A kan teen nna. Li-i tee ki a teen nna, niŋamm nan nibiit na kur saa di biak yomme. Li paaka. Tingbouŋ na kur barbuuro tee wuu tuun bona fanue.”

²⁶ Ki Yennu jiin a, “Mi-i la niŋamm piinŋmu doo na ni, n kan biir doo maŋ, kimaan bi paak.”

²⁷ Ki Abraham yet a, “N Yomdaano, nyikin chabin nan maa mok par ki piak nana na. N tee nisaarike, n ki mok yaak nba ki n sii piak nanani. ²⁸ Nnaan li ki gar fan la niŋamm ki bi ki baar piinŋmu, ŋaan tee piinna nan banŋmu. A saa biir doo na kimaan niib banŋmu nba pot na paaka-a?”

Ki Yennu jiin a, “Mi-i la niŋamm piinna nan banŋmu, n kan biir doo maŋi.”

²⁹ Abraham din ŋamm yet a, “Li ki gar fan la niŋamm piinna.”

Ki Yennu jiin a, “Mi-i la niɲamm piinna, n kan biir doo na.”

³⁰ Abraham fan ɲamm yet a, “N Yomdaano, daa dont wutoor n paaki, n saa ɲamm paka, li-i tee ki a la niɲamm piintaa doo maɲ ni, a saa biirira-a?”

Ki Yennu yet nan u-i la niɲamm piintaa, u kan biir doo maɲi. ³¹ Abraham din yet a, “N Yomdaano, n barimae, nyikin chabin nan maa mok par nba ki tukin piak nana na. Li-i tee ki a la niɲamm piinleeie-e?”

Ki u jiin a u-i la piinlee, u kan biir doo na.

³² Abraham din ɲamm yet a, “N Yomdaano, daa dont wutoor n paak, ki man pak yomkoo pukin. Li-i tee ki a la niɲamm piik kuukoo doo na ni, a saa biir doo maɲa-a?”

Ki Yennu jiin a, “Li-i tee ki n la niɲamm piik leɲ, n kan biir doo na.” ³³ Yennu nba faa nan Abraham labaar ki gbenn yoo nba, ki u yaat, ɲaan ki Abraham mun ɲmat kun u ɲaak ni.

19

Ki jiin Sodom nan Gomora biit po

¹ Malakanba banlee na nba baar Sodom yoo nba, ki soo Lot kar doo maɲ tammob ni. Waa lab na ki u fiir chetib sonu paak. U din baa fabin tin nie, ɲaan yet a, ² “N be nna ki saa sommi. ɲaant tin saan n ɲaak ni, yin la nyun wuur i taapant, ki doo lin fann. Li-i yent sanyiok, yin ji fiir gar.”

Ki bi jiin a, “Aaii. Ti saa doo nanyer poe, doo na ni.”

³ Lot din ɲamm pak namm halii nan baa tan too ki wei saan u ɲaak ni. U din pak u

ɲaatoontunna ki bi teen boroboro nba ki datin kaa len, ki teen jaamm ki turib. Ki saamm man dii jeet na.

⁴ Saamm na nba ɲmantir saa dɔɔr yoo nba, ki Sodom doo man ni jab tikir ki tan loon ɲaak na. Doo na ni jab kurewa din tikir, jakpera nan naasimm kur. ⁵ Jab na din yiin Lot ki boio a, “Saamm nba baar a ɲaak nna a bin dɔɔr na be lia? Nyin namm.” Sodom jab na din loon bin dɔɔ nan saamm nae.

⁶ Lot din nyii ɲaan loon gann saamm man paak, ⁷ ki yet doo man ni jab na a, “N yɔɔsnba, n barimie, daa tuun nɔɔntont toonn na booru. ⁸ Gotirii, n mɔk sapaanmuna banlee, bi daa ki mi dɔɔr nan jɔɔ kaawa. ɲaant man nyinnib turi ki yin tumm yaa loon bianjinba. ɲaan i daa tee jab na siari. Bi tee n ɲaasaamme, ki li kpaa talas man nyinnib biak ni.”

⁹ ɲanne doo man ni jab na jiin a, “Seetir nna, fin digbangann niro na. A mun tee ɲmee ki saa wannit taa sii tuun bianjinba? Botir nna na, nna-i kaa, ti saa tuma bonbiir nba gar taa bo saa tun saamm na linba.” Li yoo na ki bi tut Lot ki bakino, ɲaan ji yaa bin biir gann na. ¹⁰ Saamm banlee na din dɔɔnte ki soor Lot ki dat kɔɔno ɲaak na ni, ɲaan loon gann. ¹¹ Li yoo na ki bi te ki jɔɔnsin baa jab nba see nanyer na kur paak, ki bi jɔɔn, ki ji ki fit la gann nba be sian.

Bianjinba ki Lot nyii Sodom doo ni

¹² Jab banlee na din pak Lot a li-i tee ki u mɔk u diammm, koo u ɲaajab, koo u bonpoi, koo u nikpiimm, wun te bin nyi doo na ni, ¹³ kimaan bi yaa bin biir doo mane, a Yennu gbat doo na

biit nba jan bianjinbawa, ki tumm a bin baar biir doo maŋ.

¹⁴ Nanne ki Lot saan jab nba ki u waas yaa bin kumm na boor, ki saa pakib a bin teen yian ki nyi doo na ni, kimaan Yennu yaa wun biir doo maŋe. Nnaan bi din dukii nan Lot kpanne.

¹⁵ Ki laa tan yentir na, malakanba na din loon bin somm Lot ki wun nyi doo na ni yian. Bi din yeto a, “Kakitir. Jiin a ŋaapoo nan a bonpoi banlee na ki chiar. Chiat man, ki doo na biiru tan saa mann kpabi ki yin kpo.” ¹⁶ Lot din taantire. Yennu din mok ninbatinu Lot paak, ki malakanba na soor Lot nan u ŋaapoo nan u bonpoi banlee na nii, ki dat nyinnib doo na ni.

¹⁷ Ki malaka yeno betib a, “Ii tiin man ki fat i manfoor. I daa jiantir, i bia daa see sonjot ni. Chiat saan kunkona na boor man, ki la manfoor.”

¹⁸ Lot din jiin a, “Aaii. Chanbaa, n barimae, daa te ki ti tuun nna. ¹⁹ A sommin bonchiann ki nyinnin kuun niwa. Nnaan kunkona na fokita. Wahala na saa baarit ki ti daa ki baar kunkonn maŋ boori. ²⁰ A la digbanbik nba nawa-a? Nanne kpiat. Nnaan man saan leŋ. A la nan li tee digbanmintik nnae. N saa saan leŋe ki fat n manfoor.”

²¹ Malaka na din jiin a, “N saka, n kan biir digbanbik maŋi. ²² Saant leŋ yian, kimaan n kan teen siar see ki a saa baar digbanbik maŋ niwa.”

Lot nba yiin doo maŋ digbanbik na paak, ki bi ji yir Soar.*

Ki jiin Sodom nan Gomora biiru po

* **19:22** 19.22 Soar paake tee “bonbik.”

²³ Yonnu din doe miia nna ki Lot baar Soar.
²⁴ Li yoo na ki Yennu te ki sarwuuta nan muu baar baa Sodom nan Gomora doi ni. ²⁵ Ki doi na kur dii muu: Niiib, nan linba be lej kur, nan li bonpiiat kur din dii muue. ²⁶ Ton, ki Lot nyaapoo din jiant got doo na, ki kpant yaatann ki see.

²⁷ Laa fant sanyiok, ki Abraham fiir ki saan siaminba ki ɲoo nan Yennu won see na. ²⁸ Waa got Sodom nan Gomora nan baauk na kur, ki u la ki munyuuk do jukjuk, ki naan nan baa tuu joo datuna ki li di bianjinba na. ²⁹ Yennu nba din biir Sodom nan Gomora, ɲaan u din tian Abraham po, ki nyinn Lot.

Laa teen bianjinba ki Moab teeb nan Amonn teeb tan be

³⁰ Lot din tiin janmaanii nan Soar benue, li paak ki ɲoo nan u bonpoi banlee na yaat doo kunkonn paak, ki saa koo wontu ni. ³¹ Dasiar ki bonposaakak na tan yet u waaroo a, “Ti baa kpet gbenna, ti mun bia kan la jab nba saa kooonti.
³² Li paak, ɲaant tin tur ti baa daan wun nyu yib, ki tin doo nana, ki mar waas.” ³³ Li daar nyiok ki bi yibino, ki bonposaakak na doo nana. Waa yib ki li saa gar na, u din ki banni.

³⁴ Laa yent sanyiok, ki saakoo na yet u waaroo a, “N won doo nana wonna. ɲaant ti yaan yibino ki fan mun doo nana, ki ti kura n mar ti baa waas.”
³⁵ Li daar nyiok ki bi ɲamm yibin bi baa, ki waaroo po na mun doo nana. Waa bia mantik yib na, u yaan din ki banni. ³⁶ Li din teen nnae ki Lot tur u waas na kur poa. ³⁷ Bonposaakak na din mar

bonjak ki pur u sann Moab.† Njooe din tee booru nba ki bi yi Moab na yeeja. 38 Bonbik po na mun din mar bonjak ki pur u sann Benami.‡ Njooe mun din tee booru nba ki bi yi Amonn na yeeja.

20

Ki jiin Abraham nan bat Abimelek po

¹ Abraham din fiir Mamre ki saan Keenann yent tinj po, ki saa kar Kades nan Sur sinsuuk ni. Li poorpo, yoo nba ki u ji din be digbann nba ki bi yi Gerar na, ² ki u yet nan u njaapoo Sara tee u niipooe. Nanne ki bat Abimelek te ki bi jii Sara ki baar nanɔ u njaak ni. ³ Daasiar nyiɔk ki Yennu tan dokit Abimelek paak, damiit ni, ki yetɔ a, “A saa kpo nnae, kimaan faa jii poo na na paak. U poŋ kun jooɔwa.”

⁴ Nnaan Abimelek din daa ki nakin Sara. Nanne ki u yet a, “N Yomdaanɔ, n ki mɔk biiti. A saa biir min nan n niiba-a? ⁵ Abraham mɔŋe yet nan Sara tee u niipooe, ki njoo Sara mun bia pak nnae. N tun linba na nan n popeenne, n ki mɔk siara biiti.”

⁶ Ki Yennu jiin damiit na ni a, “N mi nan a tun nan popeenne, nanne teen ki n gɔɔra ki a ki siiu ki tun biit ki turin. ⁷ Mɔtana, jiint poo maŋ ki tur u sɔɔɔ. U tee min Yennu sɔkiniie, ki saa miar min Yennu ki tura, ki a kan kpo. Nnaan n kpaanae, fi-i kii jiinɔ, see ki a kpo, fin nan a niib kur.”

⁸ Laa yent sanyapob ni, ki Abimelek yiin u saakab kur, ki wannib linba kur tun. Ki

† 19:37 19.37 Moab paake tee “nyii n baa boor.” ‡ 19:38 19.38 Benami paake tee “n niib bija.”

janmaanii soorib bonchiann. ⁹⁻¹⁰ Li yoo na, ki Abimelek yiin Abraham ki tan boio a, “A tun bee ki turit na? N biira bee ki a tan yaa a baar nan wahala na ki tur min nan n niibi? Linba na ki tee linba ki soo saa mi tun turin kaa. Bee ki a tan tun nna?”

¹¹ Ki Abraham jiin a, “N dakin nan soo sii kaa doo na ki tee Yentinnoe, ki bi tan saa mann kpin, njaan yent n njaapoo manj. ¹² U set tee n niipooe. U tee n baa bike, njaan u ki tee n naa bik kaa, ki n kooono. ¹³ Li paak, Yennu nba nyinnin n baa tij ni ki baar nanin digbansaann na ni, n pako a, ‘Soo kur-i boia, fan yet nan n niipooe tee-a, ki lin wann nan a set mok lomm nanin.’ ”

¹⁴ Li yoo na, ki Abimelek jii Sara ki jiin tur Abraham, njaan bia pukino pei, nan nei, nan daaba, ¹⁵ njaan pak Abraham a, “N yente doo na kur. Karin faa loon sian.” ¹⁶ Abimelek din yet Sara nan u teen u ninja Abraham salimpeenbina tusire, ki li tee nyinn, a niib nba be lej na kur n bann nan njo Sara ki tun siara biiti.

¹⁷⁻¹⁸ Ton, Abraham njaapoo Sara paak, ki Yennu din te ki poob nba be Abimelek njaak ni kur ki maari. Nanne ki Abraham miar Yennu, ki u teb Abimelek, ki bia teb u njaapoo nan u daabpoi kura, ki bi matuk ji loot.

21

Baa mar Aisak bianjinba

¹ Li poorpo Yennu din teen piisin Sara paak, nan waa senn masonn bianjinba na. ² Ki u soor poor ki mar bonjak, yoo nba ki Abraham ponj kpeta na. Bi din mar bik manj sakir nba ki

Yennu senn mɔsonn nan bi tan saa marɔ nae. ³ Ki Abraham pur bik na sann Aisak. ⁴ Waa din dii daa ɲanniin na, ki Abraham pot u punn, nan Yennu nba wann bianjinba na. ⁵ Baa din mar Aisak yoo nba na, ki sɔɔ Abraham mɔk bina kobik. ɲanne ki Sara yet a, ⁶ “Yennu turin parpeenn nan laata.* Wunba kur gbat li po saa taanin tin lawa,” ⁷ ki bia ɲamm yet a, “ɲmee bo saa mi ki yet Abraham nan Sara tan saa mar biki? ɲaan n mar bonjak ki tur ɲɔɔ jakper nae na.”

⁸ Aisak nba tan tukit biir daar nba, ki Abraham teen jaangbenjir.

Ki jiin Hagar nan u bik Ismael po

⁹ Daasiar ki Ismael, wunba ki Ijijit bik Hagar din mar tur Abraham na tan jerin nan Sara bija Aisak. ¹⁰ Sara nba lab na ki u pak Abraham a, “Nyint daabpook nan u bija na ɲaak na ni. Poo na bik kan di a faar nba tee n bija Aisak yar na nan waama.” ¹¹ Li din biir Abraham par bonchiann, kimaan Ismael mun bia tee ɲɔɔ Abraham bijae. ¹² ɲaan ki Yennu pak Abraham nan u daa biir u par ki jiin u daabpook Hagar nan u bija na po, a, “Tumin linba kur ki Sara wanna, kimaan Aisak nie ki n yaa n tura yaaboona bonchiann nba ki n senn mɔsonn nan n saa tura na. ¹³ N bia saa tur daabpook bija na waas bonchiann, ki bi mun tan sii tee boorgbenjir, kimaan u mun bia tee a bijae.”

¹⁴ Laa yent sanyapob ni ki Abraham jii jeet ki tur Hagar, ki bia liak nyun wajakɔruk ni ki

* **21:6** 21.6 Bi maan ni, Aisak paake tee “u laa.”

barimɔ, ki bia jii bik na ki pukinɔ, ki nyinnib u n̄aak ni. Hagar din yaat kɔɔ muuko, ki saa lin Beerseba fɔɔr ni. ¹⁵ Nyun na nba tan gbenn yoo nba, ki u jii bik na ki kaanɔ tituuk nyakir, ¹⁶ n̄aan nyat saan waama ki saa kar. U din pak tur u mɔŋ a, “N kan fit kii gorii n bik na nan waa tan saa kpo-o.” U ji din jak mɔniie ki mɔ, waa kar siaminba maŋ.

¹⁷ Yennu din gbat bik na mɔnii, ki u malaka pak Yendouŋ niwa ki tur Hagar a, “Hagar, bee paake te ki a biir a pari? Daa tiin janmaanii. Yennu gbat bik na mɔniwa. ¹⁸ Fiit, saan jii bik maŋ ki korimɔ. N saa te ki u yaabona-ii tee digbanjaanne.” ¹⁹ Li yoo na ki Yennu te ki Hagar numpo yent, ki u la bunbunn, ki jii kɔruk na saan luun nyun ki tan wat tur bik na. ²⁰ Yennu din be nan bik na u kpaatu ni. Ki bik na be Parann fɔɔr ni ki tan subir, ki tee wunba mi waaruk bonchiann. ²¹ Li yoo na, ki u naa kpaan Ijpt bik ki turo ki u kɔɔn.

Ki jiin Abraham nan bat Abimelek mɔlor po

²² Li yoo na ki bat Abimelek jii u lanjimanba yudaanɔ, ki bi yiu Fikol, ki bi saan Abraham boor, ki saa pakɔ a, “Yennu be nanae linba kur ki a tuun ni. ²³ Li paak, porin nan a kan mi kpann min nan n waas nan n yaabona kura. Sent mɔsonn nan a binben sii n̄an ki tur min nan n tin̄ nba ki a be leŋ na, nan n binben nba n̄an ki tura bianinba na.”

²⁴ Ki Abraham jiin a, “N senn mɔsonna.” ²⁵ Abraham din wann Abimelek bunbunn nba ki n̄ɔɔ Abimelek toontunna fat na po. ²⁶ Ki

Abimelek jiin a, “N ki mi wunbae tun nna. A ki pakin li po kaawa. Motanae ki a kpan daa piakin na.” ²⁷ Ki Abraham paat pei nan nei ki tur Abimelek, ki bi banlee lakin taan ki lor molor nan bi sii man nan leeb. ²⁸ Nanne ki Abraham gann pei banlore u pei ni. ²⁹ Ki Abimelek boio a, “Bee ki a tee nna?”

³⁰ Abraham fan jiin a, “Gaat pei banlore na ki lin wann nan mine gbiir bunbunn man.” ³¹ Ki bi din pur lej Beerseba,† kimaan leje ki bi banlee lor molor.

³² Baa senn masonn man ki gbenn na, ki Abimelek nan Fikol ji nmat kun Filistia doo ni. ³³ Li poorpo ki Abraham bur tisiak nna lej, ki jiant Yennu, wunba tee yaayoo nan yaayoo Yennu na. ³⁴ Abraham din kar Filistia tinj ni ki yukir bonchiann.

22

Bianjinba ki Yennu bikin Abraham

¹ Sian yoo ki Yennu din tan bikin Abraham. U din yiinɔe a, “Abraham,” ki Abraham toon a, “Mine na.”

² Ki Yennu yeto a, “Jiin a bija, a biyemmir Aisak, wunba ki a loono bonchiann na, kii saa Moria tinj ni. Lej, n saa wanna kunkonn nba paak ki a saa jiiu ki mann muujoonu maruj ki turin.”

³ Laa yent sanyiok ki Abraham jii daat waan a wun saa mann mannu man. U din lor jika bonj paak, ki jii Aisak nan u toontunna banlee ki

† **21:31** 21.31 Beerseba paake tee “molor bunbunn.”

pukin, ki bi gaar sonu ki saa siaminba ki Yennu wannɔ na. ⁴ Daa nantaa daar, ki Abraham la len, ki li be banfokira. ⁵ Nanne ki u yet u toontunna na a, "Ii be nna nan boŋ na man, ki min nan Aisak n saan saa jiant Yennu ki jen." ⁶ Nanne ki Abraham jii maruŋ daat na ki jinn Aisak, njan ki u moŋ jii jukbik nan musankoonn nba ki u saa joo muu. Baa lakin tok saa na, ⁷ ki Aisak saa yet a, "N baa."

Ki u jiin a, "N bik, n gbiin."

Ki Aisak boio a, "N la daat nan muuwa, njan peeuk nba ki a saa mann maruŋ be lia?"

⁸ Ki Abraham jiin a, "Yennu saa tur peeuk." Ki bi banlee seet saa.

⁹ Baa saa baar siaminba ki Yennu wannɔ na, ki Abraham maa maruŋ binbintir, ki konn daat na paan li paak, ki soor Aisak ki lor u nii nan u taa, ki paano daat nba ki u bo paan binbintir na paak na, ¹⁰ ki jii juk na a wun koto. ¹¹ Ki Yennu malaka be Yendouŋ niwa njan tian yiino a, "Abraham, Abraham."

Ki u jiin a "Mine na."

¹² Ki malaka na yeto a, "Ii mi ki fan tur bik man dan. Motana, n bann nan a tiin Yennu, kimaan faa ki wuuno, a biyemmir na."

¹³ Abraham din jiant ki soo ki pejak see, ki jagotuk lok u yina. Ki u saan lokito, ki baar nano, ki tan mann mannu tur Yennu, ki li set u bija Aisak taaboouk ni. ¹⁴ Abraham din pur len a, "Yennu teen." Hali nan dinna, niib yeen a, "Yennu kunkonn paak, u teen."

¹⁵ Nanne ki Yennu malaka na namm yiin Abraham yendouŋ niwa ki yet a Yennu yet a, ¹⁶ "N

por nan n moŋa nan n saa teen piisin bonchiann a paak, kimaan faa tun linba, ki ki minnin a biyemmir na paak, ¹⁷ n sent moŋonn nan n saa tura yaaboona bonchiann, ki bi tan sii tee nan ŋmaabira nba tee bianjinba sanpaapo nae, koo moŋgbianu paak tanbiiuŋ nba tee bianjinba na. A yaaboona tuu tan saa koŋ nyann bi datai. ¹⁸ Li saa nyi a yaaboona nie ki n teen piisin digbana kur paak, kimaan faa sak n moŋ na paak.” ¹⁹ Li poorpo ki Abraham nan Aisak ŋmat jen u toontunna na boor, ki bi toŋ kun Beerseba doo ni. Ki Abraham ji din kar Beerseba.

Ki jiin Nahor yaaboona po

²⁰ Li poorpo ki Abraham gbat nan u baa bik Nahor nan u ŋaapoo Milka mar bonjai banniin. ²¹ U bikperik sann din tee Us-e, ki Bus waa u paak, ki Kemuel, wunba din tee Aram baa na waa u paak, ²² ki pukin Kesed, nan Haso, nan Pildas, nan Jidlaf, ²³ nan Betuel, wunba din tee Rebeka baa na. Milka din mar bonjai banniin nae ki tur Abraham ninja Nahor. ²⁴ Nahor ŋaapoobik Ruma mun din mar Teba, nan Gaham, nan Tahas nan Maaka.

23

Ki jiin Sara kuun po

¹ Sara din dii bina kobik nan bina piinlee nan ŋanlore-e ki kpo. ² U din kpo Hebronn doo nie, Keenann tinj ni, ki Abraham bui u kpemōnii.

³ Li poorpo ki Abraham nyik Sara gbanant ki li doo, ŋaan ki u saan Hef niib boor ki saa yet

a, ⁴ “N tee saamœ ki be i boor ni na. Nmitir tiŋ waan ki kœi turin, ki man pii n ŋaapoo.”

⁵ Ki bi jiin a, ⁶ “Gbiintir, chanbaa. Fine tee ti tœndaanœ, piin a ŋaapoo kaauk nba ki a numm gboo ni. Ti kura na teen siir nan tin tura tiŋ ki fan pii a ŋaapoowa.”

⁷ Nanne ki Abraham gbaan bi tœonn ŋaan yet a, ⁸ “Li-i tee ki i too nan yin set turin tiŋ man pii n ŋaapoo, yin pak nan Efronn bija Sohar, ⁹ ki wun kœi-n tanfiœk nba be Makpela ki kpia nan u kpaab na. Pakimœ ki wun wannin li daajar i numm ni na, ki man daar kii pii n niib.”

¹⁰ Efronn maŋ mun din be leŋ. Li din tee doo tammœb nie, siaminba ki bi kaar ki lorin lora na. Ki u pak sœœ kur numm ni a, ¹¹ “Chanbaa, gbiintir, n saa tura tiŋ maŋ kur ki kpab nan tanfiœk na. N ninjamm na numm ni, n saa tura tiŋ na ki fan pii a poo maŋ.”

¹² Nnaan ki Abraham bia gbaan bi tœonn ¹³ ki pak Efronn, ki loon sœœ kur n gbat a, “Dimin sukuru ki gbiint. N saa daa tiŋ na kur. Gaat n likirii maŋ, ŋaan ki man yent tiŋ na ki pii n poo.”

¹⁴ Efronn din jiinœ a, ¹⁵ “Chanbaa, tiŋ daauk tee salimpeenbina kobii ŋannaœ, ki linba na tee bee ki tur min nan fini? Piin a ŋaapoo.” ¹⁶ Abraham din sak nna, ki jii likirii nan Efronn nba wann bianŋinba na, niib na numm ni, salimpeenbina kobii ŋanna, nan kpinkpenta nba kaan likirii bianŋinba na, ki turœ.

¹⁷ Li din tun nnae ki Efronn tiŋ nba be Makpela ki kpia Mamre na ji teen Abraham yar. Li din kpab tiŋ na, nan tanfiœk nba be tiŋ na ni, nan

tiinii nba be tiŋ maŋ ni ki saa tuu tiŋ maŋ paak.
¹⁸ Hef niib nba kur din be tintaanu na ni ji din mi nan tiŋ na tee Abraham yare.

¹⁹ Li yoo na ki Abraham pii u ŋaapoo Sara leŋ, Keenann tiŋ ni. ²⁰ Hef teeb tiŋ na nan tanfiok na ji din tee Abraham yente, ki u pii kuun leŋ.

24

Bianŋinba ki Aisak koon Rebeka

¹ Abraham ji din tee jakpere, ŋaan soɔ ki Yennu teen piisin u paak, bont kur niwa. ² Dasiar ki Abraham tan pak u ŋaatoontunna saakoɔ, wunba ki u jii u ŋaak nan li bona kur yaak ki teen u nuu ni na, a, “Jiin a nuu ki sakin n pana ni, ŋaan por mɔpor. ³ N loon fan por mɔpore Yennu nba nan sanpaak nan tiŋ na sann ni, nan a kan jii Keenann tiŋ na ni sapaamo ki tur n bija ki wun kooni. ⁴ ŋaan a saa ŋmat saan n tiŋŋ dandoo, siaminba ki bi din marin na, ki saa jii leŋ sapaamo ki tan tur n bija Aisak ki wun koon.”

⁵ Ki u daabir maŋ ŋmat boio a, “Li-i tee ki n la sapaamo, ŋaan ki u ki sak saa baar nna, n saa teen nlee? N saa te ki a bija Aisak maŋ n ŋmat kun a doo maŋ ni amii?”

⁶ Abraham din jiin a, “Ii mi ki a saa te ki wun ŋmat leŋ. ⁷ Yennu, wunba tee yendouŋ ni Yennu-e nyinnin n chanbaa ŋaak, n dandoo ni, ki senn mɔsonn nan u saa jii tiŋ na ki teen min nan n yaaboona nuu ni. U saa te ki u malaka n gar a toonn, ki a saa la sapaamo leŋ ki tur n bija ki wun koon. ⁸ Li-i tee ki a la sapaamo, ŋaan ki u yêt a weiu, a ki mɔk siara biit ki jiin a mɔpor na po.

Naan ii mi ki a saa mann te ki n bija n nmat lej.”
 9 Nanne ki Abraham daabir na jii nuu ki sakin Abraham pana ni, naan por ki senn mōsonn nan u saa tun Abraham nba wannō bianjinba na.

10 Li poorpo, ki daabir man, wunba ki Abraham jii u mōkint yaak kur ki teen u nuu ni na, jii Abraham laagumiinba piik ki saan doo nba ki bi yi Mesopotamia na paapo, siaminba ki Nahor din tuu be na. 11 Waa baar lej yoo nba, ki u te ki laagumiinba na sik gbaan tin ni, bunbunn boor, doo na kpinj. Li din tee daajoyonmaasire, yoo nba ki poob tuu lu nyun na. 12 Daabir na din miar Yennu a, “Yabint Yennu, fin nba tee n chanbaa Abraham Yennu, turin nyannu dinna, ki gbeen a mōsonn nba ki a senn tur n chanbaa na. 13 Bunbunn boore ki n be na, ki sapaamm sii baat lu nyun. 14 N saa yet bi yenō a, ‘N barimae, sikint a sōor ki dur nyun turin ki man nyu.’ Li-i tee ki u yet a, ‘Gaat ki nyu, naan man bia dur tur a laagumiinba ki bin mun nyu,’ fan naan ki wuu tee sapaamō nba ki a gann a wun teen a daabir Aisak naapoo. Linba na-i tun, n set mi nan a dia a mōsonn nba ki a senn tur n chanbaa Abraham na.”

15 Ki u saa gbent Yenmiaru na, ki sōō Rebeka dōkita, ki jii sōor. U din tee Betuel bipooe, ki Betuel mun tee Abraham baa bik nba ki bi din yiu Nahor na, nan u naapoo Milka bija. 16 Rebeka din tee sapaanfaje, ki bia daa ki mi kpian jōō. U din sik ki luun nyun ki nmat do, 17 ki daabir na chiar chetō ki yet a, “N barimae, turin nyun man nyu.”

18 Ki u jiin a, “Chanbaa, tan nyun,” naan kakit

ki jikit ki teeb n̄aan ki u nyu. ¹⁹ Waa nyuu gbenn ki Rebeka yeto a, “N saa n̄mat luun ki tan tur a laagumiinba na, ki bin nyu ki saa jaŋ baa loon bian̄inba.” ²⁰ Li yoo na ki u but nyun na, ki teen baa tee nyun siaminba ki bonkobit nyu na, n̄aan chiar sik ki saa n̄amm luun. U lu nnae nan laagumiinba na nba tan nyuu gboo. ²¹ Daabir na din see-e soon nna, n̄aan diis a wun laan Yennu turo nyannuwa-a.

²² Rebeka nba tun nna ki gbenn, ki daabir na nyinn salima tutuuta nba yaa daauk paar bonchiann ki turo, ki bia turo salima banii n̄anlee, ²³ n̄aan boio a, “A tee n̄mee bipooe? Diiuk sii be i n̄aak ni ki min nan n niib na saa door nyiook na-a?”

²⁴ Ki u jiin a, “N baa sanne Betuel, wunba tee Nahor nan Milka bija na. ²⁵ Bonkobit jeet, nan linba ki bi saa door li paak, be ti n̄aak ni, ki yiar bia be ki i saa door.”

²⁶ Nanne ki daabir na gbaan tin̄ ni ki jiant Yennu, ²⁷ n̄aan yet a, “N piak Yennu, wunba tee n chanbaa Abraham Yennu ki dia u moosonn nba ki u senn tur n chanbaa na. Yennu-e kpan jiin ki saan nanin Abraham nikpiimm boor.”

²⁸ Li taakpaak ni, ki sapaamo na chiar kun u naa n̄aak, ki saa kumii linba kur tun. ²⁹ Rebeka din moek naa bik, ki u sann tee Labann, ki u nyii chiar saan bunbunn na boor, siaminba ki Abraham daaba be na, ³⁰ kimaan Labann din la tutuuta nan banii na, ki bia gbat linba kur ki Rebeka pak ki jiin joo maŋ powa. Nanne ki u saan Abraham daabir maŋ boor, bunbunn na peŋ, ki soo ki u see nan u laagumiinba. ³¹ Ki u

yetɔ a, “Ii waa ki tin kun ŋaak ni. A tee daansoo nba ki Yennu teen piisin a paake, ki bee teen ki a tan see muuk ni na? N mɔk diiuk, ŋaak ni, ki saa tura, yiar bia be ki a laagumiinba saa door.”

³² Nanne ki daabir na wei saa koo ŋaak na ni, ki Labann lot jika nba bo lor laagumiinba na paak na, ŋaan jii jeet ki tur laagumiinba na, nan linba ki bi saa door li paak. U bia din finn nyun ki tur Abraham daabir na, nan u toknanleeb, ki bi wuur bi taapant. ³³ Baa teen jeet gbenn ki jii baar nann yoo nba, ki Abraham daabir na yet a u kii pak linba be u par ni ki wannib, u kan di jeet na. Ki Labann jiin a, “Ii piak.”

³⁴ Ki u piin paku a, “N tee Abraham daabire. ³⁵ Yennu teen piisin n chanbaa paak bonchiann, ki teeno mokitoo. Yennu turo pei, nan buunii, nan nei, nan likirii, nan salima, nan daabjai, nan daabpoi, nan laagumiinba, nan bonii. ³⁶ Sara, wunba tee n chanbaa ŋaapoo na din maro bik yenkooe, bonjak, ki ponj soo ki Sara kpeta. Ki n chanbaa jii u mokint kur ki tur u bonjak man. ³⁷ N chanbaa te ki n senn mɔsonne nan n saa sak u mɔb. U yetin a, ‘Daa jikit sapaamo Keenann tinj na ni ki teen n bija na. ³⁸ Nnaan saant n tiorj dandoo ni, n niib boor, ki saa kpaan poo, ki tan turo ki wun koon.’ ³⁹ Nanne ki n boio nan li-i tee ki sapaamo man yet wun weimi, n saa teen nlee. ⁴⁰ Ki u jiin a, ‘Yennu nba ki n saak u mɔb na saa tun u malaka ki wun gar a toonn ki tura nyannu. A saa la sapaamo n dantinj ni, n niib boor. ⁴¹ Bonyenn koo nba saa te ki a nyi mɔsonn na ni tee, fi-i saan n niib boor ki bi yetiie, a nyii a mɔsonn man nie na.’

42 “Maa baar bunbunn boor dinna, n miar Yennu ki yet a, ‘Yennu, fin nba tee n chanbaa Abraham Yennu, dimin sukuru ki turin nyannu, linba ki n tuun na ni. 43 Bunbunn boore ki n be na. Li-i tee ki sapaamɔ baar a wun luun nyun, n saa miarɔ ki wun jii nan u sɔɔr ki turin man nyu. 44 Li-i tee ki u sak ki turin nyun, ki bia luun nyun ki tur n laagumiinba na, ɲaant ɲɔɔe-ii tee sapaamɔ nba ki a gann a wun teen n chanbaa bija ɲaapoo.’ 45 N tan gbent n miaru na, ki sɔɔ Rebeka dɔkita, ki jii u sɔɔr, ki saan bunbunn boor ki luun nyun. ɲanne ki n pakɔ a, ‘Dimin sukuru ki turin nyun man nyu.’ 46 Ki u kakit ki jikit u sɔɔr man, ki yet a, ‘Nyumin, ɲaan man bia luun ki tur a laagumiinba ki bin nyu.’ Maa gaar nyuu gboo yoo nba, ki u bia luun ki tur n laagumiinba na ki bi nyuu. 47 ɲanne ki n boio a, ‘A tee ɲmee bipooe?’ Ki u jiin a, ‘N baa sanne Betuel, wunba tee Nahor nan Milka bija na.’ ɲanne ki n jii tutuuta nan banii ki turo, 48 ɲaan gbaan tinj ni ki jiant Yennu. N dont Yennu nba tee n chanbaa Abraham Yennu ki gar n tɔɔnn, ki saan nanin Abraham nirɔ boor, siaminba ki n la u bipoo ki saa tur n chanbaa Abraham bija na. 49 Mɔtana, li-i tee ki a loon fan tun a toonn ki jiin n chanbaa po, ki diau nan lomm, fan pakin. A mun-i kan tun nna, fan bia pakin ki man dakin maa saa tɔkin bianjinba.”

50 ɲanne ki Labann nan Betuel jiin a, “Maan na nba nyii Yennu boor na, timm ɲarin kan fit pak siari. 51 Rebeka-e kar na. Jiimɔ kii kun. ɲaant wun teen a chanbaa Abraham bija ɲaapoo, nan Yennu tiɔɲ nba pak bianjinba na.” 52 Abraham

daabir na nba gbat linba na, ki u baa fabin tin ni, ki jiant Yennu. ⁵³ Li poorpo, ki u nyinn tiat nan piinii nba ki bi jii salimmōna nan salimpeena ki teen na, ki tur Rebeka. U bia din jii bona nba yaa daauk paar ki tur Labann nan u naa.

⁵⁴ Li yoo ki Abraham daabir na nan u toknanleeb ji dii ki nyuu, ki dōor ki li yent. Laa yent sanyiok ni, ki u yet a, “Ŋaant man ŋmat kun n chanbaa boor.”

⁵⁵ Ŋaan ki Rebeka naa bik na nan u naa yet a wun ŋaan ki Rebeka n biar bi boor, ki di daa ŋanniin amii dapiika, ki lian fit wei. ⁵⁶ Ki daabir na jiin a, “Daa goiti. Yennu tur nyannu n sōnu na niwa, ŋaant man ŋmat kun n chanbaa boor.”

⁵⁷ Ki bi yeto a, “Ŋaant tin yiin bonpook maŋ ki laan u mōk lann ki saa paki.” ⁵⁸ Ki bi yiin Rebeka ki tan boio a, “A loon fan wei joo na ki kuni-i?”

Ki u jiin a, “Nn, n loon.”

⁵⁹ Ki bi chab Rebeka, ki ŋoo nan poo nba din yōoro na wei Abraham daabir na nan u toknanleeb ki kun. ⁶⁰ Bi din teen piisin Rebeka paak ki yet a,

“Ti niipoo, a tan sii tee niib tusbamm naae.

A yaaboona tuu tan saa kōn ki nyann bi datai.”

⁶¹ Li yoo na ki Rebeka nan u sapaanleeb teen siir ki jak laagumiinba na, ki wei Abraham daabir na, ki bi kur yaat saan.

⁶² Aisak din be bunbunn nba ki bi yi “Manfoor Daano Yennu nba laatin Bunbunn” na fōor ni-e, ki li be Keenann tin diitu po. ⁶³ U din tan nyii dasiar daajomaasir, a wun lin somm somm, ki ji din la ki laagumiinba somm baat. ⁶⁴ Rebeka nba la Aisak yoo nba, ki u jakit u laagumii paak ki

sik set tij ni, ⁶⁵ ɲaan boi Abraham daabir na a, “Jalanopoe saa somm ki che timm na?”

Ki daabir na jiin a, “N chanbaae.” ɲanne ki Rebeka jii saarik ki yir, ki dɔkin u numpo.

⁶⁶ ɲanne ki Abraham daabir na pak wann Aisak linba kur ki ɲɔɔ daabir tun. ⁶⁷ Ki Aisak jii Rebeka ki kɔɔɔ diiuk nba ki u naa din tuu be lej na, ki u ji teen u ɲaapoo. Aisak din mɔk lomm nan Rebeka bonchiann, ki li te ki u naa kuun daamiiu nyii u ni.

25

Ki jiin Abraham yaaboonlia po

¹ Abraham din ɲamm kɔɔn poolɔɔ, ki u sann tee Ketura. ² Ketura maɲ din mar Simrann, nan Joksann, nan Medann, nan Midiann, nan Isbak, nan Sua. ³ Joksann mun din mar Sieba nan Dedann. Ki Dedann yaaboona tee Asur teeb nan Letus teeb, nan Leumm teeb. ⁴ Midiann waas mun din tee Efa, nan Efer, nan Hanok, nan Abida, nan Eldaa. Bi kura na din tee Ketura yaaboona.

⁵ Abraham din jii waa mɔk linba kur ki teen Aisak nuu nie. ⁶ ɲaan waa daa din be u manfoor ni na, u din mɔk piinii ki piin u waas nba ki u pooleeb mar na. Li poorpo ki u te ki bi fiir saan ki saa kar tij nba be yondo po na ni, ɲaan nyik Aisak.

Ki jiin Abraham kuun po

⁷⁻⁸ Abraham din kpet tingbouɲ na ni bonchiann, u din dii bina kobik nan bina piinlore nan ɲanɲmuewa ki lian kpo. ⁹ Ki u waas Aisak

nan Ismael piiu kaauk nba be Makpela, ki kpia Mamre, ki din tuu tee Soha bija Efronn yar na ni. ¹⁰⁻¹¹ Li tiŋe ki ŋɔɔ Abraham din daa Hef teeb peŋ na. Bi din pii ŋɔɔ nan u ŋaapoo Sara kur leŋe. Abraham kuun poorpo, Yennu din teen piisin Aisak paak bonchiann, ki u din be ki kpia nan bunbunn nba ki bi yir “Manfoor Daano Yennu nba laatin Bunbunn” na.

Ki jiin Ismael yaaboona po

¹² Abraham bija Ismael nba ki Sara daabir Hagar nba tee Ijpt bik mar na yaaboonae na: ¹³ Bi sana sob ki wei baa din marib bianjinbae: Nebayof, nan Kedar, nan Adbeel, nan Mibsam, ¹⁴ nan Misma, nan Duma, nan Masa, ¹⁵ nan Hadad, nan Tema, nan Jetur, nan Nafis, nan Kedema. ¹⁶ Namme din tee booru piik nan ŋanlee na yeejamm, ki bi jii bi sana ki pur bi digbana, nan bi kinkaanboa kura. ¹⁷ Ismael din dii bina kobik nan bina piintaa nan ŋanlore-e ki kpo. ¹⁸ Ismael yaaboona din kar Sur nan Hafila doi sinsuuk nie, Ijpt yondopo, ki jiin Asiria sonu po. Namm nan Abraham yaaboonlia na din kar jiaak jiake, kimaan bi din ki man nan leebi.

Bianjinba ki bi mar Esɔɔ nan Jakɔb

¹⁹ Abraham bija Aisak labaare na: ²⁰ Aisak din mok bina piinnae ki koon Rebeka, wunba tee Betuel bipoo. (Betuel din tee Aram booru ni nirɔe, ki nyii Mesopotamia.) Rebeka din tee Labann waarɔe. ²¹ Rebeka din ki mari. Li paak ki Aisak miar Yennu u paak. Yennu din gbat u miaru na, ki Rebeka soor poor. ²² U din yaa wun mar jaasinbae, ki waas na be u poor ni, ŋaan kon

nan leeb ki kutib. Ki u yet a, “Bee ki linba na tan tuun ki teenimi?” Nanne ki u saan a wun boi Yennu ki bann li paak.

²³ Yennu din yeto a, “Booru njanlee-e be a poor ni. Niib banlee saa nyi a poor ni, njan bi kii taa mobu. Yeno sii paar loo, ki saakoo po tan sii tee waaro po na jiamoo.”

²⁴ Rebeka matuk daar din baar, ki u mar jaasinba, bonjai. ²⁵ Saakoo na din tee nimone, ki u gbanant tee kobit jukiriku nan bonkobuk yar na. Ki bi puroo Esoo.* ²⁶ Wunba din joont nyii na din waa dia Esoo taagbinne, ki u sann mun tee Jakob.† Yoo nba ki Rebeka din marib na, ki Aisak mok bina piinloob.

Bianjinba ki Esoo koi u matuk saakatuk

²⁷ Waas na nba din tan kpaat, ki Esoo mi waaruk bonchiann, ki loon muuk ni halii, njan Jakob njan din tee janminmin nba ki koo muuko. ²⁸ Aisak yan din be Esoo nie, kimaan Esoo nba kpi muuk ni bonkobit ki u di kpint na, njan u njanpoo Rebeka mun din loon Jakob-e.

²⁹ Dasiar ki Jakob tan kar ki nja kpint, ki Esoo nyii muuk ni ki kpen. Kon mun din moko halii. ³⁰ Nanne ki u yet Jakob a, “Kon yaa lin saan nanima, turimin a kpinmon man waan.” Li paak, ki bi din yiu Edom.‡

³¹ Ki Jakob jiin a, “Li-i tee ki a saa turin a saakatuk na njan, n mun saa tura kpint nawa.”

* **25:25** 25.25 Bi maan ni, “Esoo” nan “kobit” mobona naane.

† **25:26** 25.26 Bi maan ni, “Jakob” nan “taagbinn” mobona naane.

‡ **25:30** 25.30 Bi maan ni, “Edom” nan “bonmon” mobona naane.

³² Ki Esōō yet a, “Tōn, kon nba poŋ yaa lin kpima na, saakatuk nyoot tee bee ki turimi?”

³³ Ki Jakōb jiin a, “Sinsinn, porin mōpor nan a saa turin a saakatuk maŋ.” Ki Esōō por mōb ki jii u saakatuk na ki tur Jakōb. ³⁴ Nanne ki Jakōb jii jeet nan kpint na ki turō, ki u dii ki nyuu, ki fir yaat. Esōō yaa dudukit kuri na ki jiin u saakatuk po.

26

Bianjinba ki Aisak kar Gerar

¹ Kon bia din tan ŋamm baa. Li ki tee kon nba din baa ki sōō Abraham daa be na kaa. Ki Aisak saan Filistia teeb kpanbar Abimelek boor, Gerar yent ni. ² Ki Yennu tan baar Aisak boor ki yetō a, “Daa saa Ijpt, ii be siaminba ki n wanna na. ³ Ii be nna, ki n saa teen piisin a paak. N saa jii digbana na kura ki tur fin nan a yaaboona. N sii dia mōsonn nba ki n senn tur a baa Abraham na. ⁴ N saa tura yaaboona, ki bi yabint tan sii tee nan ŋmaabira nba tee bianjinba sanpaapo na, ki n saa turib tiŋ na kur. Li saa nyii a yaaboona nie ki n teen piisin digbana kur paak. ⁵ N saa teen piisin a paak, kimaan a baa Abraham din sak n mōb ki dia n sennu fanu.”

⁶ Aisak din tukin ki be Gerar yent ni. ⁷ Leŋ niib nba din tan boi u ŋaapoo po yoo nba, u din jiin a u tee u waarōe. U din ki sak yet nan Rebeka tee u ŋaapoo, kimaan u din tiin janmaanii nan wu pak nna, bi saa kpiue ŋaan yent u ŋaapoo maŋ, kimaan u ŋaapoo maŋ din fan bonchiann. ⁸ Aisak nba kar leŋ waan amii, ki dasiar bat Abimelek tan dōont u takorbonn ni, ki la ki Aisak

barin Rebeka paak. ⁹ Nanne ki bat na tun yiin Aisak ki tan boio a, “U tee a njaapooe. Bee ki a daan yaa u tee a waaroe?”

Ki Aisak jiin a, “N tiin nan mi-i yet a u tee n njaapoo, bi saa kpime.”

¹⁰ Abimelek din yeto a, “A tun bee ki turit na? N niib na soo bo saa kpet doo nana, ki li ki paari. Njan li-i bonni tun nna, biit na kur bo sii jii a yur paake.” ¹¹ Abimelek din kpaan u niib, a wunba dinn joo na biak, koo ki dinn u njaapoo biak, see ki u te ki bi kpiiu.

¹² Li binn ni, Aisak nba koo kpaab, u jeet din nan bonchiann, kimaan Yennu piisin be u paak. ¹³ U toona din saa fanu, ki u mokit yama. ¹⁴ Filistia teeb na ji din mok funfunne nana, kimaan u din mok pei nan nei nan daaba bonchiann. ¹⁵ Li paak ki bi piin piin bunbuna nba kur ki Abraham din gbiir, yoo nba ki u din be u manfoor ni na.

¹⁶ Nanne ki Abimelek yet Aisak a, “Nyin ti doo na ni, kimaan a panj ji gar ti yara.” ¹⁷ Ki Aisak nyii ki saan saa be Gerar baauk nna ni daann. ¹⁸ U din piit bunbuna nba ki Abraham din gbiir njan kpo ki Filistia teeb piin na. U din yi bunbuna man sana nba ki u baa Abraham ponj din purir nae.

¹⁹ Aisak daaba din gbiir bunbunn baauk na ni, ki baar nyun. ²⁰ Ki Gerar pekpaarii kon nan Aisak pekpaarii, ki yeen a, “Nyun na tee ti yare.” Nanne ki Aisak pur bunbunn na “Kunkonn.”

²¹ Aisak daaba bia din namm gbiir bunbunleer, ki bi bia yaan kon li paak. Ki Aisak purir “Dataar.” ²² U din fir nyat waama ki bi saa gbiir

bunbunn. Kõnsiar din kaa li bunbunn paaki. Nanne ki u pur bunbunn maŋ “Yamani.” U din yet a, “Yennu te ki ti be ti yamanie tiŋ na ni, ki sii mokitir.”

²³ Li poorpo ki Aisak fiir saan Beerseba. ²⁴ Li daar nyiok ki Yennu baar u boor ki tan yeto a, “Mine tee a baa Abraham Yennu. Daa tiin jaŋmaanii, kimaan n be nana. N saa teen piisin a paak ki tura yaaboonaa bonchiann, kimaan maa din senn mōsonn nba ki tur n daabir Abraham na paak.” ²⁵ Ki Aisak maa maruŋ binbintir leŋ ki jiant Yennu. Li poorpo ki u chaan lanbouŋ,* ki bi be leŋ, ŋaan ki u daaba gbiir bunbunleer.

Biaŋinba ki Aisak nan Abimelek lor molor

²⁶ Dasiar ki Abimelek nan u saako nba teeno kpaanii, ki pukin u lanjimanba saako Fikol, tan baar a bin la Aisak nan pinpakit. ²⁷ Ki Aisak boib a, “Bee teen ki i ji baat a i lami, ŋaan poŋ din ki loon n maan, ki te ki n nyii i doo ni?”

²⁸ Ki bi jiin a, “Ti la nan Yennu be nana, ki ti dukin nan li ŋan turit nan fin nan timm n taan mōb. ²⁹ Ti loon fan senn mōsonn nan a kan teent tont, nan taa ki teena tont biaŋinba na. Ti din dia-a nan baakire, ki a tan nyii ti doo ni nan parmaasir. Mōtana, soo kur laat nan Yennu teen piisin a paaka.” ³⁰ Ki Aisak teemm saauŋ, ki bi dii ki nyuu. ³¹ Laa yent sanyiok, ki soo kur por ki senn mōsonn. Li poorpo ki bi chab leeb nan naasinyoosir, ki jab na yaat kun.

³² Li daar maŋ ki Aisak daaba baar tan pako bunbunn nba ki bi gbiir na po, ki yeto a, “Ti

* **26:25** 26.25 Bi din jii bonkob-gbante ki faa bi lanbont.

gbiir ki baar nyuma.” ³³ Ki u pur bunbunn man “Molor.” Li din teen nnae ki digbann na la li sann, Beerseba.†

Ki jiin Esɔɔ boorganu poob po

³⁴ Esɔɔ nba din dii bina piinna yoo nba, ki u koon Hef booru ni waas banlee, ki yeno sann tee Judif, wunba tee Beeri bipoo, ki loo sann mun tee Basemaf, ki u tee Elonn bipoo. ³⁵ Bi binbenj din te ki Aisak nan Rebeka be nan parbiire yoo kur.

27

Bianjinba ki Aisak teen piisin Jakob paak

¹ Aisak din kpet bonchiann ki ji tan joon. Dasiar ki Aisak tun yiin Esɔɔ ki tan yeto a, “N bija.”

Ki u jiin a, “N gbia.”

² Ki u pako a, “A la nan n kpeta, n kuun ji ki fok. ³ Jiin a torbann nan peenii ki saan muuk ni ki saa kpi bonkobuk ki turin. ⁴ Teent jemant nba ki n loon, ki turin. Mi-i dii gbenn, n saa teen piisin a paake ki lian kpo.”

⁵ Aisak nba din piak nan Esɔɔ na, ki Rebeka gbiin. Esɔɔ nba saan muuk ni a wun saa waar nant yoo nba, ⁶ ki Rebeka pak Jakob a, “N gbat ki a baa piak Esɔɔ a, ⁷ ‘Saant kpi bonkobuk ki teen jeet turin man diwa, ki teen piisin a paak, Yennu toonn, njan lian kpo.’ ” ⁸ Nanne Rebeka tukin a, “N bija, gbiintir, mi-i pak linba tura, fan gaar ki tun nna. ⁹⁻¹⁰ Saant bulook ni, ki saa soor bukamma banlee, ki baar nann, ki man teen

† **26:33** 26.33 Beerseba paake tee “molor bunbunn.”

jeet nba ki a baa loon na, ki fan jii koo ki saa turo, ki wun diwa, ki tura u piisin njaan lian kpo.”

¹¹ Njaan ki Jakob jiin a, “A mi nan Esoo mok kobit u gbanant paak, ki n gbanant mun tee gbanannjar. ¹² N baa-i siin, u saa banna, u muni bann nan n kpannoe, u saa turin mopore, li ji kii tee piisin kaa.”

¹³ Ki u naa jiin a, “N bija, njaant mopor nba bo saa weia kur n baa n paak, fin n tun linba ki n wanna na. Saant ki saa soor buunii man turin.”

¹⁴ Ki u saan soor buunii na ki tan tur u naa, ki u teen jeet nba ki u baa loon man. ¹⁵ Li yoo ki Rebeka jii tiat nba tee Esoo takpantii ki be njaak ni na, ki lann Jakob, ¹⁶ ki jii bonkobit na gbant ki pin Jakob bopiat nan u nii, siaminba ki mok kobit na. ¹⁷ Li yoo ki u jii nant na, nan jeet nba ki u teen na, ki tur Jakob. ¹⁸ Ki Jakob saan u baa boor ki saa yiin a, “N baa.”

Ki u baa toon njaan boi a, “N bilanopoe?” ¹⁹ Ki Jakob jiin a, “Min, a bija saakoo Esoo-e. N tun faa wannin bianinba nawa. Fiit kar, ki di jeet nba ki n baar nann na, ki ji turin a piisin na.” ²⁰ Aisak din jiin a, “N bik, a piin nlee ki tun linba na yian yian nna?”

Ki Jakob yet a, “A Yennu-e sommin ki n lar yiam.”

²¹ Nanne ki Aisak yeto a, “Nakint n boor ni, ki man bara. A set tee Esoo-ee?” ²² Ki Jakob nakin, ki u bar baro njaan yet a, “A kunkor naan Jakob kunkore, njaan ki a nii mun naan Esoo nii.” ²³ U din ki bann Jakob-i, kimaan Jakob nii paak din tee kobite nan Esoo nii paak na. Ki u ji din loon

wun turo piisin, ²⁴ n̄aan n̄amm boio a, “A set tee Esɔɔ-ee?”

Ki u jiin a, “Nn.”

²⁵ Ki Aisak yetɔ a wun jii jeet na ki turo, ki wun diwa, ki turo piisin na. Ki Jakɔb jii jeet maŋ turo, ki bia jii tilontii daan waan ki turo a wun nyu. ²⁶ Li yoo na ki u yetɔ a wun nakin u boor ni ki mɔɔɔ.* ²⁷ Jakɔb nba nakin ki mɔɔɔ yoo nba, ki Aisak nub u tiat, n̄aan turo piisin, ki yet a, “N bija nubiru man nan Yennu nba teen piisin tiŋ nba paak ki li nubiru man nae. ²⁸ Yennu saa sikin marin a tiŋ paak, ki a tiŋ saa kɔɔ koorin. Yennu saa tura dii nan tilɔna daan bonchiann. ²⁹ Nibooru bonchiann sii tee a jiamm, ki niib sii gbaant a tɔɔnn ki jiantira. Fine tan sii tee a nikpiimm kpanbar, ki a naa yaaboona tan saa gbaan ki jianta. Mɔpor sii be daansiab nba waanta moi paak; ki piisin mun sii be daansiab nba waanta piisin na paak.”

Bian̄inba ki Esɔɔ miar Aisak piisin

³⁰ Aisak nba din teen piisin Jakɔb paak ki gbenn ki Jakɔb seet nyi yoo nba, Esɔɔ mun din nyii muuk ni ki baar kɔɔ li yooe. ³¹ U mun din teen jemant ki kɔɔ nann, ki yet a, “N baa, fiit ki di jeet nba ki n baar nann nawa, ki ji turin piisin na.”

³² Ki Aisak boi a, “N̄mee?”

Ki u jiin a, “Min, a bijakpere.”

³³ Ki Aisak yan n̄mat, ki u gbanant kur ji jekir, ki u boi a, “N̄mee bo kp̄ii bonkobuk ki teen jeet

* **27:26** 27.26 Bi binbeŋ ni, bi din tee nnae ki want lomm.

turin na? N bo dii jeet maŋa. N bia bo turo n piisin kura, ki li ji sii tun tee u yare.”

³⁴ Esoo nba gbat nna, ki u bui sanpaapowa, ŋaan yeen a, “N baa, mun turimin a piisin.”

³⁵ Ki Aisak yet a, “A waaroo baar kpannin, ki n jii piisin nba bo tee a yar na ki turowa.”

³⁶ Ki Esoo yet a, “U diin taar munlee-e na. U sann Jakob na kunowa. U daan gaar n saakatuk yaaka, ki bia gaar n piisin na. A ki tenn piisin waan ki saa turimi-i?”

³⁷ Ki Aisak pako a, “N teenoo a chanbaawa, ki teenoo u nikpiimm kur yudaanowa. N turo dii nan tiloona daama. N bija, siar ji kaa ki n saa tun turani.”

³⁸ Ki Esoo ŋamm barin u baa ki boio a, “N baa, a kpan mok piisin yennkooe-e? N baa, mun teent piisin n paak.” Li yoo na ki Esoo mo sanpaapo.

³⁹ Ki Aisak yeto a,
“Marin kan nyi sanpaapo ki baa a tinj ni.
A tinj sii tee tinfukirike.

⁴⁰ A jukbanjiak nae sii dia-a,
ki a sii tee a waaroo yommik,
ŋaan fi-i tanj yet, a saa nyi u yiikoo ni.”

⁴¹ Esoo din ki loon Jakob maan, kimaan u baa nba tur Jakob piisin na paak. Nanne ki Esoo dukin a, “N baa poŋ ji ki fok nan kuumi. Wuu kpo, n ji saa kpi Jakob-e.”

⁴² Naan Rebeka nba gbat Esoo lor maŋ yoo nba, ki u tun ki yiin Jakob ki tan yeto a, “Gbiintir, a yooroo Esoo loon wun la yiare ki kpia. ⁴³ N bik, mi-i wanna bianjinba, fan tun nna. Chiat ki saan n yooroo Labann boor, Harann doo ni, ⁴⁴ kii sakii be u boor ki lin weiwa ki a yooroo wutoor n maak,

⁴⁵ ki wun tamm linba ki a tun turo na. Li poorpo, n saa tun toomu ki wun jen nana. Bee ki n waas banlee tan saa kpo daar yennkoo?"

⁴⁶ Nanne Rebeka pak Aisak a, "N bak nan Esoo njaapooob nba tee boorganu waas nawa. Li-i tee ki Jakob mun bia koon Hef booru ni bik, n ponj ji saa kpoe."

28

¹ Aisak din yiin Jakob ki tan foonto parmaasir foontii naan yeto a, "Daa koon Keenann tin ni na biki, ² naan saant Mesopotamia tin ni, a yeeja Betuel doo ni, ki saa jii lej bik, a yia Labann bipoo, ki tan koon. ³ Yabint Yennu n teen piisin a pookoon man paak, ki tura waas bonchiann, ki a yaabona tan sii tee boorii bonchiann. ⁴ Yennu n teen piisin fin nan a yaabona paak, nan waa din teen piisin Abraham paak na, ki a tan yent tin nba ki a kar lej na, tin nba ki u din jii ki tur a yeeja Abraham na." ⁵ Ki Aisak te ki Jakob saan Labann boor, Mesopotamia tin ni. Labann baa din tee Betuel-e. Betuel mun din tee Aram booru ni niroe. Labann-e bia din tee Rebeka yoo na. Rebeka-e mun din tee Esoo nan hoo Jakob naa.

Bianinba ki Esoo koon pooloo

⁶ Li poorpo ki Esoo gbat nan Aisak teen piisin Jakob paak, ki te ki u saan Mesopotamia a wun saa lon bi booru ni bik ki tan koon. U bia din gbat nan u baa teen piisin Jakob paak, ki kpaano nan u daa koon Keenann booru ni biki. ⁷ Li yoo ki u ji bann nan Jakob sak u baa nan u naa mobe ki saan Mesopotamia, ⁸ ki li yent u numpo nan

u baa Aisak numm ki gboo Keenann bonpoi na. ⁹ Nanne ki u saan saa koon Abraham bija nba ki bi yiu Ismael na bipoo, ki u sann tee Mahalaf, ki u tee Nebayof niipoo.

Ki jün Jakob damiit po

¹⁰ Jakob din nyii Beerseba, ki gaar Harann poe. ¹¹ Yonnu din saa siik naanummonne, ki u baar siar boor ki biar leŋ. U din door ki kpakin u yur tann paak, ki goon, ¹² ki damii, ki damiit man ni ki u la banlaanu ki li tii tinj na ni ki saa tuu Yendouŋ ni. Ki malakanba nmaan li paak ki do Yendouŋ ni, ki bia nmat siik tingbouŋ na ni. ¹³ Li yoo na ki u la ki Yennu see ki kpiau. Ki Yennu yet a, “Mine tee Yennu, wunba tee Abraham nan Aisak Yennu. N saa jii tinj nba ki a doo li paak na, ki tur fin nan a yaaboona. ¹⁴ A yaaboona tan sii yab ki tee nan tanbiinii nae. Bi tan saa pot ki kar lokir kur po, ki fin nan a yaaboona paak, n saa teen piisin niibooru kur paak. ¹⁵ I mi nan n sii be nana faa saa saan siaminba kur, ki saa nyinna bonbiir ni, ki tan tunn jen nana nna. N kan nyikaani, see ki n tan tun linba kur ki n senn monn nan n saa tun na.”

¹⁶ Jakob nba fiir goon ni yoo nba, ki u yet a, “Yennu be nna. U be siaminba na, naan ki n ki mi.” ¹⁷ Janmaani din sooro bonchiann, ki u yet a, “Nna tee yanputuk boore. Li tee Yennu njaake, Yendouŋ tammobe na.”

¹⁸ Laa yent, ki Jakob fiir sanyapob ni, ki jii tann nba ki u yur won kpaak na, ki chaan, ki li tee tiarin. Li poorpo ki u jii kpan ki moon li paak, ki

li ji teen Yennu yar, ¹⁹ ɲaan pur leɲ Betel.* Doo maɲ sann din tuu tee Lus-e. ²⁰ ɲanne ki Jakob por senn mɔsonn ki yet Yennu a, “Li-i tee ki a sii be nanin ki nyinnin bonbiir ni, sɔnu nba ki n somm na ni, ki bia turin bondikar nan bonliakar, ²¹ ki n tan ɲmat jen n baa tin na ni nan laafia, fin kuukɔɔe sii tee n Yennu. ²² Tann nba ki n chaan ki li tee tiaru na sii tee a jiantu boor, ki linba kur ki a turin, n tuu saa nyinn li bɔkITU piik niɲ yenn ki tura.”

29

Bianɲinba ki Jakob baar Labann ɲaak

¹ Jakob din tukin u sɔnu ki saa baar digbansiar nna, ki li be yondo po. ² Li yoo na ki u la bunbunn ki li be doo kpiɲ, ki pei koonn muntaa dɔɔ bunbunn na boor. Bi din lu nyun bunbunn na nie ki nyunt pei maɲ, ki tangbenjir bii li mɔb paak. ³ Pei maɲ-i nakin bunbunn na boor yoo nba, pekpaarii na din tuu biit tann nae, ki nyunnib. Bi-i nyuu gbenn, bin jiin tann na ki biin.

⁴ Jakob din boi pekpaarii maɲ a, “N yɔɔsnba, i nyii lee?”

Ki bi jiin a, “Ti nyii Harann-e.”

⁵ Ki u bia boib a, “I mi Nahor bija Labann-ii?”

Ki bi yet a, “Ti miu.”

⁶ Ki u bia boib a, “Li manɔ-ɔ?”

Ki bi yet a, “Li manɔ. Gotir, u bipoo Rachel-e baat nan u pei na.”

* **28:19** 28.19 Betel paake tee “Yennu ɲaak.”

⁷ Li poorpo ki Jakɔb yetib a, “Laa daa ki jaŋ nan yin kɔɔn pei maŋ na, yii bonni nyunnib ŋaan ŋmat namm muuk ni.”

⁸ Ki bi jiin a, “Ti kan fit teen nna, see ki pei na kur tikir nna, ki sɔɔ biit tann nawa, ki ti lian nyunnib.”

⁹ Jakɔb kpan piak gbente, ki Rachel baar nan u pei. ¹⁰ Jakɔb nba la Rachel baat nan u yia Labann pei yoo nba, ki u saan bunbunn na boor, ki saa biit tann na, ki nyunn pei maŋ. ¹¹ Li poorpo ki u mɔɔt* Rachel tankpinn, ŋaan ji bui sanpaapowa, kimaan u par nba penn ki li saa gar na. ¹² U din yet Rachel a, “N tee a baa nikpiimɔe, n naae tee Rebeka.” Ki Rachel chiar kun a wun saa kumii u baa. ¹³ U baa nba gbat u yia Jakɔb labaar maŋ na, ki u chiar chet ki tan puur lorɔ ki mɔɔt† u tankpinn, ŋaan jiiu ki kun nano ŋaak ni. Jakɔb nba pak wann Labann linba kur tun, ¹⁴ ki u jiin a, “Nn, barmɔnii, a tee n gbanant nan n some.” Jakɔb din be Labann ŋaake ki saa kpɛi ŋmaarik.

Bianjinba ki Jakɔb kɔɔn Lea nan Rachel

¹⁵ Labann din yet Jakɔb a, “Daa tuumin yann, a faa tee n nikpiimɔ na paaki. A loon ki n pa-a yinŋae?” ¹⁶ Labann din mɔk bonpoi banlee, ki saakɔɔ po sann tee Lea, ki bonbik na sann mun tee Rachel. ¹⁷ Lea din mɔk ninbina fant, ki Rachel mun mɔk gbananfant, ki bia tee sapaanfaŋ.

¹⁸ Li paak, Jakɔb din loon Rachel-e. U din yet Labann a, “Li-i tee ki a saa turin Rachel ki man kɔɔnɔ, n bo saa tuma bina ŋanlore.”

* **29:11** 29.11 Bi binberŋ ni, bi din tee nnae ki want lomm.

† **29:13** 29.13 Bi binberŋ ni, bi din tee nnae ki want lomm.

¹⁹ Ki Labann jiin a, “Mi-i jiiu ki tura, li chee man jiiu ki tur soo. Ii be n ŋaak nna.” ²⁰ Rachel paak, ki Jakɔb tun Labann bina ŋanlore, ŋaan ki li naan nan daa ŋanlee-e na, kimaan waa loon Rachel na paak.

²¹ Nanne ki Jakɔb tan pak Labann a, “Yoo na baara. Nnaant man koon a bipoo man.”

²² Ki Labann teen pookoon jaamm, ki yiin niib bonchiann. ²³ Nnaan nyiok nba bonn ki Labann nyik Rachel, ŋaan jii Lea ki tur Jakɔb, ki Jakɔb koon. ²⁴ (Labann din jii u daabpook Silpa-e ki tur Lea, a wuu sommito.) ²⁵ Sanyiok din fannewa, ki Jakɔb ji bann nan li tee Lea-e. Li yoo na ki u saan saa boi Labann a, “Bee ki a teenin nna? N tuma Rachel paake. Bee ki a kparimi?”

²⁶ Ki Labann yet a, “Ti kaar ki tee tin jii bik ki turo jab ŋaan ki u yoro daa kari. ²⁷ Ii tee soon ki pookoon daanlore maru na n gara, ki fi-i sak ki saa ŋamm tumin bina ŋanlore, n bo saa tura Rachel.”

²⁸ Ki Jakɔb sak, ki pookoon daanlore maru nba gar yoo nba, ki Labann jii Rachel ki pukin Jakɔb, ki u koon. ²⁹ (Labann din jii u daabpook Bilha ki tur Rachel, ki u tee u sommito.) ³⁰ Ki Jakɔb koon Rachel ki pukin. U din loon Rachel-e ki gar Lea. Li poorpo, ki Jakɔb tun Labann bina ŋanlore biak.

Ki jiin Jakɔb waas po

³¹ Yennu nba la nan Jakɔb ki loon Lea fanu na, ki u tur Lea matuk, ŋaan ki Rachel ŋarin ji tee kanmatir. ³² Lea din soor poor ki mar bonjak. U din yet a, “Yennu la n daamiiuwa, ki

mɔtana, n sɔrɔ ji sii loonin.” Li paak ki u pur bik maŋ Rubenn.‡ ³³ U bia din ŋamm soor poor ki mar bonjak, ki yet a, “Yennu-e bia turin bik na, kimaan u gbat nan bi tuu ki loonimi.” Ki u pur bik maŋ Simeonn.§ ³⁴ Li poorpo ki u bia soor poor ki mar bonjak. U din yet a, “Mɔtana, n sɔrɔ ji kan kpiatimi, kimaan n marɔ bonjai bantaæ na.” Li paak ki u pur bik maŋ Liifai.* ³⁵ U din jen soor poor ki bia mar bonjak, ki yet a, “Mɔtana, n saa dont Yennu-e.” Li paak, ki u purɔ Juda,† ŋaan ki u matuk daa jit.

30

¹ Ŋaan Rachel din ki mari; li paak, ki u ji din mɔk funfunn nan u yɔrɔ, ki yet Jakɔb a, “Turimin waas, ŋaan li-i kii tee nnai kaa, n saa kpoe.”

² Jakɔb par din biir Rachel paak bonchiann, ki u yet a, “N kan fit kpant Yennu. Ŋɔɔe te ki a ki maari.”

³ Ki Rachel yet a, “N daabpook Bilha-e na. Dɔɔt nanɔ ki wun mar bik turin. Li-i tun nna, u paak, n mun saa kpant binaa.” ⁴ Ŋanne ki u jii Bilha ki tur u sɔrɔ, ki u dɔɔr nanɔ. ⁵ Bilha din soor poor ki mar bonjak. ⁶ Ki Rachel yet a, “Yennu kɔn n paaka. U gbiint n fabinii ki turin bika.” Ki u pur u sann Dann.* ⁷ Bilha din bia soor poor ki mar

‡ **29:32** 29.32 Bi maan ni, “Rubenn” nan “gotir, bonjak” mɔbona naane. § **29:33** 29.33 Bi maan ni, “Simeonn” nan “gbat” mɔbona naane.

* **29:34** 29.34 Bi maan ni, “Liifai” nan “taabin” mɔbona naane. † **29:35** 29.35 Bi maan ni, “Juda” nan “dontir” mɔbona naane.

* **30:6** 30.6 Bi maan ni, “Dann” nan “kɔn n paak” mɔbona naane.

bonjak. ⁸ Ki Rachel yet a, “N kɔn kɔnpaarir nan n niipoo ki nyanna.” Ki u pur bik na Naftali.†

⁹ Ki Lea nba bann nan u ji ki maar na, ki u jii u daabpook Silpa ki tur u sɔrɔ Jakɔb, ki u kɔɔnɔ.

¹⁰ Ki Silpa soor poor ki mar bonjak. ¹¹ Ki Lea yet a, “N mɔk yumann.” Nanne ki u pur bik maŋ Gaad.‡ ¹² Silpa bia din mar bonjaleek. ¹³ Ki Lea yet a, “N mɔk parpeenn bonchiann. Poob sii yin parpeendaanɔe.” Nanne ki u pur bik na Aser.§

¹⁴ Ki jeet jaanu yoo nba baar, ki Rubenn saan muuk ni, ki saa la lɔɔnsiar nna, ki li teen poob matuk, ki u jii kpen nann ki tan tur u naa Lea. Nanne ki Rachel pak Lea a, “Dimin sukuru ki turin a bija lɔɔna maŋ waan.”

¹⁵ Ki Lea jiiin a, “Faa fat n sɔrɔ na, li ki jaŋani-i? Mɔtana, ki a bia loon ki a fat n bik lɔɔna.”

Ki Rachel yetɔ a, “Fi-i turin a bija lɔɔna na, fin nan Jakɔb-e bo saa dɔɔr dinna nyiɔk.”

¹⁶ Ki Jakɔb nba tan nyii kpaab ki kpent yoo nba, ki Lea chet ki pako a, “Min nan fine saa dɔɔr nyiɔk na, kimaan n jii n bija lɔɔna ki pa a paaka.” Jakɔb din dɔɔr nana li daar nyiɔk.

¹⁷ Ki Yennu gbiint Lea fabinii, ki u soor poor ki mar bonjak, ki pukin maaru munŋmu. ¹⁸ Lea din yet a, “Yennu turin nyɔɔta, kimaan maa jii n daabpook ki tur n sɔrɔ na.” Li paak, ki u pur bik maŋ Isakar.* ¹⁹ Lea bia din ŋamm soor poor ki mar bonjak, ki pukin maaru munloob, ²⁰ ki yet a,

† **30:8** 30.8 Bi maan ni, “Naftali” nan “kɔnn” mɔbona naane.

‡ **30:11** 30.11 Bi maan ni, Gaad paake tee “yumann.” § **30:13**

30.13 Bi maan ni, Aser paake tee “parpeenn.” * **30:18** 30.18 Bi maan ni, “Isakar” nan “nyɔɔt” mɔbona naane.

“Yennu turin piinnanna. Motana, n sorɔ par sii peen n paak, kimaan n marɔ bonjai banlooba.” Nanne ki u purɔ Sebulunn.† 21 Li poorpo ki u mar bonpook ki purɔ Daina.

22 Tɔn, Yennu din dakin Rachel po, ki gbiint u fabinii ki turɔ matuk. 23 Ki u soor poor ki mar bonjak ki yet a, “Yennu turin bik ki nyinnin fei niwa. 24 Wun namm turin bonjak.” Nanne ki u pur bik na Joosef.‡

Bianjinba ki Jakob fir Labann boor

25 Joosef maaru poorpoe ki Jakob yet Labann a, “Turimin yaak ki man nmat kun n tɔɔ doo ni. 26 Jiin n poob nan waas nba ki n tuma ki la na ki turin, ki man kun. A mi maa tuma fanu bianjinba.”

27 Ki Labann jiin a, “Njaant ki n pak siar: N la jabaat ni nan a paake ki Yennu teen piisin n paak. 28 Wantin a nyɔɔt nba tee bianjinba ki man pa-a.”

29 Ki Jakob yetɔ a, “A mi maa tuma bianjinba, nan maa bia got a bonkobit ki bi pɔt bianjinba. 30 Waan nba ki a din mɔka ki n baar, li yabit ki kaa kanni. Mi-i saan siaminba kur, Yennu tuu teen piisin a paake. Tɔn, li jan nan man lon n mɔɔn yara.”

31 Ki Labann boio a, “N saa pa-a bee?”

Ki Jakob jiin a, “N ki loon paatii kaa. Fi-i sak dudukit nba ki n loon man wanna na, n bo sii gorii a bonkobit na. 32 Njaant man kɔɔ a

† **30:20** 30.20 Bi maan ni, “Sebulunn” nan “piinii” mɔbona naane. ‡ **30:24** 30.24 Bi maan ni, “Joosef” nan “pukin” mɔbona naane.

bonkob-look ni dinna, ki gann peeuk kur nba mək lakbɔnii, nan pebira nba tee pebɔnii kur, nan buunii kur nba mək lakbɔnii, ki bii tee n yab. Paatii nba ki n loon kure ki n wanna na.

³³ N̄aan sianyoɔ a tan saa bann maa tee niɲanɔ nan maa ki tee niɲanɔ. Fi-i taɲi kɔɔ n bonkob-look ni ki la peeuk nba ki tee pelakii koo ki ki tee pebɔɲ, ki bia la buuk nba ki tee bulakii, fan bann nan u tee nanyukbonte.” ³⁴ Ki Labann jiin a, “N saka. Faa dukin bianjinba na, ti saa tun nnae.”

³⁵ Li daar ki Labann gann bujai nba mək lakii na, nan bunaanii nba mək lakii na, nan pebɔnii na, ki te ki u waas guu bonkobit maɲ. ³⁶ Ki u tan jiib ki somm namm daa ɲantaa. Ki Jakɔb biar ki gorii ɲɔɔ Labann bonkobit nba tenn na.

³⁷ N̄anne ki Jakɔb chɔɔ tisiak nna yiinmaata, ki pukit yenn-nba dapɔkii ki li ji peen. ³⁸ Ki u jii yiinii na ki bir bonkobit na tɔɔnn po, baa nyu nyun siaminba na. U din teen nna, kimaan bonkobit na-i sik nyun nyunu, bi tuu do leebe. ³⁹ Ki buunii na-i doo leeb leɲ, bi tuu mar bubilakii nan bonpupɔrii nan bontommii.

⁴⁰ Ki Jakɔb bɔkit pei nan buunii na, ki tokimm Labann bonkob-bɔnii nan bontommii na po. U din maa u tiɔɲ bonkob-looke, ɲaan nyik Labann bonkob-look na.

⁴¹ Yoo nba ki bonkob-paarit na do leeb na, Jakɔb tuu jii yiinii nae ki bir bi tɔɔnn po, bi nyunnyuboor, a bii do leeb yiinii maɲ boor.

⁴² N̄aan u din ki birin yiinii na bonkob-butimii na tɔɔnni. Li din ki wei kaawa, ki Labann bonkobit kur tee bonbutimii, ɲaan ki Jakɔb yab tee bonpaarit. ⁴³ Li din teen nnae ki Jakɔb mək it

yiama. U din mək pei, nan buunii, nan daaba, nan laagumiinba, nan bonii.

31

Bianjinba ki Jakob nyii Labann ŋaak

¹ Ki Jakob gbat nan Labann bonjai yeen a, “Jakob jii linba tee ti baa bont kura. U faar kur nyii ti baa məkint nie.” ² U bia din la nan Labann ji ki man nanɔ nan waa tuu man nanɔ na. ³ Ki Yennu yetɔ a, “Ŋmatir kun a baanba doo ni, nan a nikpiimm boor. N sii be nana.”

⁴ Ki Jakob tur mɔb a Rachel nan Lea n chetɔ, u bonkobit nba be sian na. ⁵ U din yetib a, “N la nan i baa ji ki loon n maan nan waa tuu loon n maan na; ŋaan n baanba Yennu be nanin. ⁶ Bant nan n jii n paŋ kure ki tun ki tur i baa. ⁷ Ŋaan u bia ŋmabime, ki lebit n paauk taar piik, ŋaan Yennu ki te ki u turin daŋi. ⁸ Yoo kur nba ki Labann yet a, ‘Bupupɔrii na sii tee a yabe,’ buunii na kur tuu mar bupupɔriie. Wuu yet a, ‘Bulakii na kur sii tee a yabe,’ buunii na kur tuu mar bubilakiie. ⁹ Yennu-e jii i baa bonkobit ki turin.

¹⁰ “Bonkobit mimmar yoo, n damii, ki damiit na ni ki n la ki bujai nba do bunaanii na kur tee bonlakii, nan bonpupɔrii, nan bontommii. ¹¹ Yennu malaka pak nanin damiit ni ki yetin a, ‘Jakob,’ ki n jiin a, ‘Mine na.’ ¹² Ki u ŋamm yet a, ‘Bujai nba do bunaanii na tee bonlakii, nan bonpupɔrii, nan bontommiie; n te ki linba na tuun, kimaan n la linba kur ki Labann tuun ki teenawa. ¹³ Mine tee Yennu nba din dokit a paak

Betel na, siaminba ki a din chaan tann, ki moon kpan li paak, ki teenir tiaru tann, ki bia por mob ki turin na. Mötana, teent siir ki nmat kun tin nba ni ki bi din mara na.' "

¹⁴ Ki Rachel nan Lea yet Jakob a, "Siara faar kaa ki ti saa di ti baa boori. ¹⁵ U diat nan ti tee saamm nae. U köotite, ki mötana u bia dii likirii nba kur ki u daan köotit ki gaar nawa. ¹⁶ Mökint nba kur ki Yennu jii ti baa boor ki tura na tee timm nan ti waas yare. Tumin linba kur ki Yennu wanna."

¹⁷⁻¹⁸ Ki Jakob teen siir a wun nmat kun u baa boor, Keenann tin ni, ki jii u waas nan u njaapoob ki jakimm laagumiinba paak, njan kpakir u bonkobit kur ki gaan töonn po, nan linba kur ki u la Mesopotamia tin ni. ¹⁹ Ki Labann saan a wun koor u pei. Ki waa kaa na, ki Rachel köo jan u baa man njaak pata. ²⁰ Jakob din kpar Labann, ki u ki bann nan u saa yaati. ²¹ Ki Jakob jii waa mök linba kur ki yaat yiama. U din poot Yufrates mökir, ki saa tin nba mök kunkona, ki bi yir Gilead na.

Bianjinba ki Labann wei tokii Jakob taa

²² Daa nantaa daare ki Labann gbat nan Jakob chiara. ²³ Ki u jii u jab, ki wei dinn Jakob paak daa nanlore, nan waa saa baarö tin nba mök kunkona ki bi yir Gilead na ni. ²⁴ Li daar nyiök ki Yennu baar Labann boor damiit nin ki yeto a, "Ti mi ki a teen siar ki jeen Jakob." ²⁵ Jakob din teen u kaan Gilead tin nba mök kunkona na ni, ki Labann mun teen u kaan len, njoo nan u jab.

²⁶ Ki Labann boi Jakob a, "Bee ki a kpännin ki jii n bonpoi ki yaat namm, nan baa tuu soor

niib nba tob ni na? ²⁷ Bee ki a kpannin ki mir bot, n̄aan ki ki chabimi? Fi-i bonni chabin, n bo saa chaba nan kpinkpammuko nan bonmumɔɔt.

²⁸ A poɔj ki te ki n chab n yaaboona ki mɔɔt* bi tankpina, a daan tun jat-toonna. ²⁹ N bo mɔk yaak ki saa teena dan, n̄aan wonn nyiɔk, a baa Yennu won yakii nanin, a mii mi ki man teen siar ki jeena. ³⁰ N mi nan a daan yaat, kimaan a yan tunn a n̄aak niwa, n̄aan bee ki a jan n pata?"

³¹ Ki Jakob jiin a, "N daan dukin nan mi-i chaba, a saa fat a waase. ³² Li-i tee ki a la sɔɔ nna ki u dia a pata maɔ, bin kpi li daanɔ. Ti jab na sii tee siara damm ki fan got nna ki laan a bonlannpoe be-e, ki fan jii." Jakob din ki mi nan Rachel jan Labann pata na.

³³ Ki Labann saan ki saa fiitir Jakob lanbouɔ,† ki li poorpo ki u kɔɔ Lea lanbouɔ ni ki fiitir, ki bia kɔɔ poobis banlee na lanbont ni ki fiitir, n̄aan ki ki la u pata maɔ. Li poorpo ki u kɔɔ Rachel lanbouɔ ni. ³⁴ Rachel din jii pata nae ki wuun laagumii kaanu tiɔ po, n̄aan kar li paak. Labann din fiitir lanbouɔ na kur po, n̄aan din ki la pata na. ³⁵ Nanne ki Rachel yet u baa a, "N baa, daa dont wutoor nanin, kimaan n kan fit fiir set a numm ni na, n be nan poote." Ki Labann lon u pata na hali, n̄aan ki ki la.

³⁶ Ki Jakob wutoor ji doo, ki u boi nan wutoor a, "N tun toonbilanne? N biir sennlanupoe ki li tura yaak ki a waan na? ³⁷ Faa fiitir n n̄aak na ki saa gbenn na, a n̄aak ni bonlannpoe ki a la?

* **31:28** 31.28 Bi binberɔ ni, bi din tee nnae ki want lomm.

† **31:33** 31.33 34 Bi din jii bonkob-gbante ki faa bi lanbont.

Jiin li bont ki bir paanu ni, ki a jab nan n jab na kura n la ki wann min nan fin wunba mək mənii. ³⁸ N kar a boor bina piinlee-e na, ki a pei nan a buunii maar ki pət. Nāan n ki ban nman a pejaki. ³⁹ Bonkob-susoouk nba din tuu soor a bonkobuk, li pann din tuu jii n yur paake. N din ki jikit li nanchiat ki baat nann a boor ki lin wann nan li ki tee n biiti. Linba kur ki bi jan yonnu ni, koo nyiok, a din tuu te ki man pa li paake ki tura. ⁴⁰ Yoo bonchiann ki n dii fara nan wərək yonnu ni, ki bia dii fara nan waat nyiok; n din ki fit gōonti. ⁴¹ Li din tee nnae bina piinlee nba ki n din be a njaak ni na kur. N din jii bina piik nan nannaē ki tun, a bonpoi banlee na paak, ki bia tun bina njanloob, a bonkobit paak. Li kura na njaan a bia tan lebit n paauko taar piik. ⁴² Li-i bonni tee ki n baanba Yennu, wunba tee Abraham nan Aisak Yennu na bo ki be nanin, a din bo nyinnin nan niikooniwa man. Njaan Yennu la n fara nan toonn nba ki n tun nawa, ki gōor ki a ki tun nna.”

Ki jiin Jakob nan Labann molor po

⁴³ Ki Labann jiin Jakob a, “Poob na tee n waase, bi waas tee n yabe, ki bonkobit na bia tee n yabe. Barmōnii, linba kur ki a la na tee n yare. Njaan maa kan fit teen siar ki yent n waas nan bi waas na, ⁴⁴ n teen siir nan man lor molor nana. Njaant ki tin tikir tana ki poon, ki lii tee tiarin ki jiin ti molor man po.”

⁴⁵ Ki Jakob jii tann ki chaan, ki li tee tiarin, ⁴⁶ njaan yet u jab na a bin tikir tana ki poon. Li poorpo ki bi dii jeet, tankōruk nba ki bi poon na

boor. ⁴⁷ Ki Labann pur len Jegar Sahaduta,[‡] ki Jakob mun purir Galeed. § ⁴⁸ Ki Labann yet Jakob a, “Tankoruk na sii tee tiarime ki tur ti banlee na.” Nanne ki bi pur len Galeed. ⁴⁹ Labann bia din yet a, “Yennu numm sii paa ti paak, yoo nba ki ti yat leeb.” Li paak ki bi bia pur len Mispa.* ⁵⁰ Ki Labann bia namm yet a, “Li-i tee ki a dia n bonpoi na diabiik, koo ki a koon poob ki pukin, maa lek ki mi li po na, naan tiat nan Yennu goriit. ⁵¹ Tanae ki n poon ti sinsuuk ni na, ki tiaru tanne na biak. ⁵² Tankoruk na nan tiaru tann na kura tee linba sii tianite. N kan ban yakir tankoruk na paak ki worani, ki a mun kan ban yakir tankoruk nan tiaru tann na paak ki worimi. ⁵³ Abraham nan Nahor Yennu-e saa bu ti buut.” Ki Jakob por u baa Aisak Yennu sann ni nan u kan ban biir molor manj. ⁵⁴ Nanne ki u kot bonkobuk ki mann maruj ki tur Yennu, kunkonn na paak, ki yiin u jab na, a bin di jeet na. Baa dii ki gbenn, ki bi door kunkonn na paak nyiok manj. ⁵⁵ Laa yent sanyapob ni, ki Labann moot[†] u yaaboona nan u waas tankpina ki chabib, naan nmat kun.

32

Jakob nba tee siir a wun chet Esɔɔ bianinba

‡ **31:47** 31.47 Labann maan ni, Jegar Sahaduta paake tee “tankoruk nba tianit.” § **31:47** 31.47 Jakob maan ni, Galeed paake mun tee “tankoruk nba tianit.” * **31:49** 31.49 Bi maan ni, Mispa paake tee “boor nba ki bi sii be naan gorii.” † **31:55** 31.55 Bi binbenj ni, bi din tee nnae ki want lomm.

¹ Jakob nba din yaat ki saa yoo nba, ki malakanba cheto. ² Waa lab na ki u yet a, “Yennu kaane na,” ki pur leŋ Mahanaim.*

³ Nanne ki Jakob tun toonii u ninja Esoo boor, Edom tij ni. ⁴ U din yet toonii na a bin saan ki saa pak u ninja Esoo a, “Chanbaa, min Jakob, a daabir nba mok mosaku, piak fin n chanbaa Esoo nan n daan tuu be nan Labann-e, ki ki jen yian ki tan tuu dinna, ⁵ ki mok nei nan pei nan buunii nan daaba. Chanbaa, n teena mabe maa n laan a saa sommimii.”

⁶ Toonii na nba tan jen Jakob boor yoo nba, ki bi yeto a, “Ti saan a ninja Esoo boor ki soo ki u tee siire a wun cheta. U poorpojoomu tee jab kobii nanna.” ⁷ Ki janmaanii soor Jakob bonchiann. Ki u bokit niib nba be u boor ni na, nan u pei nan buunii nan nei nan laagumiinba na taar munlee. ⁸ U din dukin a, “Li-i tee ki Esoo chet ki wor koonyenn, koonn nba biar na saa fit bor.”

⁹ Jakob din miar Yennu ki yet a, “N yeeja Abraham nan n baa Aisak Yennu, gbiintir n miaru. Yennu, a pakin nan n nmat ki kun n dantiŋ ni, nan n nikpiimm boor ni, a ki a saa te ki bona kur n saan fanu ki turin. ¹⁰ N ki jan nan namm, nan mamomm nba ki a tuun ki teen min nba tee a daabir na. Maa din poot Joodann mokir na, n din ki mok siar ki pukin n patu po, njaan motana ki n jent nan koonn munlee. ¹¹ N meia nan a nyinnin n ninja Esoo nuu ni. N tiin janmaaniie nan u saa baar ki tan lekit ki biirit, ki kpab poob nan waas na kura. ¹² Tiat nan a senn

* **32:2** 32.2 Mahanaim paake tee “kaana njanlee.”

mɔsonn nan a saa te ki bona kur n saan fanu ki turin, a ki a bia saa turin yaaboona bonchiann, ki sɔɔ kan fit ki kammi, ki bi kann yabint sii tee nan mɔkgbianu tanbiiun nae.”

¹³⁻¹⁵ Jakɔb nba dɔɔr lej ki li yent, ki u gann bonkob-siat u bonkobit ni, a wun pi Esɔɔ: Bunaant kobii ŋanlee, nan bujai piinlee, nan penaannt kobii ŋanlee, nan pejai piinlee, nan laagumiinba piintaa nan bi bonbis, nan naanaanii piinna, nan naajai piik, nan bonnaanii piinlee, nan bonjai piik. ¹⁶ U din bɔkitib koonn koonne, ki jii u daaba ki waan koona man, ŋaan yetib a, “Ii gar n tɔɔnn po man, kii tɔk koonn koonn, ki dɔnn nan leeb waan waama.” ¹⁷ U din yet daabir nba gar na a, “Li-i tee ki n ninja Esɔɔ cheta ki boia a, ‘Nmee tee a chanbaa? A saa lee? Nmee bonkobite be a tɔɔnn po na?’” ¹⁸ fan yetɔ a, ‘A daabir Jakɔb bonkobite. U jiiib a wun pi u chanbaa Esɔɔ-e. Jakɔb man mɔŋ waa ki per na.’” ¹⁹ U bia din pak nnae ki tur koona nba waa na kur daaba, a, “Ii saa pak nnae ki tur Esɔɔ; yoo nba ki u cheti, ²⁰ ii kpan yetɔ a, ‘Nn, a daabir Jakɔb waa, ki per na.’” Jakɔb din dukin ki tur u mɔŋ a, “N saa jii piinii nae ki nyanno, ki mi-i chetɔ yoo nba, li ki gar wun nyik chabin.” ²¹ U din gaan piinii nae, ŋaan biar ki dɔɔr kaan na ni li daar nyiɔk.

Bianjinba ki Jakɔb gbaa gbigbaar Peniel doo ni

²² Li daar nyiɔk, ki Jakɔb jii u ŋaapoob banlee na, nan u poobis banlee na, nan u waas piik nan yeno na, ki poomm Jabok mɔkir. ²³ Waa din poomm na, ki u bia poon linba kur ki u mɔk,

24 ɲaan biar u kuukɔɔ. Ki jasɔɔ baar ki gbaa nano ki tan tuu sanyafaar. 25 Ki jɔɔ na nba la nan u kan nyann gbigbaar man na, ki u faa Jakob kpeeruk ki kpet. 26 Jɔɔ na din yet a, “Naant ki man saan, kimaan sanyiok yentire na.”

Ki Jakob jiin a, “Fi-i kii teen piisin n paak, n kan chaba ki fin saani.”

27 Nanne ki jɔɔ na boi Jakob a, “A sann-i?”

Ki Jakob jiin a, “N sanne tee Jakob.”

28 Ki jɔɔ na yetɔ a, “A sann ji kii tee Jakob kaa, ɲaan a sann ji sii tee Israel-e,† kimaan a gbaa nan Yennu, ki bia gbaa nan nisaarii ki nyanna.”

29 Ki Jakob yeto a, “Wantin a sann.”

Ki u jiin a, “Bee ki a loon fan bann n sann-i?” Li poorpo ki u teen piisin Jakob paak.

30 Ki Jakob yet a, “N la Yennu nan n ninbina, ɲaan bia mɔk manfoor,” ki din pur lej sann Peniel.‡ 31 Yonnu din doe, ki Jakob mun nyi Peniel, ɲaan u din durie, kimaan u kpeeruk na din yiarɔe. 32 Halii nan motana, ɲaan Israel teeb ki ɲman kpeeruk boor nanti, kimaan Jakob kpeeruk boor ni nant mane ki malaka na din faa.

33

Bianinba ki Jakob chet Esɔɔ

1 Ki Jakob la ki Esɔɔ baat nan u jab kobii ɲanna na, ɲanne ki u chent u waas na ki tur u ɲaapooob Lea nan Rachel nan u poobis banlee na. 2 U din gaan poobis nae nan bi waas, ki waan Lea nan

† 32:28 32.28 Bi maan ni, “Israel” nan “u gbaa nan Yennu” mɔbona naane. ‡ 32:30 32.30 Bi maan ni, “Peniel” nan “Yennu numpo” mɔbona naane.

u waas, n̄aan ji joont Rachel nan u bija Joosef poorpo. ³ Jakob din gar bi t̄oonn po, ki waa saa baar u ninja boor yoo nba, ki u gbaan ki tibin ki u yugbia siit tin, taar munlore. ⁴ N̄aan ki Es̄oɔ ch̄iar ki chet̄o, ki puur loro, n̄aan m̄oɔt* u tankpinn. Ki bi banlee kur bui. ⁵ N̄anne ki Es̄oɔ j̄iant got ki la poob nan waas na, ki boi a, “Lamme waa-a na?”

Ki Jakob j̄iin a, “Chanbaa, Yennu nan u n̄ant ni, waa turin niib nbae na.” ⁶ Ki Jakob poobis na nan bi waas baar ki tan gbaan; ⁷ ki Lea nan u waas mun baar ki tan gbaan; ki Rachel nan u bija Joosef mun joont baar ki tan gbaan.

⁸ N̄anne ki Es̄oɔ boi a, “Ki koonn nba ki n chet na muni, li paak mun bo tee bee?”

Ki Jakob j̄iin a, “N bo loon man maan a pare.” ⁹ N̄aan ki Es̄oɔ j̄iin a, “N naa bik, n m̄okint janjima, ii dia n̄ann.”

¹⁰ Ki Jakob j̄iin a, “Aaai, chanbaa, li-i tee ki a par mei n paak, fan gaar n piinii na. Maa la a numpo na, li teen nan n la Yennu numpo nae, kimaan a gaarin nan parmaasira. ¹¹ Chanbaa, gaat n piinii nba ki n baar nann, maa n tura na. Yennu dian fanu ki turin linba kur ki n loona.” Jakob din tukin ki barim̄e nan waa tan gaar piinii man̄.

¹² N̄anne ki Es̄oɔ yet a, “Naant ki tin teen siir ki saan. N saa gar a t̄oonn.”

¹³ Ki Jakob j̄iin a, “A mi nan waas na baɲa, ki li bia tee man dukin bonkobit nan bi waas na poe. Bi-i somm namm yian yian daar yennk̄oɔ ki pukin, bi saa kpowa. ¹⁴ Chanbaa, garin t̄oonn

* **33:4** 33.4 Bi binber̄ ni, bi din tee nnae ki want lomm.

po, ki n sii waa waan waan, bianjinba ki bonkobit na, nan waas na saa fit somm, nan maa tan saa wei ki baara, Edom tij ni.”

¹⁵ Ki Esoo yet a, “Nann narin, njaant ki man nyik n jab na siab a boor.”

Naan ki Jakob jiin a, “Linba na ki tee daamii, kimaan min kpan bo loon man maan a pare.”

¹⁶ Li daar ki Esoo nmat gaar sonu ki kun Edom.

¹⁷ Naan ki Jakob saan doo nba ki bi yi Sukof na, ki saa maa njaak len, ki bia teen maasu len ki kooont u bonkobit. Li paak ki bi pur len Sukof.†

¹⁸ Jakob nba din nyii Mesopotamia ki kun na, u din saa baar Sekem doo nba be Keenann tij ni na, nan laafia, ki teen u kaan, doo na kpinj.

¹⁹ U din daa tij na Sekem bija Hamor yaaboona boore, ki pa salimpeenbina kobik. ²⁰ U din maa maruj binbintir len, ki purir “Yennu nba tee Israel teeb Yennu na.”

34

Ki jiin Daina fatu po

¹ Daasiar ki Daina, wunba tee Jakob nan Lea bipoo na tan saan a wun foont Keenann teeb poob na. ² Ki Hamor nba tee Hif booru ni niro, ki bia tee yent man ni bat na bija, wunba sann tee Sekem na, din lau ki muko ki doo nana. ³ U nian din koo Daina ni bonchiann, ki u loon wun dak ki nyanno, ⁴ ki yet njo Sekem baa a, “N loon fan gaar sapaamo nae ki turin ki man koono.”

⁵ Ki Jakob gbat nan bi dinn u bipoo Daina feiwa, njaan u bonjai nba be muuk ni ki gorii

† 33:17 33.17 Sukof paake tee “maasu.”

bonkobit na, u din ki tun siari nan baa tan kpen. ⁶ Ki Sekem baa Hamor saan Jakɔb boor, a wun saa pak nanɔ ki jiin li po. ⁷ Ki sɔɔ Jakɔb bonjai na mun kpan daa nyii muuk ni ki baate na. Baa gbat linba na yoo nba, ki bi yan yêt, ki bi wutoor doo nan Sekem nba tun linba ki sukir Israel teeb na, kimaan waa muk Jakɔb bipoo ki dɔɔ nanɔ na. ⁸ Tɔn, Hamor din yet Jakɔb a, “Chanbaa, n bija Sekem niɔŋ kɔɔ a bipoo niwa, dimin sukuru ki chabɔ ki wun kɔɔnɔ. ⁹ N̄aant ki ti taan mɔb, ki sak nan ti sii kɔɔnt leeb waas. ¹⁰ Ki a sii be ti tin na ni; a saa fit kar faa loon siaminba, kii kpentir kpinkpouŋ a yan ni, ki mɔk mɔkint.”

¹¹ Ki Sekem pak Daina baa nan u ninjamm a, “Turin sommir na, n̄aan ki man turi linba kur ki i loon. ¹² Wantin piinii nba kur ki i loon, ki bia jiar sapaamɔ paak paatii, ki lin jan yaa loon bianinba. Li-i tee ki i saa chabin ki man kɔɔnɔ, n saa turi linba kur ki i loon.”

¹³ Sekem nba dinn bi niipoo Daina fei na paak, ki Jakɔb bonjai na kpann n̄ɔɔ nan u baa Hamor. ¹⁴ Bi din yetib a, “Ti kan chab ti niipoo ki wun kun jɔɔ nba ki u punn ki poti. Li sii tee feie ki turit. ¹⁵ Li-i tee ki i saa too ki pot i bonjai kur puna, kii tee nan timm na, ti bo saa sak ki fan kɔɔnɔwa. ¹⁶ N̄nae ki ti bo saa sak ki tii kɔɔnt leeb waas. Ki ti bo saa kar i doo na ni, ki timm nan yimm-ii tee nibooryeŋ. ¹⁷ N̄aan li-i tee ki i kan sak ti mɔbona na ki pot i bonjai puna, n̄ann n̄arin ti saa jiiue ki yaat.” ¹⁸ Mɔbona na din n̄an ki tur Hamor nan u bija Sekem. ¹⁹ Ki Sekem ki taantir baa wannɔ linba na tumu, kimaan u din loon Jakɔb bipoo na bonchiann. U din tee bi

ɲaak ni nijaanne. ²⁰ Hamor nan u bija Sekem din saan doo tintaanu boor, doo na tammob ni, ki saa pak nan bi leeb nba be a, ²¹ “Niib na benu tee naasinyɔɔsire. Njaantib ki bii be tinj na ni nan timm, kii lin bi yamani. Tinj na yaba, ki mun bia saa janjiba. Ti sii teemm ti waase ki bi kɔont, ki bi mun teent bi waas. ²² Li-i tee ki ti sak ki pot ti bonjai puna nan baa porii nae, ki jab na saa sak ki kar nan timm kii tee nibooryeɲ nant. ²³ Bi bonkobit kur, nan linba kur ki bi mɔk bo kii tee ti yar kaa-a? Li paak, ɲaant man ki tin chabib ki bin kar ti tinj na ni.” ²⁴ Ki doo na ni niib kur sak gaar linba ki Hamor nan u bija Sekem pak na, ki pot bi jab kur puna.

²⁵ Ki daa ɲantaa daar, ki sɔɔ ki bi daa be nan fiat na, ki Jakob bonjai banlee, Simeonn nan Liifai, binba tee Daina naa waas na, fiir ki jii bi saata, ki bɔr kɔɔ doo na ni, ki kpɪi jab na kur, ²⁶ ki pukin Hamor nan u bija Sekem. Li poorpo, ki bi jii Daina ki nyinnɔ Sekem ɲaak ni, ki yaat. ²⁷ Baa kpiib ki gbenn yoo nba, ki Jakob bonjalei na jii doo na ni bona, ki li tee baa dinn bi niipoo fei na paak. ²⁸ Bi din jii pei, nan nei, nan bonii, nan linba kur be doo na ni, nan tinj na munn po. ²⁹ Bi din jii linba kur mɔk nyɔɔte, ki soor poob nan waas kur, ki bia jii linba kur be ɲei ni.

³⁰ Nanne ki Jakob yet Simeonn nan Liifai a, “I baar nan ninmɔnne n paak na. Mɔtana, Keenann teeb nan Peris teeb nan niib nba be tinj na ni kur ji sii namime. N ki mɔk jab saamii; li-i tee ki bi taan mɔb ki lekin, bi saa boont ti ɲaateeb kure.” ³¹ Nnaan ki bi jiin a, “Ti kan sak ki wuu dia ti niipoo nan u tee jantonn na.”

35

Bianjinba ki Yennu teen piisin Jakob paak

¹ Tɔn, ki Yennu yet Jakob a, “Ii saa Betel yian, ki saa kɔɔ leŋ. A saa maa maruŋ binbintir leŋ ki tur min Yennu nba din lekit a paak, yoo nba ki a din tiin ki yaatir, ŋaan nyikin a ninja Esɔɔ na.”

² Ki Jakob yet u ŋaateeb nan binba kur be u boor a, “Nyikin man pata nba ki i mɔk na. Wuut i mɔŋ ki lia tapaant. ³ Ti nyi nnae ki saa Betel, siaminba ki n saa maa maruŋ binbintir ki tur Yennu, wunba sommitin wahala yoo, ki be nanin siaminba kur ki n saa.” ⁴ Ki bi tur Jakob bi pata nba kur ki bi mɔk, nan bi tutuuta* nba ki bi tuu. Ki u piir tinj ni, tijakper nyakir, ki li kpia Sekem.

⁵ Yoo nba ki Jakob nan u waas piin ki nyi na, ki janmaanii soor digbana nba kpiab na niib, ki bi ki fit wei bi poori. ⁶ Ki Jakob nan u niib kur baar Lus, doo nba ki bi yir Betel mɔtana, ki li be Keenann tinj ni na, ⁷ ki maa maruŋ binbintir leŋ, ki pur leŋ sann Betel Yennu, kimaan Yennu fiit u mɔŋ ki wannɔ leŋe, yoo nba ki u din tiin ki nyikin u ninja na. ⁸ Ki Deboora, wunba din yɔɔr Rebeka na kpo, ki bi piuu tijakper nyakir, ki li jir Betel niidiitu po, ki bi pur tiik na “Mɔnii Tiik.”

⁹ Jakob nba din nyii Mesopotamia ki jen, ki Yennu dɔkit u paak ki turo piisin, ¹⁰ ki yetɔ a, “A sanne tee Jakob, ŋaan laa nyii dinna ki saa, a sann ji sii tee Israel-e.” Nnae ki Yennu puro Israel. ¹¹ Ki Yennu yetɔ a, “Mine tee Yabint Yennu. Ii mɔk waas bonchiann. A maaru sii tee booru bonchianne, ki kpanbara saa nyi a maaru

* **35:4** 35.4 Li pasiar li din tee guuna tutuutae.

ni. ¹² Tin nba ki n jii ki tur Abraham nan Aisak na, n bia saa jiiir ki tur a yaaboona nba saa wei a poor na.” ¹³ Li yoo na ki Yennu ji nyiko. ¹⁴ Ki Jakob chaan tann, siaminba ki Yennu pak nano na, ki moon daan nan kpan li paak, ki li tee maruŋ, ¹⁵ ki pur len sann Betel.

Ki jiiin Rachel kuun po

¹⁶ Ton, ki Jakob nan u ŋaateeb nyii Betel. Baa paa sonu paak ki li tenn waan nan bin baar Efrac, ki yoo baar nan Rachel n mar bik. Ki u matuk maŋ din paar hei. ¹⁷ Ki u matuk tonu nba din pukii na, ki maannaa na beto a, “Rachel, daa tiin janmaanii, li tee bonjaleeke.” ¹⁸ Naan ki Rachel kpenna. Waa kpenn yoo nba, ki u pur bik na Benoni, naan ki u baa puro Benjaminsinn.†

¹⁹ Rachel nba kpo yoo nba, ki bi piiu ki kpian sonu nba saa Efrac na. (Motana, Efrac sanne tee Betlehem.) ²⁰ Ki Jakob chaan tiaru tann len, ki li dok ji tee Rachel kaauk nan dinna. ²¹ Ki Jakob chat ki chaan u kaan yakleer nba be Eder joofoouk po na.

Ki jiiin Jakob bonjai po

(1 Barkperii 2.1-2)

²² Jakob nba daa din be tin maŋ ni na, ki Rubenn doo nan Bilha, wunba tee u baa ŋaapoob na yeno. Jakob din gbat li po, ki u wutoor doo bonchiann.

Ton, Jakob din mok bonjai piik nan banlee-e. ²³ Lea bonjai din tee Rubenn, wunba tee Jakob

† **35:18** 35.18 Benoni paake tee, “n daamiiu bik,” ki Benjaminsinn mun yaa paake tee, “n niiditu bik.”

bikperik na, nan Simeonn, nan Liifai, nan Juda, nan Isakar, nan Sebulunn. ²⁴ Ki Rachel bonjai tee Joosef nan Benjaminn. ²⁵ Ki Bilha, wunba tee Rachel biyöörö na bonjai tee Dann nan Naftali. ²⁶ Ki Silpa, wunba tee Lea biyöörö na bonjai tee Gaad nan Aser. Jakob din mar bonjai na Mesopotamia-e.

Ki jün Aisak kuun po

²⁷ Ki Jakob saan u baa Aisak boor, Mamre doo ni, siaminba kpia nan Hebronn, ki Abraham nan Aisak din koo na. ²⁸ Ki Aisak dii bina kobik nan piinniin, ²⁹ ki kpo, ki tee nikpermönn. Ki u bonjai Esöo nan Jakob piuu.

36

*Ki jün Esöo yaaboona po
(1 Barkperii 1.34-37)*

¹ Esöo, wunba ki bi yiu Edom na yaaboona na: ² Esöo din koon Keenann booru ni waase. U poob man yenö tee Ada, wunba baa tee Hef booru ni nirö Elon na, ki löo tee Oholibama, ki u baa tee Ana, ki Ana baa mun tee Sibeonn, wunba tee Hif booru ni nirö. ³ U bia din koon Basemaf, wunba tee Ismael bipoo na, ki Basemaf ninja tee Nebayof. ⁴ Ada din mar Elifas, ki Basemaf mar Rewel, ⁵ ki Oholibama mar Jeus nan Jalam nan Kora. Bi din mar bonjai na kur Keenann tinj nine ki tur Esöo.

⁶ Ki Esöo jii u poob, nan u bonjai, nan u bonpoi, nan niib nba kur be u njaak ni, ki pukin u bonkobit kur, nan u mökint nba kur ki u kpaan Keenann tinj ni, ki nyik u ninja Jakob, njaan saan

tingan ni. ⁷ U din nyii len, kimaan tin nba ki ηoo nan Jakob koo na ki janjibi. Bi din mok bonkobit bonchiann, ki ji ki fit lakin be ki li mani. ⁸ Ki Esoo saan ki koo Edom kunkona tingboun na ni.

⁹ Esoo, wunba tee Edom teeb yeeja na yaboona na: ¹⁰⁻¹³ Esoo ηaapoo Ada din maro bonjak yenokoo, ki u tee Elifas, ki Elifas mok bonjai bannmu: bi tee Temann, nan Omar, nan Sefo, nan Gatam, nan Kenas. Ki u pooloo Timna mun mar bonjayemmir, ki u sann tee Amalek. Esoo ηaapoo Basemaf din maro bonjak, Rewel, ki Rewel mar bonjai banna: bi tee Nahaf, nan Sera, nan Sama, nan Misa.

¹⁴ Esoo ηaapoo Oholibama bonjaie na: Poo man din mar Jeus nan Jalam nan Kora ki tur Esoo. Oholibama baae din tee Ana, ki Ana baa tee Sibeonn.

¹⁵ Boorunba nae nyii Esoo maaru ni. Esoo bijakper tee Elifas, ki u tee boorunba na yeeja: Temann, nan Omar, nan Sefo, nan Kenas, ¹⁶ nan Kora, nan Gatam, nan Amalek. Binba na kur tee Esoo ηaapoo Ada yaaboonae.

¹⁷ Esoo bija Rewel-e tee boorunba na yeeja: Nahaf, nan Sera, nan Sama, nan Misa. Binba na kur tee Esoo ηaapoo Basemaf yaaboonae.

¹⁸ Binba biar na kur tee boorunba nba nyii Esoo nan u ηaapoo Oholibama nie. Oholibama baa din tee Ana-e. Ki ηoo Oholibama bonjai din tee Jeus, nan Jalam, nan Kora. ¹⁹ Booru na kur din nyii Esoo nie.

*Ki jün Seir yaaboonae po
(1 Barkperii 1.38-42)*

²⁰⁻²¹ Binba din yen Edom tiŋ din bøkite booru booru. Bi yeeja din tee Seir-e, ki u tee Hor booru ni nirɔ. Ŋamme tee Lotann, nan Sobal, nan Sibeonn, nan Ana, nan Disonn, nan Eser, nan Disann. Bi kura din tee Hor booru ni batnbae.

²² Lotann-e din tee Hori nan Hemann naakuut yeeja. (Lotann din mək niipoo, ki bi yiu Timna.)

²³ Sobal-e din tee naakuut na yeeja. Ŋamme tee Alfann, nan Manahaf, nan Ebal, nan Sefo, nan Onam.

²⁴ Sibeonn din mək bonjai banlee, Aya nan Ana. Ana-e din tee wunba la nyuntona nba mək nyuntomm, muuk ni, yoo nba ki u din kpaar u baa bonii na. ²⁵⁻²⁶ Ana-e din tee Disonn baa. Ŋɔɔe din tee naakuut na yeeja: Hemdann, nan Esbann, nan Itrann, nan Kerann. Ana bia din mək bonpook, ki bi yiu Oholibama.

²⁷ Eser-e din tee naakuut na yeeja, ŋamme tee Bilhann, nan Saafann, nan Akann.

²⁸ Disann-e din tee naakuut na yeeja, ŋamme tee Us nan Arann.

²⁹⁻³⁰ Hor teeb nba be Edom tiŋ niŋe na: Lotann, nan Sobal, nan Sibeonn, nan Ana, nan Disonn, nan Eser, nan Disann.

*Ki jün Edom batnba po
(1 Barkperii 1.43-54)*

³¹⁻³⁹ Batnba nae din tuu dia Edom tiŋ. Yenɔ-i taŋi kaa ki lɔɔ n gaar, ki sɔɔ kpanbar daa kaa Israel tiŋ ni. Baa din gaan ki waa leeb bianjinbae na:

Bela, ki u tee Beor bija, ki nyii Dinhaba;
nan Jobab, ki u tee Sera bija, ki nyii Bosra;
nan Husam, ki u nyii Temann yent ni;
nan Hadad, ki u tee Bedad bija, ki nyii Afif,

(u din kɔn ki nyann Midiann teeb tɔb ni,
 Moab yent ni);
 nan Samla, wunba nyii Masreka na;
 nan Sowul, wunba nyii Rehobof ki li be mɔkir
 pɔ;
 nan Baal Hanann, wunba tee Akbor bija na;
 nan Hadad, ki u nyii Pau (u ŋaapooe din tee
 Mehetabel,
 wunba tee Matred bipoo ki bia tee Mesahab
 yaaboonn na.)

⁴⁰⁻⁴³ Esɔɔ-e din tee Edom teeb na yeeja: Timna,
 nan Alfa, nan Jetef, nan Oholibama, nan Ela, nan
 Pinonn, nan Kenas, nan Temann, nan Mibsar,
 nan Magdiel, nan Iram. Yent nba kur ki niib na
 din kɔɔ na, bi din dia bi booru sanae ki yi bi yent
 man.

37

Ki j̄in Joosef nan u ninjamm pɔ

¹ Jakɔb bia daa din kɔɔ Keenann tin̄ ni,
 siaminba ki u baa din tuu kɔɔ na. ² Jakɔb nan
 u ŋaateeb labaare na: Joosef din tee naasinbike,
 ki mɔk bina piik nan ŋanlore, ki kpaar pei nan
 buunii, ŋɔɔ nan u yɔɔrib, binba din tee u baa
 poob Bilha nan Silpa waas na. Ki Joosef jent nan
 lababiiuk ki teen u baa, linba kur ki u yɔɔrib
 tuun.

³ Jakɔb din loon Joosef ki gar u bonjai kur,
 kimaan u din kpetewa ki marɔ. U din nyar
 liatfoouk ki li mɔk jabit, ki tur Joosef. ⁴ U yɔɔrib
 nba la nan bi baa loon Joosef ki gar waa loomm
 na, ki bi nan bi waarɔ Joosef, ki kpan kan pak
 nanɔ nan lomm sonu ni.

⁵ Dasiar nyiook ki Joosef damii damiit. Waa yet u yoorib damiit man, ki nan namm pukin. ⁶ U din yetib a, “Gbiintir man daamiit nba ki n damii na. ⁷ N damii ki ti saaka be ki jaan jeet ki bobint, ki n yar tan fiir set, ki i yar mun set gungoun ki lint n yar, njaan gbaan ki tibin n yar na tɔɔnn.”

⁸ Ki u yoorib na boio a, “A dukii nan a saa di naan kii diat amii?” Ki bi ji namm namo bonchiann, kimaan u damiit na paak, nan linba ki u yet ki gaan bi po na.

⁹ Ki Joosef bia namm damii damileet, ki yet u yoorib a, “N bia damii damiit, li ni ki n la yonnu nan nmaarik nan nmaabira piik nan yenn, ki bi gbaan n tɔɔnn po.” ¹⁰ Ki u bia bet u baa damiit man. Ki u baa yakii nana a, “Damiboorbee na? A dukii nan a naa, nan a yoorib, nan min tan saa baar ki gbaan ki tibin ki ti yugbia siit tin a tɔɔnn amii?” ¹¹ Joosef ninjamm din mok funfunn nana, njaan ki u baa narin din dukiie ki jiin li po.

Bianinba ki bi kɔi Joosef

¹² Dasiar ki Joosef yoorib saan Sekem a bin kpaar bi baa pei. ¹³ Ki Jakob yet Joosef a, “N loon ki fin saan Sekem, siaminba ki a yoorib kpaar pei na.”

Ki Joosef jiin a, “N teen siira.”

¹⁴ Ki Jakob yeto a, “Ii saa ki saa got ki laan a yoorib mok laafia-a, nan bonkobit laafia po, ki jen ki tan betin.” Nnae ki u baa din tumo, ki u soor sonu ki nyii Hebronn baauk ni, ki saa baar Sekem, ¹⁵ ki ji lin lintir, ki jasoo tan lau ki boio a, “A loon bee?”

¹⁶ Ki u jiin a, “N loon n yooribe, binba kpaar pei na. A saa fit wannin baa be siami-i?”

¹⁷ Ki joo na yeto a, “Bi doŋ saana. N bo gbat ki bi yeen a bi saa Dotann-e.” Ki Joosef wei tokii u yoorib taa, ki saa lab Dotann.

¹⁸ Ki bi lau banfokira; nan waa tan baar bi boor na, ki bi lor baa saa teen bianjinba ki kpiuwa. ¹⁹ Bi din yet bi leeb a, “Damiit damiitoo nae baat na. ²⁰ Njaant man ki tin kpiu, ki lu u gbanant bunbunkoona na yenn ni, njaan yet a muuk ni bonkobuko sooro, ki tin ji la u damiit na nba tee linba.”

²¹ Ki Rubenn gbat baa yeen, ki koor a wun tinn Joosef, ki yet a, “Ii daa te ki ti kpiu. ²² Kpan lumoo bunbunn na ni, muuk ni na, njaan daa teeu dani.” U yet nna, ki koor a wun fat Joosef manfoore u ninjamm boor, ki jiiu ki nmat kunnoo u baa boor. ²³ Joosef nba baar u yoorib pen yoo nba, ki bi liat u liatjabkir na, ²⁴ njaan jiiu ki lu-u bunbunkoonn ni.

²⁵ Baa di jeet yoo nba, ki bi la Ismael teeb ki bi yaba, ki tee kpinkpenta, ki nyii Gilead ki saa Ijipt. Ki bi laagumiinba jii tulaarii nan kpanunubit. ²⁶ Ki Juda yet u ninjamm a, “Li-i tee ki ti kpaii ti waaroo na njaan bia dookin u kuun, nyolannpoe ki ti saa la? ²⁷ Njaant ki tin kooi ki tur Ismael teeb na. Nanne saa te ki ti kan turoo dani, li kura njaan u poŋ tee ti waaroe, ti tioŋ son.” Ki u ninjamm na sak. ²⁸ Li yoo na ki Ismael kpinkpenta na siab gaar, ki Joosef yoorib dato ki donnoo bunbunn ni, ki kooi salimpeenkuna piinlee ki tur Ismael teeb, ki bi jiiu ki saan nanao Ijipt.

²⁹ Rubenn nba jen bunbunn na boor yoo nba, ki u la nan Joosef kaa leŋ, ki u pat u tiat nan parbiir, ³⁰ ki ŋmat u ninjamm boor ki yet a, “Bik na kaa leŋ. N saa teen nlee?”

³¹ Ŋanne ki bi kp̄ii buuk, ki gbar Joosef liatir son na, ³² ŋaan jii liatir na ki kun nann bi baa peŋ ki saa yet a, “Ti t̄okir linba nae, li tee a bik yare-e?”

³³ Ki bi baa bannir ki yet a, “Nn, li tee u yare. Muuk ni bonkob-siōko kp̄iiu. Muuk ni bonkobuk na pat n bik Joosef buri buriwa.” ³⁴ Ki Jak̄ob pat u liant nan parbiir, ŋaan lia b̄otoliant, ki bui fabin u bik kuun, ki li wei bonchiann. ³⁵ Ki u bonjai nan bonpoi kur baar ki tan barimō, ki u ȳet baruŋ na, ŋaan yetib a, “N tan saa sik ki baar kpeent̄iŋ, ŋaan bia daa m̄o ki fabin n bik na paak.” Ki u bia ŋammit m̄o ki fabin u bik Joosef paak.

³⁶ Ij̄ipt tingbouŋ niŋe ki Ismael teeb mun din k̄oi Joosef ki turo Potifar, wunba din tee kpanbar na lanjimanba saakab na yenō. N̄ooe din tee kpanbar ŋaaguura yudaanō.

38

Ki j̄iin Juda nan Tamar po

¹ Li yoo maŋe ki Juda din nyik u ninjamm, ŋaan yaat ki saan k̄oo nan jas̄oo ki bi yiu Hira, ki u mun din nyii doo nba tee Adulam. ² Leŋe ki Juda la Keenann sapaamō, wunba ki u baa tee Sua. Ki Juda k̄oōnō. ³ Ki u mar̄o bonjak, ki u puro Er, ⁴ ki u bia ŋamm soor poor, ki mar bonjak ki puro Onann, ⁵ ki bia ŋamm mar bonjak, ki puro

Sela. Yoo nba ki u din mar bik maŋ na, Juda din be Aksib-e.

⁶ Juda din la sapaamɔ, ki u sann tee Tamar, ki u jiiu ki turɔ u bijakper Er. ⁷ Er binbenɛ ni din ki ŋan, ki li ki maŋ Yennu, li paak ki Yennu kpuii. ⁸ Ki Juda yet Er waarɔ Onann a, “Faat a yɔɔɔ pakɔɔk, ki gbeen ti kaar nanɔ nan a tee u sɔɔ waarɔ, ki te ki a yɔɔɔ-ii mɔk tennin.” ⁹ Ŋaan ki Onann mi nan waas na kii tee u yabi. Li paak, yoo nba ki u dɔɔ nan u yɔɔɔ pakɔɔk na, u tuu ŋaan ki jan na n kpaar ki mɔɔn tiŋ nie, a lin te ki u yɔɔɔ daa mɔk waasi. ¹⁰ Linba ki u tuun na din ki maŋ Yennu, ki u bia kpuii. ¹¹ Ki Juda yet u sipook Tamar a, “Ŋmatir ki kun a baa ŋaak, kii daa kii tee pakɔɔk nan n bija Sela nba tan saa kpaat.” U din yet nna, kimaan u din tiin janmaaniie nan Sela saa kpo nan u yɔɔrib nba kpo na. Li paak, ki Tamar ŋmat kun.

¹² Ki li jii yoo waan ki Juda ŋaapoo kpo. Waa mɔ ki fabin gbenn yoo nba, ki ŋɔɔ nan u yɔɔk Hira, wunba nyii Adulam na saan Timna, leŋe ki bi din koor u pei. ¹³ Ki sɔɔ bet Tamar nan u sipojak saa Timna a wun saa koor u pei. ¹⁴ Ki u lebit u pakoliant nba ki u tuu lia na, ŋaan yir saarik u numpo, ki ji kar Enaim kpiŋ, ki li tee doo nba ki Timna sɔnu gaar leŋ. U din tun nna, kimaan u mi fanu nan Juda bijoontik Sela ji kpaata, ki bi mun bia daa ki jiiu ki turɔ ki bi kɔɔn leebi.

¹⁵ Yoo nba ki Juda lau, ki u mi a u tee poochonchonne, kimaan u dɔkin u numpowa.

¹⁶ Ki u saan u boor sɔnjokpiŋ na, ki yet a, “Ŋaant

ki min dɔɔ nana. A gaan yinnɛa?" (U din ki mi nan u sipook nae.)

Ki Tamar boio a, "A saa turin bee?"

¹⁷ Ki u jiin a, "N saa soor bupan n bulook ni ki tura."

Ki Tamar yetɔ a, "Li-i tee ki a saa turin siar motana ki mii dia, ki lii tee nyinn nan faa tan saa tur buuk na, li nɛan."

¹⁸ Ki Juda boio a, "N saa tura bee ki lii tee nyinni?"

Ki u jiin a, "A ban nba mɔk dɔk, nan li gbann na, nan a patu nba ki a somm nann na." Ki Juda jiir ki turɔ. Ki bi ji taan dɔɔnu, ki u soor poor.

¹⁹ Ki Tamar nmat ki kun nɛak ni, ki dokit saarik na, nɛan namm gbab pakoliant.

²⁰ Li poorpo ki Juda tun u yɔɔk Hira nan buuk, a wun saan ki saa tur poo na, nɛan gaar u bona nba bo tee nyinn na. Nɛan ki Hira saan ki saa lomɔ, ki ki lau, ²¹ ki boi jasiab Enaim doo ni a, "Poochonchonn na be lee, wunba daan be sonu na ni na?"

Ki bi jiin a, "Poochonchonsɔɔ daa ki ban be nna."

²² Ki u nmat Juda pen ki saa yetɔ a, "N kpaan poo na ki ki lau. Jab nba kɔɔ leŋ na yaa poochonchonn daa ki ban be leŋ."

²³ Ki Juda yetɔ a, "Nɛant ki wuu dia bona na. Ti ki loon niib-ii tanj laati. N yabir man pauwa, nɛan ki a kpaanɔ, ki ki lau."

²⁴ Nmaarii nantaa poorpo, ki sɔɔ yet Juda a, "A sipook Tamar tun bonchonchontoonawa, ki motana u ji mɔk poor."

Ki Juda yet a, “Sooto ki nyi nana, ki joou muu, ki kpiu.”

²⁵ Baa sooro ki nyi nana yoo nba, ki u tur mab a bin yet u sipook na a, “Joo nba yen bona nae turin poor. Gotirii, ki laan ban nan li gbann nan patu na tee nmee yare na.”

²⁶ Ki Juda bannir, ki yet a, “U mok monii. N gbar man gbeen n mabonawa. N daan bo saa jiiue ki turo n bik Sela ki wun koono.” Ki Juda ji din ki ban ki doo nana.

²⁷ Laa din tan jan nan wun mar yoo nba, ki bi bann nan u yaa wun mar jaasinbae. ²⁸ Waa kar matdaan paak, ki bi yeno tut nuu ki nyinn. Ki maannaa na soor naan lor gungun-mon ki lintir, ki yet a, “Wunba nae ki bi maro sinsinn.”

²⁹ Ki bik na foo u nuu ki jiin, naan ki bi mar u loo na sinsinn. Ki maannaa na yet a, “Bianjinba ki a lon sonu ki nyiie na.” Ki bi ji din puro Peres.*

³⁰ Ki li poorpo ki bi mar u ninja na, ki gungun-mon lor u nuu paak. Ki bi puro Sera.†

39

Ki jiin Joosef nan Potifar naapoo po

¹ Ton, ki Ismael teeb na jii Joosef ki saan nana Ijpt, ki saa koiu ki tur Potifar, ki u tee kpanbar Faaro lanjimanba saakab yeno, ki din tee kpanbar naaguura saakoo. ² Ki Yennu be nan Joosef, ki u laat nyannu, ki koo u chanbaa, Ijpt niro na naak. ³ Ki u chanbaa na la nan Yennu be nan Joosef, ki linba kur ki u tun, ki li pukiio

* **38:29** 38.29 Bi maan ni, “Peres” nan “lootu” mabona naane.

† **38:30** 38.30 Sera paake tee “yeeun.”

nyoot. ⁴ Potifar din mək parpeenn nanɔ, ki jiiu teenɔ u mən ɲaak guutoɔ, ki din te ki u gorii u ɲaak nan linba kur ki u mək. ⁵ Laa nyii ki saa, ki Yennu teen piisin Ijpt nirɔ Potifar paak, nan linba kur be u ɲaak ni, nan u kpaab ni, kimaan Joosef paak. ⁶ Ki Potifar jii linba ki u mək ki pet Joosef. Ki u baka kaa siar kur ni, see jeet nba ki u saa di na. Joosef din nɔr ki bia ɲan. ⁷ Ki li jii yoo waan, ki Potifar ɲaapoo piin ki nian Joosef, ki betɔ a wun ɲaan ki bin dɔɔ nan leeb. ⁸ Ki Joosef ki saki, ɲaan yetɔ a, “Gotirii, n chanbaa baka kaa linba kur be ɲaak na ni po, kimaan n be nna. U jii linba ki u mək ki guun mine. ⁹ N mək paɲ nan yikoo ɲaak na ni, nan waa mək nae. Ki u ki wuunin siari see fin kɔɔ. Ki nlee ki n saa tun bonchonchonn toonn na ki biir Yennu?” ¹⁰ ɲaan ki u kpan boi Joosef daar n tuu daar, ɲaan ki Joosef tuu yêt.

¹¹ Tɔn, dasiar ki Joosef biar ɲaak ni, u kuukɔɔ, a wun tun u toona. Ki daaba nba be ɲaak ni na sɔɔ ki be. ¹² Ki poo na soor Joosef chinchenn ɲaan yet a, “Baat ki dɔɔ nanin.” Ki u fat chiar ki nyii nanyer, ɲaan nyik u chinchenn man* poo na nuu ni. ¹³ Poo na nba la nan Joosef nyik u chinchenn ɲaan chiar ki nyii na, ¹⁴ ki u yiin u ɲaatoontunna, ki yet a, “Gotir na man. Hiibru nirɔ na, wunba ki n sɔrɔ baar nanɔ ɲaak na niɲ na sukiite. U kɔɔ n diiuk ni a wun jan ki dɔɔ nanin, ki n tant ki yikin sanpaapo. ¹⁵ Waa gbat ki n yikin, ki u chiar ki nyii nanyer, ɲaan nyik u chinchenn n boor.” ¹⁶ Poo na din bɔr chinchenn

* **39:12** 39.12 Bi binbeɲ ni, daaba yoont naan məkuruu.

nae nan u chanbaa nba tan kpen. ¹⁷ Ki u bia wannɔ li bannu, ki yet a, “Hiibru daabir nba ki a daan baar nanɔ nna na kɔɔ n diiuk ni ki sukirin. ¹⁸ Maa yikin yoo nba, ki u chyar nyii nanyer, ɲaan nyik u chinchenn n boor.”

¹⁹ Ki Joosef chanbaa wutoor doo. ²⁰ Ki u te ki bi soor Joosef ki kɔɔnɔ dansarik. Ki u be siaminba kpanbar dansarii be na. ²¹ ɲaan ki Yennu be nan Joosef ki teen piisin u paak, ki te ki dansarguuro na par mei u paak. ²² Ki u te ki Joosef tee dansarkɔɔra na kur saakɔɔ, ki bia te ki u mɔk yikoo ki gorii linba kur tuun dansarik na ni. ²³ Dansarguuro na baka din kaa linba kur ki u pet Joosef na po, kimaan Yennu din be nan Joosef, ki te ki u laat nyannu toonn nba kur ki u tuun ni.

40

Bianɲinba ki Joosef kpint dansarkɔɔra damiit

¹ Ki yoo saan waan, ki Ijpt tin kpanbar daɲaara saakɔɔ nan boroboro teera saakɔɔ tun biir kpanbar. ² Ki kpanbar na wutoor doo bi saakab banlee na paak. ³ Ki u kɔɔmm dansarik, u ɲaaguura saakɔɔ na ɲaak ni, ki teemm siaminba ki bi kɔɔn Joosef na. ⁴ Ki bi wei bonchiann dansarik na ni. Ki kpanbar ɲaaguura saakɔɔ jii Joosef ki teenɔ dansarii banlee na toontunnɔ.

⁵ Ki dasiar nyiɔk, daɲaara nan boroboro teera saakab na damii damiit, dansarik na ni, sɔɔ kur nan u damiit, ki li paak be jiaak jiaak. ⁶ Ki Joosef baar bi boor sanyiɔk ni, ki gɔmm, ki la ki bi tee soon nna. ⁷ Ki u boib a, “Bee ki i gorii ninbaatir dinna?”

⁸ Ki bi jiin a, “Ti damii damiite, ki soo kaa nna na ki saa kpint damiit maŋ paak ki turiti.”

Ki Joosef yetib a, “Yennu-e tee wunba kpintir damiit. Betirin i damiit maŋ.”

⁹ Ki daŋaara saakoo na yet a, “N damiit ni, n la ki tilontik see n toonn. ¹⁰ Ki tiik maŋ mok yiinii ŋantaa, ki li ki yanni ki li tutuut tuk, ki yinn puuk, ki lon ki monn. ¹¹ Ki n dia kpanbar daŋmaŋ, ki jii tiloona na, ki ŋmakir li nyun daŋmaŋ na ni, ki turo.”

¹² Ki Joosef yet a, “Li paak nba tee-e na: yiinii ŋantaa na tee daa ŋantaae. ¹³ Daa ŋantaa ni, kpanbar na saa nyinna, ki nyik chaba, ki jiina a toonn ni. Ki a saa turo u daŋmaŋ nan faa din tuu teeno, yoo nba ki a tuu tee u ŋadaŋaara saakoo na. ¹⁴ Ŋaan tiat n po, yoo nba ki bont kur somm fanu nana, ki teen a burchint, ki tiar n po kpanbar na boor, ki sommin ki n nyi dansarik na ni. ¹⁵ Mamomm, bi din jamime Hiibru teeb* tiŋ ni; ki nna gbaa, Ijipt tiŋ ni na, n ki tun biir ki li jaŋ nan min koo dansariki.”

¹⁶ Boroboro teera saakoo na nba la nan daŋaara saakoo damiit na ŋan na, ki u yet Joosef a, “N mun bia damii, ki n jii boroboro kpanchibit ŋantaa n yur paak. ¹⁷ Kpanchibuk nba joont paapo na, ki boroboro booru booru be leŋ ki tee kpanbar na yar, ŋaan ki noonii di boroboro maŋ n yur paak.”

¹⁸ Ki Joosef yet a, “Li paak nba tee-e na: kpanchibit ŋantaa na tee daa ŋantaae. ¹⁹ Daa ŋantaa ni, kpanbar na saa nyinna ki pot a yur,

* **40:15** 40.15 Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

ɲaan jii a gbanant ki lor tabin daauk paak, ki nɔɔnii saa di a gbanant.”

²⁰ Ki daa ɲantaa daar baar, ki kpanbar tiar u maaru daar ki teen jaamm ki tur u ɲaasaakab, ki nyinn u ɲaadaɲaara saakɔɔ, nan boroboro teera saakɔɔ na dansarik ni, ki jiiib ki baar namm u saakab boor, ²¹ ki jiin u ɲaadaɲaara saakɔɔ na u toonkper ni, ²² ɲaan kp̄ii boroboro teera saakɔɔ na. Ki li kur tun nan Joosef nba daan kp̄int bi damiit na. ²³ ɲaan daɲaara saakɔɔ na ki ban dukin Joosef burchint po. U din tamm Joosef powa.

41

Bianjinba ki Joosef kp̄int kpanbar damiit

¹ Ki bina ɲanlee nba gar, ki Ij̄ipt kpanbar damii ki u see Nail m̄okir paak, ² ki la naagbeɲa banlore, ki bi nyirii pir pir, ki nyii nyun na ni, ki piin ɲman m̄ɔɔt. ³ Ki naalei banlore mun bia nyii nyun na ni, ki koon bak-baka, ki set nakin naalei na kp̄engbiɔɲ. ⁴ Ki naakoonii na nak naagbeɲa na. Ki kpanbar na ji yerik gɔɔn ni, ⁵ ki ɲamm d̄ɔɔr ki bia damii taar munlee ni, ki karwantdaauk see ki taab karwanta ɲanlore, ki m̄ok bin ki bia chee fanu. ⁶ Ki karwanta ɲanlore tuk, bonmirimii mirimii nba ki w̄oruk koorira. ⁷ Ki karwant-mirimii na nak karwant-gbeɲa na. Ki kpanbar na fiir gɔɔn ni, ki ji bann nan u bo damiie. ⁸ Ki sanyiɔk fant, ki li daamiiɔ, ki u tun ki bi yiin nyɔkdamm nan yan damm nba kur be Ij̄ipt, ki betib u damiit na, ɲaan ki sɔɔ din kaa ki fit wann damiit na paaki.

⁹ Njanne ki danjara saakoo na yet kpanbar na a, “See ki n kat n mɔŋ sariya nan n tun biira. ¹⁰ A din donn wutoor min nan boroboro teera saakoo paak, ki din kooŋt dansarik, a ŋaaguura saakoo ŋaak ni. ¹¹ Ki dasiar nyiok ki ti kura damii damiit, ki damiit maŋ paak be jiaak jiaak. ¹² Ki Hiibru naasimɔ din be nant, ki tee a ŋaaguura saakoo na ŋaadaabir. Ki ti beto ti damiit maŋ, ki u kpintir turit. ¹³ Ki bona kur tun nan waa betit na: ki a jiiŋin n toonn ni, ŋaan kp̄ii boroboro teera saakoo na.”

¹⁴ Ki kpanbar na tun yiin Joosef, ki bi nyinno dansarik ni, ki baar nanao yian. Ki u koor u yut, ki bia lebit u liant, ki ji baar kpanbar peŋ. ¹⁵ Ki kpanbar na yeto a, “N damii damiite, ki soo ki fit kp̄int ki turimi. Ki bi betin nan fine fit kp̄intir damiit.”

¹⁶ Ki Joosef jiiŋ a, “Chanbaa, n kan fiti, ŋaan Yennu-e saa tur parmaasir kp̄intu.”

¹⁷ Ki Faaro yet a, “N damii ki n see Nail kpengbion, ¹⁸ ki la naagbeŋa banlore, ki bi nyirii pir pir, ki nyii nyun na ni, ki piin ŋman mɔot. ¹⁹ Ki naalei banlore mun bia nyii nyun na ni, ki koon bak-baka, ki tee naabutimii nba ki n ki ban la bi booru siar boor Ij̄ipt tinj ni na. ²⁰ Ki naakoonii na nak naagbeŋa na, ²¹ ŋaan soo kan bannib nan bi dii siari, kimaan bi bia tee nan sinsinn baa bo tee bianinba nae. Ki n yerik, ²² ki bia ŋamm damii, ki la karwanta ŋanlore ki li taab karwantdaauk paak, ki mɔk bin, ki bia chee fanu. ²³ Ki karwanta ŋanlore tuk bonmirimii mirimii nna, ki woruk koorira. ²⁴ Ki karwant-mirimii na nak karwant-gbeŋa na. Ki n wann

nyokdamm damiit maŋ, ŋaan ki sɔɔ ki fit wannin li paaki.”

²⁵ Ki Joosef yet Faaro a, “Damiit ŋanlee na paak tee yomme. Yennu beta waa loon ki wun tun bianŋinbawa. ²⁶ Naagbeŋa banlore na tee bina ŋanlore-e, ki karwant-gbeŋa ŋanlore na tee bina ŋanlore, li kura paak tee yomme. ²⁷ Naakoonii banlore nba baar poorpo na, nan karwanta ŋanlore nba tuk bonmirimii ki woruk koorira na, want nan kon saa baa bina ŋanlore. ²⁸ Li kpan tee nan maa beera nae. Yennu wanna waa loon wun tun bianŋinbawa. ²⁹ Jeet saa nan bonchiann bina ŋanlore na ni, Ijpt tiŋ kur po. ³⁰ Ki li poorpo, kon saa baa bina ŋanlore, ki i saa tamm bina nba ki i tuu laat na po, kimaan kon saa yokit tingbouŋ nawa. ³¹ I saa tamm yoo nba ki i tuu laat jeet na poe fas fas, kimaan kon nba baat na sii paar bonchiann. ³² Ki a damiit maŋ nba tee taar munlee na want nan Yennu-e senn, ki u saa te ki lin tun nna ki li kan wei.

³³ “Tɔn, li ŋan ki a nyinn jasɔɔ, wunba mɔk yanfoon nan bannu, ki te ki wuu gorii tiŋ na. ³⁴ Ki a bia saa gann saakasiab, ki wannib ki bi sii gaan jeet bokitu munŋmu ni yenn kɔɔ, bina ŋanlore nba sii tee gboor bina na ni. ³⁵ Turimm yiikoo ki bi sii gaan jeet kur binŋana nba baat na ni, ki bia turib paŋ ki bii bekii jeet digbana ni kii guu. ³⁶ Ki jeet na-i tee bonbekirkaa kii guu tiŋ na, bina ŋanlore nba ki kon saa baar Ijpt tingbouŋ na paak na. Nnae saa te ki niib na kan kpo komi.”

Bianŋinba ki bi jii Joosef ki teenɔ Ijpt yudaano

³⁷ Ki Faaro nan u saakab kur sak lor na. ³⁸ Ki u yetib a, “Ti kan ban la sɔɔ ki wun gar Joosef-i, jɔɔ nba ki Yennu Seek be u ni na.” ³⁹ Ki kpanbar na yet Joosef a, “Yennu-e wanna linba na kura, ki li want nan fine mɔk yanfoon nan bannu nba yab ki gar sɔɔ kur nba be. ⁴⁰ N saa jiia ki guuna n doo, ki n niib kura sii saak a sennu, see min kɔɔe sii mɔk yiikoo ki gara. ⁴¹ Mɔtana, n kaanta, ki a sii tee yudaano Ijipt kur po.” ⁴² Ki kpanbar pit ban nba pir u niibir ni ki mɔk yiikoo dɔk na, ki pirin Joosef niibir, ɲaan lanno liatɲann, ki bia lanno salima laamm, ⁴³ ki turo burchintaamm nan toruk nba waa u yar paak, ki Joosef kar toruk na ni, ki lanjimanba liit u tɔɔnn, ɲaan tantir kunkɔpaara a, “Turimɔ sɔnu, turimɔ sɔnu.” Nnae ki bi din teen Joosef yudaano, Ijipt tinj kur po. ⁴⁴ Ki kpanbar na yetɔ a, “Mine tee kpanbar, ki li-i kii tee fini kaa tur yiikoo, sɔɔ kaa ki saa donn u nuu koo ki lakit u taar, Ijipt tinj na ni.” ⁴⁵⁻⁴⁶ Ki Faaro pur Joosef Ijipt teeb booru ni sann, ki yiu Safenaf Panea, ki bia turo poo, ki bi yiu Asenaf, ki u tee Potifera, wunba tee manntɔɔ ki kɔɔ Heliopolis doo ni na bipoo.

Joosef din mɔk bina piintaee ki piin tuun teen Ijipt kpanbar. U din nyi kpanbar ɲaak, ki lin gɔnt Ijipt tinj kur. ⁴⁷ Bina ɲanlore nin nba din tee gboor na, ki tinj na nan jeet bonchiann, ⁴⁸ ki Joosef taan li kur ki bekir digbana ni. Joosef din tuu taant digbana kur jeet, ki bekii li digbana yent niɲe. ⁴⁹ Jeet din be bonchiann, ki Joosef ji nyik ki ki bikii, li din tee nan mɔktant nae.

⁵⁰ Kon na nba din tan baat yoo nba, ki soo Joosef nan Asenaf mar bonjai banleewa. ⁵¹ Ki u yet a, “Yennu te ki n tamm n wahala kur, nan n baa n̄aateeb kura powa,” ki ji pur u bisinsinn Manase.* ⁵² Ki u bia yet a, “Yennu turin waas, tin̄ nba ki n la wahala na niwa,” ki bia pur u bik nba pukin banlee na Efraim.†

⁵³ Bina n̄anlore nba tee gboor yoo ki Ijpt teeb be bi yamani na din gar, ⁵⁴ ki bina n̄anlore nba sii tee kon na piin, nan bian̄inba ki Joosef din yet na. Kon din be tinlia kur ni, n̄aan jeet n̄arin din be Ijpt tin̄ kur po. ⁵⁵ Kom-i soor Ijpt teeb na, bi tuu mo nan kpanbar nae, jeet po. U din tuu n̄makitibe a bin saan Joosef boor, ki saa tun Joosef nba saa wannib bian̄inba. ⁵⁶ Kon na din paakit ki pukii, ki saa gbenn Ijpt kur po. Ki Joosef loot jeet diit kur, ki k̄oi jeet ki teen Ijpt teeb. ⁵⁷ Ki niib nyi durinya na kur po ki baat Ijpt a bin daa jeet Joosef boor, kimaan kon na din paar bonchiann lokir kur po.

42

Bian̄inba ki Joosef ninjamm saan Ijpt a bin daa jeet

¹ Yoo nba ki Jak̄ob gbat nan jeet be Ijpt na, ki u boi u bonjai a, “Bee ki i kar ki gorii leebi? ² N gbat nan jeet be Ijpt. Ii saa man len̄, ki saa daa, ki ti daa kpenn kon.” ³ Ki Joosef ninjamm piik fiir ki saan Ijpt a bin saa daa jeet. ⁴ N̄aan

* **41:51** 41.51 Bi maan ni, “Manase” nan “tamm” m̄obona naane.

† **41:52** 41.52 Bi maan ni, “Efraim” nan “tur waas” m̄obona naane.

Benjamins, wunba tee Joosef naa bik na, Jakob ki too ki u wei saani, kimaan u mok jjeet nan ninbonj saa mann baarɔ.

⁵ Ki Jakob bonjai nan leeb baar Ijpt a bin daa jeet, kimaan kon din be Keenann tinj ni. ⁶ Ki Joosef tee Ijpt tingbounj yudaano, ɲoo mane bia din koi jeet ki teen tinj manj ni niib, nan binba nyi banfoka. Ki Joosef ninjamm na baar ki tan gbaan u toonn, ki tibin bi yura tinj ni. ⁷ Joosef nba la u ninjamm na, ki u bannib, ɲaan teen nan u ki bannib na, ki tian bi paak a, “I nyii lee?”

Ki bi yet a, “Ti nyii tinj nba tee Keenann na nie a ti daa jeet.”

⁸ Joosef ɲarin din bann u ninjamm manja, ɲaan ɲamm din ki banno. ⁹ Ki Joosef tiar damiit nba ki u ponj din damii ki jiin bi po na, ki yetib a, “I tee doonii teebe, ki baar a yin la ti doo na fei boor.”

¹⁰ Ki bi jiin a, “Aaii, chanbaa, a daaba baar a bin daa jeete. ¹¹ Ti kura tee jayenokoo waase. Ti tee niburchimme, ti ki tee doonii teeb kaa.”

¹² Ki u bia betib a, “Barmoniie, i baar a yin tan la ti doo na fei boore.” ¹³ Ki bi jiin a, “A daaba tee ninjamm piik nan banlee-e, ki tee jayenokoo waas, Keenann tinj ni. Yenokoo kpowa, ɲaan ki sanbian biar nan ti baa.”

¹⁴ Ki Joosef betib a, “Li paak ki n beeri maa i tee doonii teeb na. ¹⁵ Maa saa bikini bianinbae na: n por tinj na kpanbar sann ni, nan i kan nyi ki kuni, see ki i waarɔ na tan baar. ¹⁶ I yenoe saa ɲmat kun ki saa jii i waarɔ na ki baar nana. ɲaan binba saa biar na sii be diloore nan barmonii nba tan saa nyi. Nna-i kaa, n por kpanbar nba fo na sann ni, i tee doonii teebe,” ¹⁷ ɲaan loomm

diloor, daa n̄antaa. ¹⁸ Ki Joosef tan yetib daa n̄antaa daar a, “N tee Yentinn̄oe, li paak, tumin nna man, ki la laafia. ¹⁹ Yi-i tee burchimm nan m̄onii, n̄aant ki i yeno n biar dansarik diiuk ni, n̄aan ki yimm nba biar na n kun nan jeet ki saa dinn i niib. ²⁰ Ii jen nan i waar̄o na ki tan turin. N̄anne saa wann nan i piak barm̄onii, ki i ji kan kpo.”

Ki bi sak ki tun nna. ²¹ Li yoo na ki bi piin nyiir leeb a, “M̄otana ti di wahala ti biit paake, linba ki ti din tun ki tur ti ninja na. Ti din la fabinii nba ki u din fabin a ti nyik̄o, n̄aan ki ti din ki gbiint ki tur̄o, n̄anne teen ki ti ji be daamii na niñ m̄otana na.”

²² Ki Rubenn yet a, “N din beti maa i daa tee bik na danj, n̄aan i din ki gbiint ki turimi. M̄otana, Yennu j̄iint ki pat u kuun paake na.” ²³ Ki Joosef gbiin bi pinpakit na, n̄aan ki bi ki mi a u gbia bi maami, kimaan u din tuu piak Ijpt teeb maame, ki bi kpintir. ²⁴ Ki Joosef nyikib n̄aan bakin ki bui. Waa bui ki jan u m̄oñ yoo nba, ki u jen bi boor, ki nyinn Simeonn, ki te ki bi lor u nii, bi kura numm ni.

Bian̄inba ki Joosef ninjamm n̄mat kun Keenann

²⁵ Joosef din tur u toontunna m̄ob, a bin gbeen u ninjamm b̄otoot jeet, ki bia jiin s̄o kur likirii ki wuun jeet na ni, n̄aan nyar li paak, ki bia turib jeet nba ki bi sii di s̄onu ni. Ki bi tun linba na kur. ²⁶ Ki u ninjamm na din lor bi jeet nba ki bi daa na bi bonii paak, ki soor s̄onu ki kun. ²⁷ Baa saa baar siaminba ki bi saa d̄oor, ki bi yeno lot u b̄otoouk a wun jii jeet ki dinn u bonj, ki la likirii

nba ki u bo pa jeet paak na, ki li wuu u bōtoouk ni. ²⁸ Ki u yet u ninjamm a, “Bi jiin n likiriiwa, ṅanne be n bōtoouk niṅ na.” Ki bi yan put, ki jaṅmaanii soorib. Ki bi jiant leeb paak, ṅaan yet a, “Bee bonte na ki Yennu tun ki turiti?”

²⁹ Baa din kun ki baar bi baa Jakōb boor, Keenann tiṅ ni na, ki bi wannō linba kur teenib. Bi din yet a, ³⁰ “Jōō nba tee tiṅ na yudaanō na pak nant nan wutoore, ki yaa ti tee doonii teebe, ³¹ ṅaan ki ti betō nan ti tee niburchimme, ti ki tee doonii teeb kaa, ³² ti tee ninjamm piik nan banlee-e, jayenōkōō waas, yenō ki be nant, ki sanbian na biar nan ti baa, Keenann tiṅ ni. ³³ Ki jōō maṅ betit a waa saa teen bianṅinba ki bann nan ti tee niburchimme na, a ‘Ti saa nyik i ninja yenōe, ki wun biar nanin, ṅaan ki yin kun nan jeet ki saa tur i niib nba be kon na. ³⁴ Ki yi-i kun, yin saa jii i baa sanbian na ki jen nanō n boor, ki n ji bann nan i ki tee doonii teeb kaa, ṅaan i tee niburchimme, ki n saa jiin i ninja ki turi, ki i ji saa fit kii kpentir tiṅ na ni.’ ”

³⁵ Baa sut bi jeet yoo nba, ki sōō kur la likirii nba ki u bo pa jeet paak na, ki li be u bōtoouk ni. ṅamm nan bi baa nba la likirii na yoo nba, ki jaṅmaanii soorib. ³⁶ Bi baa Jakōb din yetib a, “I boont n waasa. Joosef ji ki be, Simeonn mun bia kaa, ki motana i loon ki yin yaat nan Benjaminn, ki n ji biar kii di fara.”

³⁷ Ki Rubenn bet u baa a, “Li-i tee ki n ki jen nanō, fan kpi n waas banlee. Jiimō ki kubin n nuu ni, ki n saa jen nanō ki tura.”

³⁸ Ki u yet a, “N bik kan saan nanani, kimaan u

yooɔ kpowa, ki u biar u kooe. Li-i tee ki ninboŋ baarɔ sɔnu nba ki i somm na ni, maa tee jakper na, i saa te ki ninbaatir n kpime yiama.”

43

Bianjinba ki Joosef ninjamm ηmat Ijpt nan bi waarɔ Benjamm

¹ Kon din pukiie Keenann tinj ni. ² Baa din dii jeet nba ki bi nyii nann Ijpt ki gbenn na, ki bi baa yetib a, “Nmatir man ki daa jeet waan, ki jen nann.” ³ Ki Juda yetɔ a, “Joo na kpaant a ti kan la u numpo see ki ti waarɔ pukin ti po. ⁴ Fi-i saa sak ki ti waarɔ n wei, ti saa saan ki saa daa jeet ki tan tura. ⁵ Fi-i kan sak ki ti waarɔ n wei, ti mun kan saani, kimaan joo na yet nan ti kan la u numpo, see ki ti waarɔ pukin ti po.”

⁶ Ki Jakob yet a, “Bee teen ki i baar nan daamii ki turimi, ki pak joo na nan i mɔk waarɔ ki u biari?”

⁷ Ki bi jiin a, “Joo nae boi ki fiitit ti mɔŋ po nan ti niib po, ki yaa ti baa be u manfoor ni-i? a ti mɔk waarloo ki u be-e? Ki ti jiin u buboit man soon nna. Nnaan ti saa teen nlee ki bann nan u saa yet a ti baar nan ti waarɔ u boor ni?”

⁸ Ki Juda yet u baa a, “Nnaan ki a bik na n wein ki tin saan yomm. Nanne saa te ki timm nan fin nan ti waas n la manfoor ki kon kan kpiti. ⁹ N mɔŋ sii gorii u laafia ni. Ki li-i tee ki n ki jen nanɔ, fan soor n turu ni, ki n saa gaar nyiiruk kur nan n manfoor terik. ¹⁰ Laa ji tee nna na, ti-i bonni kii biir yoo nna man ti bo saan ki bia jen taar munleewa.”

¹¹ Ki bi baa yetib a, “Li-i saa tumi, teent nna man. Jiin tinj na ni bonɲana ki wuun bɔtoot ni, kii dia ki saa tur joo manj, ki lii tee piinii. Jiin kpanunubit waan, nan siat waan, nan baarii, nan sinbooru booru. ¹² Pukint man likirii yabint taar munlee, kimaan ii saa ŋmat nan likirii nba ki bi daan jiin ki wuun i bɔtoot ni nae. Li pasiar bi daan kpete teen. ¹³ Jiin i waaro kii saa man yian. ¹⁴ Yabint Yennu n te ki joo na-ii mɔk ninbatinu nani, ki jiin i ninja loo na nan Benjaminn. Min ŋarin, mi-i saa koŋ n waas, n saa koŋibe.”

¹⁵ Ki bi jii piinii nan likirii yabint taar munlee, ki soor sonu ki saan Ijijt, ŋamm nan Benjaminn, ki saa jii bi moŋ ki wann Joosef. ¹⁶ Yoo nba ki Joosef la Benjaminn ki u be namm na, ki u bet u ŋaadaaba na yeno a, “Jiin niib na kii saa namm n ŋaak ni. Min nan ŋamme saa di yonsuukin na. A kpi bonkobuk ki teen jeet.” ¹⁷ Ki daabir na tun nan waa beto na, ki jii jab na, ki saan namm Joosef ŋaak ni.

¹⁸ Ki jab na mɔk janmaanii, kimaan baa koo namm Joosef ŋaak ni na, ki bi dukin a, “Bi koo nant ŋaak na ninj, kimaan likirii nba daan jiin ki wuun ti bɔtoot ni sinsinn na paak amii. Bi saa jii naŋe ki lekit, ki teent daaba, ki bia fat ti bonii.” ¹⁹ Ki bi chat nakin Joosef daabir na tammɔkpianu, ki beto a, ²⁰ “Chanbaa, ti ban baar nna yomm ki daa jeet. ²¹ Ŋaan taa soor sonu ki kun yoo nba, ti saa kar siar boor ki loot ti bɔtoot, ki soo kur la likirii nba ki u pa jeet paak na, ki li wuu u bɔtoouk ni. Ŋanne ki ti jen nann a tin

jiin. ²² Ki ti bia dia likganii, a ti daa jeet. Ti ki mi wunba daan jiin ti likirii ti botoot ni.” ²³ Ki daabir na yet a, “I daa te ki li daamiini. I daa tiin janmaanii. Li pasiar i Yennu nba tee i baa Yennu nae sii wuun likirii na i botoot ni. Min narin daan gaar i likiriiwa.” Li poorpo ki u nmat jii Simeonn ki tan turib.

²⁴ Nanne ki daabir na jii jab na, ki koo namm Joosef njaak ni, ki turib nyun ki bi wur, ki bia dinn bi bonkobit. ²⁵ Ki bi gbat nan bi saa di jeet nan Joosef, yonsuuk ni. Li paak, ki bi tee siir nan piinii nba ki bi yaa bin turɔ na. ²⁶ Joosef nba tan koo njaak na ni, ki bi baar nan piinii na, ki gbaan u toonn ki tibin bi yura tin ni. ²⁷ Ki u boib bi laafia po, ki yet a, “Li man i baa, jakper nba ki i daan betin u po na-a? U bia daa be u manfoor ni-i?”

²⁸ Ki bi jiin a, “A daabir, wunba tee ti baa, bia daa be u manfoor ni, ki li manɔ.” Ki bi gbaan u toonn, ki turɔ baakir.

²⁹ Waa gokit u yur ki la u naa bik Benjaminn, ki u yet a, “I baa bijoontik nba ki i betin u po nae na-a? N bik, Yennu n teen piisin a paak,” ³⁰ njaan fiir yiama, ki koo u diiuk ni ki saa bui. Waa loon u waarɔ bonchiann na paak, ki u bo yaa wun kpir bui bi toonn. ³¹ Ki li poorpo ki u maan u par, ki yibir u numpo, ki nyii kar, njaan te ki bi biit jeet. ³² Ki bi biit jeet na ki senn Joosef yar li koo, nan u ninjamm yara mun li koo, ki Ijpt teeb nba be na, bi yara mun li koo. Li din tee kooore ki tur Ijpt teeb nan bin taan di nan Hiibru nirɔ. ³³ Ki Joosef ninjamm na kar ki tookɔ, ki kar saakatuk, laa nyii bikperik ki saa tuu sanbian. Ki li yaar

litib nan waa kaanib bianjinba na. ³⁴ Bi din biitir jeet na, ki nyi nann Joosef boore ki teemm, njaan Benjamin narin din gaar tor taar munjmu ki gar leeb nba be na. Ki bi dii ki bia nyuu nan Joosef tee-e nan baa tan gboo.

44

Ki jiin nyubitik nba bot na po

¹ Ki Joosef tur daabir nba be u njaak ni na mob a, “Gbeent jab na botoot nan jeet bianjinba ki bi saa fit jii, ki bia jiin wuun soo kur nan u likirii botoot na ni. ² Wuunt n salimpeena nyubitik, bijoontik na botoouk yur paak, ki bia pukin likirii nba ki u pa jeet paak na.” Ki daabir na tun nan Joosef nba wannɔ bianjinba na. ³ Sanyapob ni ki bi nyinn u ninjamm na nan bi bonii, ki bi gaar sonu. ⁴ Baa nyii doo na ni ki somm waan, ki Joosef bet daabir nba be u njaak ni na a, “Wein ki baar jab na yian. Li-i tee ki a baarib, fan boib a, ‘Bee ki i jii biit ki pa njamm paaki? ⁵ Bee ki i jan n chanbaa salimpeena nyubitiki? Li tee linba ki u dia nyue, ki bia tee linba ki u dia ki buntir. I tun ki biir bonchiann.’ ”

⁶ Daabir na nba wei ki baarib yoo nba, ki u sokin mobona na. ⁷ Ki bi jiinɔ a, “Chanbaa, barboorbee ki a piak nna na? Ti por nan ti ki tun li bonbooru. ⁸ A mi nan ti jen nan likirii nba ki ti daan la ti botoot ni Keenann nawa. Bee ki ti ji saa jan salimpeena koo salimmɔna a chanbaa njaaki? ⁹ Chanbaa, li-i tee ki a la wunba boor, yin kpiu, njaan timm nba biar, tin teen i daaba.”

10 Ki u yet a, “N saka, ŋaan see wunba jii nyubitik nae saa teen n daabir, ŋaan yimm nba biar man ŋaai.” 11 Ki bi sikin bi bōtoot yama tiŋ ni, ki sōō kur loot u bōtoouk. 12 Ki Joosef daabir na fiitir fanu, ki piin bikperik, ki saa joont sanbian, ki ji saa la Benjaminn bōtoouk ni. 13 Ki u ninjamm na kur pat bi tiat nan yanputuk, ki jiin paan bi jika bonii paak, ki ŋmat doo ni.

14 Juda nan u ninjamm nba baar Joosef ŋaak, ki sōō ki u daa be, ki bi gbaan u tōōnn, ki tibin bi yura tiŋ ni. 15 Ki Joosef boib a, “I tun bee na? I ki mi nan nijaann nan min nna saa fit ki buntuntiri-i?”

16 Ki Juda jiin a, “Chanbaa, ti ji saa yet a bee? Ti saa teen nlee ki nōi? Ti saa teen nlee ki pak nyinn ti mōŋ-i? Yennu bakit ti feiwa. Ti kura ji tee a daabae. ŋaan li ki tee wunba ki a la nyubitik u boor na kōō kaa.”

17 Ki Joosef yet a, “Aaii. N kan ban teen nna. See wunba boor ki n la nyubitik na, ŋōōe saa teen n daabir. Yimm nba biar na saa ŋmat kun nan laafia, ki saa tuu i baa.”

Bianjinba ki Juda barin Benjaminn paak

18 Ki Juda fiir ki doo Joosef boor ki beto a, “Chanbaa, turimin yaak ki min pak nana soon nna. A daa dont wutoor nanin. A tee nan kpanbar tiōŋ nae. 19 Chanbaa, a daan boit a, ‘I ki mōk baa koo ninja sōō ki u biari-i?’ 20 Ki ti jiin a, ‘Ti baa be, ŋaan u tee jakpere, ki ti baa sanbian mun bia be, wunba ki u kpeta ki maro. Ki sanbian maŋ yōōro kpowa, ŋaan tenn u kuukōōe u naa nōōk ni. Ki u baa loonō hei.’ 21 Chanbaa, ki a betit a ti baar nanō nna, ki a tan

lau. ²²⁻²³ Ki ti beta nan sanbian na kan fit nyik u baa, li-i tee ki u nyikɔ, u baa na saa kpowa. Ki a yet nan ti ji kan ban baar a peŋ see ti baa sanbian na baar a boor.

²⁴ “Taa ŋmat ki kun ti baa boor, ki ti wannɔ linba kur ki a betit, ²⁵ ki u jiin betit a tii ŋmat ki daa jeet waan. ²⁶ Ki ti yet a, ‘Ti kan fit ŋmati, joo na kan sak ki gaariti, see ki sanbian na wei ki pukin. Li-i tee ki sanbian na saa saan nant, ti saa ŋmata.’ ²⁷⁻²⁸ Ki ti baa betit a, ‘I mi nan n ŋaapoo Rachel marin bonjai banlee kooe. Ki yeno doŋ bot ŋaan nyikin. Li pasiar muuk ni bonkob-biit din sii pat patowa, kimaan n ji ki lau nan dinna. ²⁹ Li-i tee ki i jii wunba na n boor, ki siar teenɔ, ninbaauk nba ki i saa te ki lin baarin tan saa kpima, kimaan maa kpet bianjinba na.’

³⁰⁻³¹ “Chanbaa, motanara, li-i tee ki n ŋmat ki kun n baa boor, ŋaan ki sanbian na kaa, waa saa lat ki sanbian kaa yoo nba, u saa kpoe. U manfoor be sanbian laafia nie. Ki waa kpet bianjinba na saa te ki yanputuk n kpiuwa, ki li sii tee biite ki waan. ³² Linba pukin tee nnae: N pet n manfoore ki tur n baa, bik na paak. N betɔ nan li-i tee ki n ki jen nan bik na ki turɔ, min la nyiiruk nan n manfoor gbennu. ³³ Ki motana, chanbaa, mine saa biar nna na kii tee a daabir, bik na paak, ŋaan ki a te ki wun ŋmat ki kun nan n ninjamm. ³⁴ Li-i tee ki bik na ki weimi, n saa teen nlee ki ŋmat kun n baa boori? N kan fit kii gorii dan na booru ki lii baat n baa.”

Bianjinba ki Joosef wann u ninjamm waa tee wunba

¹ Joosef din ki fit soor u moŋ, u toontunna toonni. Ki u din ber bi kur, ki bi nyii nanyer. Toontunna na soo ji din ki biar diiuk na ni, ki Joosef bet u ninjamm waa tee wunba. ² U din bui nan paŋewa, ki li te Ijpt teeb na gbat. Ki li moŋmaan moont ki baar kpanbar ŋaak. ³ Joosef din yet u ninjamm a, “Mine tee Joosef. N baa daa bee u manfoor ni-i?” Ŋaan u ninjamm na nba gbat nna maŋ, ki jaŋmaanii soorib, ki bi ki fit jiin gatu. ⁴ Ki Joosef bia betib a, “N ninjamm, nakintin.” Ki bi nakin. Ki u yet a, “Mine tee i ninja Joosef, wunba ki i din koi ki tur Ijpt teeb na. ⁵ Moŋtana, i daa biir i para, koo ki nyiir i moŋ nan i din koin ki tur tiŋ na ni niibi. Yennu-e din tumin, a min gar i toonn ki tinn niib manfoa. ⁶ Bina ŋanlee kooe na daann, ki ti be kon ni. Ŋaan li tenn bina ŋanŋmu ki soo kan ko kpaab, koo ki jaami. ⁷ Yennu-e tumin i toonn po a wun turi bakitnaun sommir na, ki yimm nan i yaaboona-ii be manfoa ni. ⁸ Li paak, li din ki tee yimm kaa tumin nna, ŋaan Yennu-e tumin. U te ki n teen kpanbar na saakab yudaano, ki gorii u tiŋ na kur. Mine dia Ijpt tingboun.

⁹ “Moŋtana, ŋmatir man yian n baa boor, ki saa beto a linba nae ki u bik Joosef yaa: ‘Yennu teenin Ijpt tiŋ kur diatooe. Baat yian, ki daa taantir. ¹⁰ Yimm, nan i waas, nan i yaaboona, nan i pei, nan i buunii, nan i nei, nan linba kur ki i moŋ saa fit koo kar Gosenn yiar ni, siaminba ki i sii kpian. ¹¹ Li-i tee ki i be Gosenn, n saa fit ki gotiwa. Li tenn bina ŋanŋmu ki kon sii be; ki

n ki loon yimm nan i ɲei nan i bonkobit n kpo komi.' ”

¹² Ki Joosef bia pak pukin a, “Mɔtana, i kura, nan fin Benjaminn, i saa fit ki la nan n tee Joosef nan mɔnii. ¹³ Betir n baa nan n mɔk paɲ bonchiann Ijpt tin na ni, ki bia betɔ linba kur ki i la, ɲaan kakit ki baar nanɔ nna.”

¹⁴ Ki Joosef jii u nii ki lor u waarɔ Benjaminn, ɲaan piin mɔ. Ki Benjaminn mun mɔ ɲaan lorɔ. ¹⁵ U kpan mɔ nnae, ɲaan tuu saan ki lor u ninjamm na, yeno yeno, ki bia mɔotir* bi tankpina. Ki li poorpo ki u ninjamm na ji piin ki piak nanɔ.

¹⁶ Labaar nba mɔont ki baar kpanbar ɲaak nan Joosef ninjamm baar yoo nba, ki li maɲ kpanbar nan u saakab na. ¹⁷ Ki u bet Joosef a, “Yetir a ninjamm ki bin jii bi jika ki paan bi bonii paak, ki ɲmat Keenann tin ni. ¹⁸ ɲaant ki bin jii bi baa nan bi ɲaateeb ki jen nna. N saa turib tin nba kpai, Ijpt na ni, ki bi sii laat linba janitib. ¹⁹ Yetirib ki bin jii torit Ijpt tin na ni, ki saa kɔon bi poob nan bi waas nan bi baa, ki baar namm. ²⁰ Bi daa biir bi para nan baa saa nyik bi mɔkint na. Bonɲana nba be Ijpt tin na ni sii tee bi yare.”

²¹ Ki Jakɔb ɲaajab tun nan baa wannib na. Ki Joosef turib torit nan kpanbar na nba yet na, nan jeet nba ki bi sii di sonu ni, ²² ki tur soɔ kur liant, ɲaan tur Benjaminn salinkuna kobii ɲantaa, nan liant fuunu munɲmu, ²³ ki turib bonii piik, ki bi jii bonɲana nba be Ijpt tin ni, a bin saa tur u baa, ki bia jii bonii piik, ki bi jii jebooru booru

* **45:15** 45.15 Bi binbeɲ ni, bi din tee nnae ki want lomm.

nan boroboro, a u baa-ii di sɔnu ni, ²⁴ ki chian u ninjamm maŋ, ki saa nyikib sɔnu ni, ŋaan betib a, “I daa kɔn man sɔnu ni.”

²⁵ Ki bi nyii Ijpt ki ŋmat kun bi baa Jakɔb boor, Keenann tinj ni, ²⁶ ki betɔ a, “Joosef be u manfoor ni. Nɔɔe tee Ijpt tinj kur diatɔɔ.” Ki Jakɔb yan put ki ŋmat, ki u daa ki teemm yada.

²⁷ Ŋaan baa wannɔ linba kur ki Joosef yet, ki u bia la torit nba ki Joosef tur a bin jiuu ki baar nanɔ Ijpt na, ki u yan jen li bannu ni, ²⁸ ki u yet a, “Joosef be u manfoor ni. Li jaŋa. See ki n saan ki saa lauwa, ki fit lian kpo.”

46

Bianjinba ki Jakɔb nan u ŋateeb saan Ijpt

¹ Ki Jakɔb lor u jika kur ŋaan saan Beerseba, ki saa mann maruŋ ki tur Yabint Yennu, wunba ki u baa Aisak din jiantirɔ na. ² Ki Yennu pak nanɔ nyiɔk, yirintu ni, ki yiinɔ a, “Jakɔb, Jakɔb.”

Ki u toon a, “Mine na.”

³ Ki Yennu yet a, “Mine tee Yennu, ki tee a baa Yennu. Daa tiin jaŋmaanii nan fin saan Ijpt tinj ni. N saa te ki a yaaboona n pɔt tinj maŋ ni. ⁴ N sii be nana ki a saan Ijpt, ki n bia tan saa jen nan a yaaboona tinj na ni. Joosef sii be nana, nan faa tan saa kpo yoo nba.”

⁵ Ki Jakɔb soor sɔnu ki nyii Beerseba. Ki u waas jiuu, nan bi waas nan bi poob, ki kɔɔnib torit nba ki Ijpt kpanbar tur na ni. ⁶ Ki bi jii bi bonkobit, nan bi mɔkint nba ki bi kpaan Keenann, ki fiir saan Ijpt. ⁷ Ki Jakɔb jii u bonjai, nan yaabonjai,

nan u bonpoi, nan yaaboonpoi, nan u maaru kur, ki saan namm.

⁸ Tɔn, ki Jakɔb nan u waas saan Ijpt. U waas maɲ sanae na: Rubenn, wunba tee Jakɔb bijakper, ⁹ nan Rubenn bonjai, binba tee Hanok nan Palu nan Hesronn nan Karmi. ¹⁰ Simeonn nan u bonjai, binba tee Jemuel, nan Jaminn, nan Ohad, nan Jakinn, nan Sohar, nan Sawul, wunba naa tee Keenann booru ni bik. ¹¹ Liifai nan u bonjai, binba tee Gersonn, nan Kohaf, nan Merari. ¹² Juda nan u bonjai, binba tee Sela nan Peres nan Sera (Juda bonjalei, binba tee Er nan Onann din kpo Keenann-e.) Ki Peres bonjai tee Hesronn nan Hamul. ¹³ Isakar nan u bonjai, binba tee Tola nan Pua nan Jasub nan Simronn. ¹⁴ Sebulunn nan u bonjai, binba tee Sered nan Elonn nan Jaleel. ¹⁵ Bonjai nba nae ki Lea mar ki tur Jakɔb, Mesopotamia tiɲ ni, ki pukin u bipoo Daina. Jakɔb nan Lea maaru kur taan ki tee piintaa nan bantaa.

¹⁶ Gaad nan u bonjai, binba tee Sefonn, nan Hagi, nan Suni, nan Esbonn, nan Eri, nan Arod, nan Areli. ¹⁷ Aser nan u bonjai, binba tee Imna, nan Isfa, nan Isfi, nan Beria, nan bi niipoo Sera. Ki Beria bonjai tee Heber nan Malkiel. ¹⁸ Silpa, wunba din tee Lea biyɔɔɔ, ki Labann din jiiu ki tur na waas nan yaabona din tee piik nan banloobe Jakɔb boor.

¹⁹ Jakɔb ɲaapoo Rachel din marɔ bonjai banlee, ɲamme tee Joosef nan Benjamm. ²⁰ Joosef din mar bonjai banlee, Ijpt tiɲ ni. Namme tee Manase nan Efraim. Ki bi naa tee Asenaf ki tee Potifera bipoo, wunba tee manntɔɔ ki be

Heliopolis doo ni na. ²¹⁻²² Benjaminn bonjai tee Bela, nan Beker, nan Asbel, nan Gera, nan Naamann, nan Ehi, nan Ros, nan Mupim, nan Hupim, nan Ard. Rachel waas nan yaaboona din tee piik nan bannaek Jakob boor.

²³ Dann nan u bija Husim. ²⁴ Naftali nan u bonjai Jaseel, nan Guni, nan Jeser, nan Silem. ²⁵ Bilha, wunba ki Labann din jiiu ki tur u bipoo Rachel a wuu tee u biyoo na, waas nan yaaboona din tee niib banlore-e Jakob boor.

²⁶ Binba din tee Jakob maaru chib chib ki u nyii ki saan namm Ijpt, tee piinloob nan banloob, ki u bonjai poob ki pukin. ²⁷ Joosef mun din mar bonjai banlee, Ijpt tin ni. Ki bi kur tee piinlore, ki tee Jakob maaru nba saan len.

Bianinba ki Jakob nan u naateeb din be Ijpt

²⁸ Ki Jakob tun Juda a wun liit ki saa bet Joosef ki wun chet Gosenn. Baa baar len yoo nba, ²⁹ ki Joosef jii u taamm nan toruk ki saan Gosenn, a wun took u baa. Baa chet leeb, ki Joosef jii u nii ki kakin u baa turu ni, naan bui ki li weiwa. ³⁰ Ki Jakob yet Joosef a, "Motana, mi-i kpo, n sii mok parpeenn, kimaan maa ji la-a, ki mi nan a be a manfoor ni na."

³¹ Ki Joosef yet u yoorib nan u baa naateeb kur a, "See ki n nmat ki saan bet kpanbar a n ninjamm nan n baa naateeb kur, binba tuu be Keenann na baar n boora. ³² N saa beto nan i tee bonkob-goonteebe, ki bia baar nan i bonkobit kurawa, nan linba kur tee i yar. ³³ Li-i tee ki kpanbar na yiini ki boi i toona nba tee linba, ³⁴ ii tiar man ki beto nan i goon bonkobite laa nyii

i bisin niŋa, nan i yeejamm nba tuu tuun na. Nanne saa te ki wun sak ki yin kar Gosenn yiar ni." Joosef yet nna, kimaan Ijpt teeb din ki yi bonkob-goonteeb siari.

47

¹ Ki Joosef nyinn u ninjamm na banŋmu ki saan namm kpanbar na boor, ki yet a, "N baa nan n ninjamm nyii Keenann ki baar nan bi bonkobit nan linba kur ki bi moka. Mɔtana bi be Gosenn yiar ni," ² ŋaan jii u ninjamm na ki wann kpanbar na. ³ Ki kpanbar na boib a, "I toona tee bee?"

Ki bi jiin a, "Chanbaa, ti tee bonkob-goonteebe nan ti yeejamm nba din tee na. ⁴ Ti baar a ti kar doo na ni, kimaan kon baa Keenann doo ni bonbiir, ki mɔt ji kaa siar boor ki ti saa kpaar ti bonkobiti. Chanbaa, sakin ki gaarit ki tin kar Gosenn." ⁵ Ki kpanbar na yet Joosef a, "Mɔtana, a baa nan a ninjamm baar na. ⁶ Ijpt tin tee bi yare. N̄aant ki bin kar Gosenn yiar ni, tinŋaŋ nba pukin doo na tinii po. Ki li-i tee bonkob-kpaarŋani be bi ni, fan guumm n bonkobit."

⁷ Ki Joosef baar nan u baa Jakob ki tan wanno kpanbar na. Ki Jakob teen piisin kpanbar na paak. ⁸ Ki kpanbar na boio a, "A tee bina ŋanŋae?"

⁹ Ki Jakob jiino a, "N manfoor nba ki n be nan linluŋ wei nan bina kobik nan piintaa nawa. Bina maŋ waar ki paar ki gar n yeejamm bina nba din tuu yab ki bi lin na." ¹⁰ Ki Jakob tur kpanbar na chabitii piisin, ŋaan fiir. ¹¹ Nanne ki Joosef kaan u baa nan u ninjamm Ijpt tin

ni, ki turib tinj na bokir nba kpai, ki be tinj nba kpia Rameses doo na, nan kpanbar nba wann bianinba na. ¹² Ki Joosef tur u baa, nan u ninjamm, nan u baa naateeb kur, nan binba tee bonbis na kur jeet.

Ki jin kon biuk na po

¹³ Kon na din paar bonchiann, ki jeet ji ki be siar boori, ki kon din ban Ijpt nan Keenann teeb. ¹⁴ Baa daa jeet na ki Joosef taant likirii na kur, ki saa nann kpanbar naak. ¹⁵ Ijpt nan Keenann teeb nba daa jeet, ki bi likirii gbenn yoo nba, ki Ijpt teeb baat Joosef pej ki yeen a, "Turint jeet. A daa te ki ti kpenn. Teent siar. Ti likirii kur gbenna."

¹⁶ Ki Joosef betib a, "Li-i tee ki i likirii gbenn, baat nan i bonkobit, ki n saa kpenti jeet." ¹⁷ Ki bi baat nan bi bonkobit ki teen Joosef, li taanii, nan pei, nan buunii, nan nei, nan bonii, ki u teemm jeet li paak. Binn manj ni ki u turib jeet, naan gaar bi bonkobit kur.

¹⁸ Binn nba waa na ki bi baar u boor ki yet a, "Chanbaa, ti kan bora ti harmonii nan ti likirii kur gbenna. Ki ti bonkobit bia tee a yare. Siar ji ki biar ki ti saa tura, see ti gbanant nan ti tini. ¹⁹ A daa te ki ti kpenn. Teent siar. A daa te ki ti tinj biat yanni. Daan timm nan ti tinj, naan turit jeet, ki ti sii tee kpanbar na daaba, ki u sii yen ti tinj. Turint jeet nba saa diat ki tii mok manfoor, ki bia turit bonboorii ki tin bur ti kpaant ni."

²⁰ Ki Joosef daa Ijpt tinj kur ki tur kpanbar na. Li din tee mukire ki tur Ijpt niro kur nan wun koi u tinj, kimaan kon na din paar bonchiann. Ki

tiŋ na kur din kpant kpanbar na faar. ²¹ Ki Joosef te Ijpt teeb kpant daaba lokir kur po. ²² Tiŋ nba biar ki u din ki daa tee mannteeb yar na kooe. Bi din ki koi bi tiŋi, kimaan kpanbar na din teemm jeet, ki bi fit be. ²³ Ki Joosef yet niib na a, “I lawa-a? Motana, n daa yimm nan i tini ki tur kpanbar-a. Bonbooriie na ki i saa bur i kpaant ni. ²⁴ Jinjaan-yoo ki yin tur kpanbar yaa jaan linba na bokitu munŋmu ni yennkoo, ŋaan jii linba biar na ki lii tee bonboorii nan i jeet, yimm nan i ŋaateeb.”

²⁵ Ki bi jiin a, “Chanbaa, a tinn ti manfoora; a ŋan ki turit, ki ti sii tee kpanbar na daaba.” ²⁶ Ki Joosef baar nan sennu Ijpt tingbouŋ ni, nan wunba jaan jeet, bokitu munŋmu ni yennkoo tee kpanbar yare. Ki sennu na bia daa see ki tuun nan dinna. See mannteeb tiŋ na kooe ki tee kpanbar faar.

Ki jiin Jakob buboijoontik po

²⁷ Ki Israel teeb na kar Ijpt tiŋ ni, Gosenn yiar ni, siaminba ki bi mokit, ki bia mok waas bonchiann na. ²⁸ Jakob din kar Ijpt bina piik nan ŋanlore, ki ji din mok bina kobik nan piinna nan ŋanlore. ²⁹ Yoo nba din tan nakin nan u kuun na, ki u yiin u bija Joosef ki beto a, “Jiin a nuu ki sakin n pana ni, ŋaan por kat nan a tan kan piin Ijpt tiŋ na ni. ³⁰ N loon ki yin piin n baanba nba doo siame. Jiimin ki nyi nanin Ijpt, ki piin n baanba nba pii sian.”

Ki Joosef jiin a, “N saa tun nan faa yet na.”

³¹ Ki Jakɔb yet a, “Satir mɔb nan a saa tun.” Ki Joosef sat mɔb, ki Jakɔb dɔɔ u dɔɔnu na paak, ki tur Yennu niipoouk.

48

Bianjinba ki Jakɔb teen piisin Efraim nan Manase paak

¹ Yoo din gar waan, ki bi bet Joosef nan u baa yiar. Ki u jii u waas banlee, Manase nan Efraim, ki saan namm a wun foont u baa. ² Baa yet Jakɔb nan u bik Joosef baat a wun foontɔ, ki u paan u mɔŋ ki kar u dɔɔnu paak. ³ Jakɔb din yet Joosef a, “Yabint Yennu dokit n paak Lus, siaminba tee Keenann tinj ni, ki teen piisin n paak. ⁴ U betin a, ‘N saa tura waas bonchiann, ki te ki a maaru n yabit, kii tee booru bonchiann. N saa jii tinj na ki tur a maaru, ki lii tee bi yar mɔkmɔk nan mɔkmɔk.’ ” ⁵ Ki Jakɔb ŋammit piak a, “Joosef, a waas banlee, binba ki a din marib Ijpt, ki sɔɔ ki n daa ki baar na, bi tee n yabe. Efraim nan Manase tee nan n waas Rubenn nan Simeonn nae. ⁶ Li-i tee ki a mɔk walei ki pukini, n kan jii ŋamm ki teemm n yabi; ki faar nba ki bi saa la saa nyi Efraim nan Manase nie. ⁷ N tee nna, kimaan a naa Rachel paake. Maa din nyii Mesopotamia ki jente, ki u kpo Keenann tinj ni, ki li ki fɔk nan Efrac, ki n piuu Efrac sɔnjokpinj. N din mɔk parbiir bonchiann.” (Efrac, ŋanne tee Betlehem.)

⁸ Jakɔb nba la Joosef bonjai na, ki u boi a, “Walante na?”

⁹ Ki Joosef jiin a, “Bi tee n waase, binba ki Yennu turin Ijpt tinj na ni.”

Ki Jakob yet a, “Baat namm n penj, ki min teen piisin bi paak.” ¹⁰ Jakob ninjiinii din banja, kimaan u kpetuk paak. U din ki fit laat fanu, ki Joosef baar nan waas na u boor. Ki u lorib n̄aan m̄oot* bi tankpina. ¹¹ Ki Jakob yet Joosef a, “N bo ki dukii nan n saa ban ki la-ani, n̄aan m̄otana Yennu te ki n fit la a waas gbaa.” ¹² Ki Joosef wokitib Jakob pana paak, n̄aan gbaan ki tibin u yur tinj ni, u t̄oonn po.

¹³ Li poorpo ki u jii Efraim ki senn̄o Jakob niiganj po, ki jii Manase ki senn̄o niidiitu po. ¹⁴ N̄aan ki Jakob punn u nii, ki jii u niidiitu ki paan Efraim yur paak, n̄aan ki u lek tee waar̄o po, ki jii u niiganj ki paan Manase yur paak, wunba din tee bisaakak, ¹⁵ n̄aan teen piisin Joosef paak ki yet a:

“Ti Yennu, wunba ki n baanba Abraham nan
Aisak din jiantir na,
teent piisin waas na paak.
Yennu, wunba dia n manfoor ki tan tuu dinna
na,
teent piisin waas na paak.

¹⁶ Malaka nba nyinnin ninb̄oŋ kur ni,
teent piisin waas na paak,
ki n̄aan n sann nan n baanba Abraham nan
Aisak
sana-ii be waas na paak,
ki n̄aan bii m̄ok waas nan yaaboona bonchiann.”

¹⁷ Ki li biir Joosef par nan waa la ki u baa paan diitu nuu Efraim yur paak na. Ki u soor u baa nuu a wun paat Efraim yur paak, ki saan paan

* **48:10** 48.10 Bi binbej ni, bi din tee nnae ki want lomm.

Manase yur paak, ¹⁸ ki bet u baa a, “N baa, nna kaa. Wunba nae tee bikperik. Jiin a niidiitu ki paan u yur paak.”

¹⁹ Ki u baa ki saki, ŋaan yet a, “N mi, n bija, n mi. Manase maaru mun saa fiir ki tee nijaanae. Ŋaan u waarɔ sii tee nijaann ki garɔ, ki u maaru sii tee boorgbenjir.”

²⁰ Ki u teen piisin bi paak li daar, ki yaa, “Israel teeb sii dia i sanae ki sat piisin. Bi tuu saa yet a, ‘Ŋaant Yennu n teena nan Efraim nan Manase na.’ ” Nna bannue ki Jakob jii Efraim ki gaan Manase toonn.

²¹ Ki Jakob yet Joosef a, “Faa kpan gorii na, n yaa man kpoe na, ŋaan Yennu sii be nana, ki u saa jii-i ki ŋmat nani, i yeejamm tinj na ni. ²² N jikit tinj nba yab ki gar a ninjamm yar ki teena, tinj nba ki n din fat Amor teeb boor nan n jukbanjiak nan n torbann na.”

49

Ki jiin Jakob mɔbonjoontii po

¹ Ki Jakob yiin u bonjai, ki yet a, “Setir ki lintin, ki man paki linba saa baari dasiar:

² Yimm Jakob waas, baat ki lakin man, ki gbiint. Gbiintir i baa Israel.

³ “N bisinsinn Rubenn, fine tee n paŋ, ki tee n bikperik, n naasintuk ni, ki mɔk parbifaant nan kpabir ki gar n waas kur.

⁴ A tee nan nyunmɔnn nba gaar nae, ŋaan fin kaa sii tee wunba kpaa talasi, kimaan a dɔɔ nan n ŋaapoowa, ki dinn min a baa fei.

⁵ “Simeonn nan Liifai tee naanɔɔke,

bi jikit bi jatiat ki nyint sɔn.

⁶ N kan pukin bi bunbɔri pinpakit niŋi,
koo ki pukin bi labafaant ni,
kimaan bi wutoor nba din doo, bi din kp̄ii niib,
ki bia wab naajai, ŋaan ki li kaa paaki.

⁷ Mɔpor be bi wutoor paak, kimaan li mɔk jat,
ki bi dudukit ni bi bonchiann.
N saa yatib Israel tiŋ kur po, ki bɔkitib bi tiɔŋ
niib ni.

⁸ “Juda, a ninjamm saa dont a sann.

A dia a datai turu ni.

A ninjamm saa gbaan a tɔɔnn.

⁹ Juda tee nan yanbɔr nba tuu soor u jeet,
ŋaan ŋmat u liar ni ki tantir u mɔŋ, ki dɔɔ tiŋ ni
nae.

Ki sɔɔ ki mɔk par nan wun daamiio.

¹⁰ Juda-e saa dia doo dammir,
ki u maaru sii yɔɔ dia tingboun.

Ki digbana sii jiantiro,
ki gbaa u tɔɔnn nan mɔsaku.

¹¹ Ki u sii lorin u bonbik, daan tilontii nba ŋan
ni,

ki wu u tiat tilontii daan nba mɔn nan sɔn na ni.

¹² Ki u ninbina tuu tan saa mɔnn, daan nyunu ni,
ki u nyana n penn, naabiin nyunu ni.

¹³ “Sebulunn sii kɔɔ ki kp̄ia mɔkir.

Ki u gbingbann sii tee ŋarun sinsetboor.

Ki u yent saa fokit ki baar Sidonn.

¹⁴ “Isakar binbeŋ kan gar boŋ yari,

boŋ nba tuu dɔɔr tant u mɔŋ

ki bontanpaati paa u paak,

¹⁵ ŋaan laat nan u funfoiboor ŋan,

ki bia bant nan tiŋ na ŋan,

ki ji tuu nii u bɔɔnn ŋaan jii jika,

ki bi mukisiro ki u tuun nan daabir na.

¹⁶ “Dann-e sii dia u niib,

ki bi tee nan boorleeb nba tee Israel teeb na.

¹⁷ Dann sii tee waauko ki be sonjokpiŋ,

ki tee waauk nba mək lobii ki be gingarboor,

ki junt taanii taagbina,

ki te ki taanjakira baa yinyana.

¹⁸ “Yennu, n guu a fatu.

¹⁹ “Fat-teeb saa lek Gaad,

ŋaan u tan saa ŋmant ki berib.

²⁰ “Aser tiŋ saa nan jeŋant,

ki u sii mək jeet nba ŋan nan kpanbar.

²¹ “Naftali tee nan piarɔ nae,

ki tiin nantaar u yamani,

ki maar waas nba ŋan.

²² “Joosef tee nan boŋ nba tuu be nyuntonn
boor nae,

ki tee nan bonbik nba be kunkonn po na.

²³ Ki u datai tuu lekɔ nan ninbinmɔnii,

ki wei berɔ nan bi tɔrbana nan peenii,

²⁴ ŋaan u tɔrbann tuu biar ki waki,

ki u kpinkpant bia daa tuu mək paŋ.

Yabint daanɔ nba tee u baa Jakob Yennu-e teenɔ
paŋ,

ki li nyii ŋɔɔ Yennu,

wunba tee Israel teeb goortɔɔ,

ki diab nan pekpaarik na boor.

²⁵ A baa Yennu-e sommita,

Yabint Yennu nba teena piisin nba te ki saak nyi
sanpaapo,

ki bia te ki nyun nyi tiŋ pɔɔr ni,

nan piisin nba teen bonkobit nan waas bonchi-
ann,

²⁶ piisin nba teen jeet nan tipuuk,

piisin nba nyi yaayoo ni joot paak,
nan bonjana nba nyi kunkon-kangbennuk ni,
naant piisin na kur-ii be Joosef paak,
ki kpa a ɲoo Joosef nba ki bokitu be
ɲoo nan u ninjamm sinsuuk ni na.

²⁷ “Benjamin sii tee nan naamusootuk nae.
Sanyiook nan daajoouk, ki u kpi ki bia pat.”

²⁸ Booru piik nan banlee nba tee Israel teebe
na. Linba ki bi baa yete na, ki pak mɔbonjana
ki turib, bik kur nan u mɔmaan.

Ki jiiin Jakob kuun nan u piinu po

²⁹ Ki Jakob tur u waas sennu a, “Mɔtana, n yaa
man pukin n niib poe kuun ni. Piimin n baamba
boor ni, tanfiok ni, linba be Efronn, wunba
tee Hef booru ni nirɔ sarwauk ni na, ³⁰ ki be
Makpela doo ni, Mamre yondo po, Keenann tin
ni. Abraham din daa tanfiok man nan sarwauk
na Efronn boore, a lii tee u niib pinpiiboor.
³¹ Leje ki bi pii Abraham nan u ɲaapoo Sara;
leje ki bi pii Aisak nan u ɲaapoo Rebeka; leje
ki n pii Lea. ³² Sarwauk nan tanfiok man,
Abraham din daa Hef teeb boore. Piimin lej.”
³³ Jakob nba pak ki tur u bonjai ki gbenn yoo
nba, ki u ɲamm door ki ji kpo.

50

¹ Ki Joosef tibin ki mɔtir* u baa numpo ɲaan
mɔ. ² Li poorpo ki u tur mɔb a bin nunn u baa
gbanant nan nyoku, ki li daa bati. ³ Bi din jii daa
piinnae ki teen bianjinba ki li kan bati. Ki Ijpt
teeb mɔ ki fabin Jakob paak daa piinlore.

* **50:1** 50.1 Bi binben ɲi, bi din tee nnae ki want lomm.

⁴ Kuun fabinii nba gbenn na poorpo, ki Joosef yet kpanbar ɲaasaakab a, “Chanbaanba, jiin maan na ki saan wann kpanbar a: ⁵ ‘N baa nba daan yaa wun kpo, u daan te ki n sat mɔb ki turɔ nan n saa piiu kaauk nba ki u ɲammir Keenann tiɲ ni nae. Li paak, chanbaa, ɲaant ki min saan ki pii n baa, ki mi-i piiu, n saa jen.’ ”

⁶ Ki kpanbar na jiin a, “Ii saa ki pii a baa, nan faa sat mɔb a a saa tun na.”

⁷ Ki Joosef saa a wun pii u baa. Ki kpanbar ɲaasaakab, nan nijaana kur, nan doo saakab nba be Ijpt, ki bi tɔk nan Joosef, ⁸ ki pukin u ɲaateeb, nan u ninjamm, nan u baa ɲaateeb nba be, ki bi kura saan. See bi waas nba tee bonbis, nan bi pei, nan bi buunii, nan bi nei-e din biar Gosenn yent ni. ⁹ Jab nba kɔɔ taanii torit, nan jab nba jak taanii paak, ki bi kur saan nano, ki tee nichioɲ.

¹⁰ Baa saa baar jarii nba be Atad, Jɔɔdann mɔkir yondo po na, ki bi biar leɲ ki mɔ fabin, ki li wei halii. Ki Joosef mɔ ki tɔɔtir kpemɔnii tɔɔta daaɲanlore. ¹¹ Keenann teeb nba gbat ki niib na mɔ ki fabin, Atad boor na, ki bi yet a, “Ninbamɔnɲaann boorbee ki Ijpt teeb mɔk na?” Nanne teen ki bi pur leɲ Abel Misraim.†

¹² Ki Jakob waas tun nan waa sennib bianjinba na. ¹³ Bi din jii u gbanant ki saan nann Keenann, ki saa piiu tanfiɔk nba be Makpela, ki li be Mamre yondo po na, tiɲ nba ki Abraham din daar Efronn boor, wunba tee Hef booru niro na, a lii tee u niib pinpiiboor. ¹⁴ Joosef nba pii u baa

† **50:11** 50.11 Bi maan ni, “Abel Misraim” nan “Ijpt teeb fabinii” mɔbona naane.

ki gbenn yoo nba, ki ηϞϞ nan u ninjamm, nan binba kur saan nano kupiinu na ηmat Ijipt.

Bianjinba ki Joosef ηamm ki chekin u ninjamm

¹⁵ Bi baa kuun poor poe ki Joosef ninjamm yet a, “Li-i tee ki Joosef nant, ki dukii a wun tun jiiint taa din tun ki biiro na paak, ti saa teen nlee?”

¹⁶ Ki bi tun toomu Joosef boor a, “Ti baa nba daan yaa wun kpo na, ¹⁷ u betit a tin yeta a, ‘Chanbaa, nyikin ki chab a ninjamm linba kur ki bi din tun ki biira na.’ Mɔtana, chanbaa, nyikin ki chab biit nba ki timm, a baa Yennu daaba tun.” Ki Joosef bui yoo nba ki u gaar labaar maη.

¹⁸ Ki u ninjamm baar bi tiϞη ki tan gbaan u tϞϞn, ki tibin bi yura tiη ni. Bi kur din yet a, “Timme na, ti be a tϞϞn ki tee a daaba.”

¹⁹ Naan ki Joosef betib a, “I daa tiin jaηmaanii. N kan fit jii n mϞη ki senn Yennu seenu ni. ²⁰ I din lor lorbiite n paak, ηaan ki Yennu ηmantir ki teen bonηann, a lin te ki man tinn nichioη, binba be bi manfoor ni dinna daar nba na, kimaan linba tun na paak. ²¹ I daa tiin jaηmaanii. N saa got yimm nan i waas.” Ki u ηamm chekimm nan parmaasir mɔbona, linba maan bi para.

Ki jiiin Joosef kuun po

²² Ki Joosef tukin ki be nan u baa ηaateeb Ijipt tiη ni. U din dii bina kobik nan bina piike ki kpo.

²³ U din be u manfoor ni ki la Efraim waas nan u yaaboona. U bia din be ki la Makir, wunba tee Manase bik na waas, ki pukimm u ηaateeb ni.

²⁴ U din bet u ninjamm a, “N yaa min kpoe na, ηaan Yennu lek saa goti, ki nyinni, ki saan kϞoni tiη nba ki u sat mɔb ki tur Abraham nan Aisak

nan Jakɔb na ni.” ²⁵ Ki Joosef te ki u niib na sat mob ki tur Yennu nan li-i tee ki Yennu ɲmakitib ki bi saan doo maɲ niɲ, bi saa jii u gbanant ki saan nanna. ²⁶ Li poorpo ki Joosef kpo Ijipt tin ni, ki tee bina kobik nan piik. Ki bi nunn u gbanant a li daa bati, ki teen kuun lakir ni.

CXXXV

Yennu Gbouj Moor
Bimoba: Yennu Gbouj Moor Bible

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bimoba

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

00d89ba0-4677-52d9-9bc5-aa3d7c5c966d